

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

12'nci Birleşim 9 Aralık 2015 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	480
II.- GELEN KÂĞITLAR	484
III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	486
<i>A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI</i>	<i>486:494</i>
1.- Konya Milletvekili Mustafa Baloğlu'nun, Hazreti Mevlâna'nın 742'nci vuslat yıl dönümüne ve 7-17 Aralık Mevlâna Haftası'na ilişkin gündem dışı konuşması	486:487
2.- Gaziantep Milletvekili Mahmut Toğrul'un, sokağa çıkma yasaklarına ilişkin gündem dışı konuşması	487:488
3.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, İstanbul ilinin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması	489:494
IV.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI	494,519
<i>A) TEZKERELER</i>	<i>494:495</i>
1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenter Asamblesi (KEİPA) ve Türk Dili Konuşan Ülkeler Parlamenter Asamblesinde (TÜRKPA) Türkiye Büyük Millet Meclisini temsil edecek grupları oluşturacak üyelerin isimlerine ilişkin tezkeresi (3/380)	494:495

B) ÖNERGELER

495

1.- Başkanlığın, Diyarbakır Milletvekili Çağlar Demirel'in, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu; Şanlıurfa Milletvekili Dilek Öcalan ve Batman Milletvekili Saadet Becerekli'nin, Avrupa Birliği Uyum Komisyonu; Diyarbakır Milletvekili Feleknaş Uca'nın, Dışişleri Komisyonu; Samsun Milletvekili Fuat Köktaş'ın ve Karaman Milletvekili Recep Şeker'in, Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu; Gaziantep Milletvekili Şamil Tayyar'ın, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu; Bursa Milletvekili İsmail Aydın'ın, Dışişleri Komisyonu; Kütahya Milletvekili Mustafa Şükrü Nazlı'nın Avrupa Birliği Uyum Komisyonu; Sakarya Milletvekili Mustafa İsen'in, İçişleri Komisyonu üyeliklerinden, 9/12/2015 tarihinde istifa ettiklerine ilişkin önergesi (4/4)

495

C) MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ

495:501,519:526

1.- Konya Milletvekili Muhammet Uğur Kaleli ve 23 milletvekilinin, Konya kapalı havzasıyla ilgili sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4)

495:497

2.- Çorum Milletvekili Lütfiye İlksen Ceritoğlu Kurt ve 28 milletvekilinin, tıbbi ve aromatik bitkilerin üretimi, satılması, kontrolü, ekolojik dengenin korunması ve bu konuda kadın girişimciliğin desteklenmesi konularında yaşanan sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5)

497:499

3.- Kayseri Milletvekili İsmail Tamer ve 27 milletvekilinin, istilacı yabancı türlerin çevresel, ekonomik ve sağlık alanındaki olumsuz etkilerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6)

499:501

4.- Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer ve 20 milletvekilinin, Aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlar ile boşanma olaylarının araştırılması ve aile kurumunun güçlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7)

519:520

5.- MHP Grubu adına Grup Başkan Vekilleri İzmir Milletvekili Oktay Vural ve Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlar ile boşanma olaylarının araştırılması ve aile kurumunun güçlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/11)

521:522

6.- İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu ve 24 milletvekilinin, Aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlar ile boşanma olaylarının araştırılması ve aile kurumunun güçlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/14)

522:524

7.- İstanbul Milletvekili Tülay Kaynarca ve 26 milletvekilinin, Aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlar ile boşanma olaylarının araştırılması ve aile kurumunun güçlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/16)

524:526

V.- AÇIKLAMALAR

- 1.- Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde bazı yerleşim yerlerinde uygulanan sokağa çıkma yasaklarına, mülki idare amirleriyle görüşmek isteyen Halkların Demokratik Partisi milletvekillerinin muhatap alınmadığına ve bu mülki idare amirlerinin uyarılması konusunda İçişleri Bakanlığının bir genelge göndermesi için Meclis Başkanlık Divanının müdahil olması gerektiğine ilişkin açıklaması 501:502
- 2.- Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 502:504
- 3.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, mülki idare amirlerinin milletvekillerinin görüşme taleplerine cevap vermesi gerektiğine ve Hükümetin bu konuda bilgi vermesini beklediğine ilişkin açıklaması 504:511
- 4.- Adalet Bakanı Bekir Bozdağ'ın, Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 511:514
- 5.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Adalet Bakanı Bekir Bozdağ'dan, Hükümetin Öcalan'la görüşmelerinin devam edip etmediği hususunda millete ve Meclise bilgi vermesini beklediğine ilişkin açıklaması 516
- 6.- Adalet Bakanı Bekir Bozdağ'ın, milletvekillerinin görüşme taleplerine cevap vermeleri konusunda mülki idare amirlerine gerekli uyarıyı yaptığına ve İstanbul Milletvekili Engin Altay ile Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 532:533
- 7.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Adalet Bakanı Bekir Bozdağ'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 533
- 8.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Adalet Bakanı Bekir Bozdağ'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 533:534
- 9.- Adalet Bakanı Bekir Bozdağ'ın, Ankara Milletvekili Levent Gök'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 534

VI.- SATAŞMALAR İLİŞKİN KONUŞMALAR**514**

- 1.- Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in, Adalet Bakanı Bekir Bozdağ'ın yaptığı açıklaması sırasında Halkların Demokratik Partisine sataşması nedeniyle konuşması 514:515

VII.- ÖNERİLER**516****A) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ**

516:517

1.- Danışma Kurulunun, aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlar ile boşanma olaylarının araştırılması ve aile kurumunun güçlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla verilmiş olan, (10/7), (10/8), (10/9), (10/10), (10/11), (10/12), (10/13), (10/14), (10/15), (10/16), (10/17), (10/18) esas numaralı Meclis Araştırması Önergelerinin Genel Kurulun 9 Aralık 2015 Çarşamba günü birleşiminde okunmasına; bu önergelerin görüşmelerinin gündemde bulunan aynı konuda verilmiş olan Ardahan Milletvekili Orhan Atalay ve 25 milletvekilinin (10/2) esas numaralı Meclis Araştırması Önergeleriyle birlikte birleştirilerek aynı günkü birleşimde

yapılmasına; bu birleşimde görüşmelerin tamamlanması hâlinde başka bir işin görüşülmemesine; mezkûr Meclis araştırması önergelerinin görüşmelerinin Genel Kurulun 9 Aralık 2015 Çarşamba günü birleşiminde tamamlanamaması hâlinde Genel Kurulun 10 Aralık 2015 Perşembe günü birleşiminde görüşmelerinin tamamlanmasına kadar çalışmalarını sürdürmesine ve bu işin tamamlanmasından sonra başka bir işin görüşülmemesine; Genel Kurulun 15 Aralık 2015 Salı günü birleşiminde sözlü soruların görüşmelerinin tamamlanmasına kadar çalışmalarını sürdürmesine ilişkin önerisi

516:517

VIII.- SEÇİMLER**518***A) KOMİSYONLARDA AÇIK BULUNAN ÜYELİKLERİNE SEÇİM*

518:519

- 1.- Millî Savunma Komisyonunda açık bulunan üyeliğe seçim 518
- 2.- Tarım, Orman ve Köyşleri Komisyonunda açık bulunan üyeliğe seçim 518
- 3.- Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonunda açık bulunan üyeliğe seçim 518
- 4.- İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunda açık bulunan üyeliğe seçim 518
- 5.- İçişleri Komisyonunda açık bulunan üyeliğe seçim 518
- 6.- Dışişleri Komisyonunda açık bulunan üyeliğe seçim 518
- 7.- Avrupa Birliği Uyum Komisyonunda açık bulunan üyeliğe seçim 518:519

IX.- MECLİS ARAŞTIRMASI**526,535***A) ÖN GÖRÜŞMELER*

526:532,535:552

- 1.- Ardahan Milletvekili Orhan Atalay ve 25 milletvekilinin, Aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlar ile boşanma olaylarının araştırılması ve aile kurumunun güçlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2) 526:532,535:552
- 2.- Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer ve 19 milletvekilinin, Aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlar ile boşanma olaylarının araştırılması ve aile kurumunun güçlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7) 526:532,535:552
- 3.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal ve 20 milletvekilinin, Aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlar ile boşanma olaylarının araştırılması ve aile kurumunun güçlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/8) 526:532,535:552
- 4.- Kocaeli Milletvekili Fatma Kaplan Hürriyet ve 21 milletvekilinin, Aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlar ile boşanma olaylarının araştırılması ve aile kurumunun güçlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/9) 526:532,535:552
- 5.- Adana Milletvekili Aydın Uslupehlivan ve 21 milletvekilinin, Aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlar ile boşanma olaylarının araştırılması ve aile kurumunun güçlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/10) 526:532,535:552
- 6.- MHP Grubu adına Grup Başkan Vekilleri İzmir Milletvekili Oktay Vural ve Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlar ile boşanma olaylarının araştırılması ve aile kurumunun güçlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/11) 526:532,535:552

- 7.- Aydın Milletvekili Deniz Depboylu ve 21 milletvekilinin, Aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlar ile boşanma olaylarının araştırılması ve aile kurumunun güçlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/12) 526:532,535:552
- 8.- Ankara Milletvekili Aylin Nazlıaka ve 20 milletvekilinin, Aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlar ile boşanma olaylarının araştırılması ve aile kurumunun güçlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/13) 526:532,535:552
- 9.- İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu ve 24 milletvekilinin, Aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlar ile boşanma olaylarının araştırılması ve aile kurumunun güçlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/14) 526:532,535:552
- 10.- Bursa Milletvekili Emine Yavuz Gözgeç ve 24 milletvekilinin, Aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlar ile boşanma olaylarının araştırılması ve aile kurumunun güçlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/15) 527:532,535:552
- 11.- İstanbul Milletvekili Tülay Kaynarca ve 26 milletvekilinin, Aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlar ile boşanma olaylarının araştırılması ve aile kurumunun güçlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/16) 527:532,535:552
- 12.- Çorum Milletvekili Lütfiye İlksen Ceritoğlu Kurt ve 21 milletvekilinin, Aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlar ile boşanma olaylarının araştırılması ve aile kurumunun güçlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/17) 527:532,535:552
- 13.- Ağrı Milletvekili Dirayet Taşdemir ve 22 milletvekilinin, Aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlar ile boşanma olaylarının araştırılması ve aile kurumunun güçlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/18) 527:532,535:552

I. GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 15.00'te açılarak iki oturum yaptı.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Ahmet Aydın,

26'ncı Dönemin ülkemiz ve milletimiz için hayırlı olmasını dilediğine,

3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne,

İlişkin birer konuşma yaptı.

Mardin Milletvekili Gülser Yıldırım ant içti.

Konya Milletvekili Mustafa Kalaycı, Hazreti Mevlâna'nın Hakk'a vuslatının 742'nci yıl dönümüne,

Bursa Milletvekili Erkan Aydın,

Bursa Milletvekili Bennur Karaburun,

3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne;

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

İstanbul Milletvekili Engin Altay, Başkan Vekili Ahmet Aydın'a görevinde başarılar dilediğine ve İç Tüzük'ün 60'ıncı maddesine göre verilen sözlerde başkan vekilleri arasında uygulama birliği sağlanması gerektiğine,

Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken, Başkan Vekili Ahmet Aydın'a görevinde başarılar dilediğine, bütün başkan vekillerinin İç Tüzük çerçevesinde ortak bir anlayışla Meclisi yönetmesi gerektiğine, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin bazı yerleşim yerlerinde uygulanan sokağa çıkma yasaklarının yaşamı felç ettiğine ve AKP Hükümetinin devreye koyduğu darbe ve savaş konseptini kınadığına,

İzmir Milletvekili Oktay Vural, Başkan Vekili Ahmet Aydın'a görevinde başarılar dilediğine, bütün başkan vekillerinin İç Tüzük çerçevesinde ortak bir anlayışla Meclisi yönetmesi gerektiğine, Diyarbakır'da tarihî mirasımıza yapılan saldırılar ile Rus donanmasına ait bir geminin İstanbul Boğazı'ndan geçişi sırasında Montrö Anlaşması'nın ruhuna aykırı girişimini kınadığına ve NATO Genel Sekreteri Stoltenberg'in Suriye'ye asker gönderilmesiyle ilgili bazı ifadelerini kabul edilemez bulduğuna,

Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, Başkan Vekili Ahmet Aydın'a görevinde başarılar dilediğine, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne, devletin kendi sistemine yönelik tehditleri ortadan kaldırma hakkına sahip olduğuna ve terör örgütleri tarafından tarihi değerlerimize yapılan saldırıları kınadığına,

Mersin Milletvekili Aytuğ Atıcı, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne ve öğrencilerin seçmeli dersleri kendi tercihleri doğrultusunda seçmelerinin sağlanması gerektiğine,

İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal, İstanbul Sultanbeyli'de engelli vatandaşların yaşadıkları sorunlara ve engelli kadrolarında engelli olmayanlar çalıştırıldığından haklarının ihlal edildiğine,

İzmir Milletvekili Musa Çam, Türkiye'de ifade ve basın özgürlüğünün tamamen yok edilmek istendiğine ve tutsak gazeteci ve yazarlara sevgilerini gönderdiğine,

Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayıoğlu, kadın sığınmaevlerinden engelli kadınların da yararlanabilmesi için fiziksel düzenlemelerin yapılması gerektiğine ve Gemlik Belediyesinin bazı taşınmazları satışa çıkarmasının mülkiyet hakkına saygısızlık olduğuna,

Muğla Milletvekili Nurettin Demir, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne, kadın ceza infaz kurumlarında anneleriyle birlikte kalan çocukların durumuna ve Bodrum Geriştirte yapılmak istenen RES'e,

Bursa Milletvekili Ceyhan İrgil, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü ile 10 Aralık İnsan Hakları Günü'ne ve Bursa hızlı tren yolunun ne zaman biteceğini öğrenmek istediğine,

Bursa Milletvekili Orhan Sarıbal, gazetecilerin tutuklanmaması için Meclisin hızlı bir şekilde gerekli düzenlemeleri yapması gerektiğine,

Konya Milletvekili Mustafa Hüsnu Bozkurt, Cumhurbaşkanının, Rusya'yla yaşanan uçak kriziyle ilgili Cumhuriyet Halk Partisi ve Genel Başkanına yönelik ithamlarını haksız bulduğuna,

İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü ile 10 Aralık İnsan Hakları Günü'ne,

Millî Eğitim Bakanı Nabi Avcı, Mersin Milletvekili Ayтуğ Atıcı ile İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Başkanlıkça, 30/11/2015 tarihli 7'nci Birleşimde yapılan güven oylamasının açık oylama sonucunda sehven 194 olarak ifade edilen ret oylarının sayısının kâtip üyelerce 204 olarak tashih edildiğine ve siyasi parti gruplarına konu hakkında bilgi verildiğine ilişkin bir açıklamada bulunuldu.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Kültür ve Turizm eski Bakanı Ertuğrul Günay hakkında Kültür ve Turizm Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığının raporu ve anılan Bakanlığın takdim yazısı ile Millî Eğitim Bakanı Nabi Avcı hakkında Çorlu Cumhuriyet Başsavcılığının 3 ayrı yazısı ve eklerinin, Anayasa'nın Meclis soruşturmasını düzenleyen 100'üncü maddesine göre gereği yapılmak üzere Başkanlığa intikal ettiğine; Anayasa'nın 100'üncü maddesine göre Meclis soruşturması açılmasının Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tam sayısının en az onda 1'inin (55 üye) vereceği önergeyle istenebileceğine; böyle bir önerge olmadan Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanının mezkûr yazılar ve ekleriyle ilgili olarak Meclis soruşturmasına ilişkin bir işlemi resen yürütmesi mümkün bulunmamakla birlikte teamül doğrultusunda söz konusu evrakların milletvekillerinin tetkik ve takdirlerine açıldığına ilişkin tezkeresi Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

İzmir Milletvekili Oktay Vural,

İstanbul Milletvekili Engin Altay,

Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken,

17-25 Aralık süreciyle ilgili cumhuriyet savcılıklarının gönderdiği fezlekelerin ve eklerinin milletvekillerinin tetkikine açılmamasının yanlış bir uygulama olduğuna ve bu konuyla ilgili Meclis soruşturması önergelerinin tekrar gündeme getirilmesi gerektiğine,

Giresun Milletvekili Nurettin Canikli, 17-25 Aralık süreciyle ilgili gizlilik kararı bulunduğu, cumhuriyet savcılıklarınca yürütülen soruşturma sonuçlandıktan sonra belge ve bilgilere ulaşamama gibi bir durumun söz konusu olmadığına ve bu konuda Anayasa ile hukuka uygun işlem yapıldığına,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Ahmet Aydın, 17-25 Aralık süreciyle ilgili gizlilik kararı bulunduğundan fezlekelerin ve eklerinin incelemeye açılmadığına ve cumhuriyet savcılıklarınca yürütülen soruşturma sonuçlandıktan sonra Meclis soruşturmasına konu dosyaların milletvekillerinin incelemesine açıldığına ilişkin bir açıklamada bulundu.

Meclis Başkanlığının, Meclis soruşturmasına konu olabilecek dosyaların milletvekillerinin tetkikine açılması konusundaki uygulamalarının Anayasa ve İç Tüzük hükümlerine uygun olup olmadığı konusunda usul görüşmesi yapıldı. Başkanlığın tutumunda herhangi bir değişiklik olmadığı açıklandı.

Başkanlıkça, İzmir Milletvekili Mustafa Ali Balbay'ın Millî Savunma Komisyonu üyeliğinden istifasına ilişkin yazısının 1/12/2015 tarihinde, Trabzon Milletvekili Haluk Pekşen'in Millî Savunma Komisyonu üyeliğinden istifasına ilişkin yazısının 8/12/2015 tarihinde, İstanbul Milletvekili Hulusi Şentürk'ün Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu üyeliğinden istifasına ilişkin yazısının 4/12/2015 tarihinde Başkanlığa ulaştığına ve bilgiye sunulduğuna ilişkin bir açıklamada bulunuldu.

Anayasa,
Adalet,
Millî Savunma,
İçişleri,
Dışişleri,
Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor,
Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm,
Çevre,
Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler,
Tarım, Orman ve Köyişleri,
Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji,
Dilekçe,
Plan ve Bütçe,
Kamu İktisadi Teşebbüsleri,
İnsan Haklarını İnceleme,
Avrupa Birliği Uyum,
Kadın Erkek Fırsat Eşitliği,
Güvenlik ve İstihbarat,

Komisyonların geçici başkanlıklarının, komisyonların başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip üye seçimlerini yaptıklarına ilişkin tezkereleri Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

Manisa Milletvekili Özgür Özel, ihtisas komisyonlarında başkan, başkan vekili, sözcü ve katip üye seçimlerinde muhalefet partilerinden milletvekillerine görev verilmemesini Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına şikâyet ettiğine ilişkin bir açıklamada bulundu.

Antalya Milletvekili Hüseyin Samani ve 23 milletvekilinin, seracılığın gelişmesi ve yaygınlaşması için yapılması gerekenlerin (10/1),

Ardahan Milletvekili Orhan Atalay ve 25 milletvekilinin, ailelerin dağılmasına ve çocukların mağdur olmasına neden olan boşanma olaylarının ve sebeplerinin (10/2),

Malatya Milletvekili Öznur Çalık ve 21 milletvekilinin, kayısı üretiminde ve pazarlanmasında yaşanan sorunların (10/3),

Araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önerileri Genel Kurulun bilgisine sunuldu; önerilerin gündemdeki yerlerini alacağı ve ön görüşmelerinin sırası geldiğinde yapılacağı açıklandı.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının,

Van Milletvekili Burhan Kayatürk, Osmaniye Milletvekili Suat Önal, Konya Milletvekili Ziya Altunyaldız ve Sinop Milletvekili Barış Karadeniz'in, 7-12 Aralık 2015 tarihleri arasında Kamboçya'nın başkenti Punon Pen'de düzenlenecek olan Asya Parlamenter Asamblesi 8'inci Genel Kurul Toplantısı'na katılmalarına,

Düzce Milletvekili Faruk Özlü'nün, Avrupa Birliği Konseyi Lüksemburg Dönem Başkanlığınca 10-11 Aralık 2015 tarihlerinde Lüksemburg'da düzenlenecek olan Kalkınma İşbirliği Komiteleri Başkanları Toplantısı'na katılmasına,

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İsmail Kahraman başkanlığındaki bir heyetin, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhuriyet Senatosu Başkanı Sibel Siber ve Azerbaycan Millî Meclisi Başkanı Oktay Asadov'un vaki davetlerine icabet etmek üzere 9 Aralık 2015 tarihinde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne ve 15-16 Aralık 2015 tarihleri arasında Azerbaycan'a resmî birer ziyarette bulunmasına,

İlişkin tezkereleri kabul edildi.

HDP Grubunun, 8/11/2015 tarihinde Grup Başkan Vekili Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken tarafından, AKP Hükümetinin politikalarıyla birlikte çeşitli valilikler tarafından hukuka aykırı bir biçimde ilan edilen sokağa çıkma yasakları boyunca yapılan operasyonlarda öldürülen sivillerin araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin (198 sıra no.lu), Genel Kurulun bilgisine sunulmak üzere bekleyen diğer önergelerin önüne alınarak 8 Aralık 2015 Salı günü (bugün) birleşiminde sunuşlarda okunmasına ve görüşmelerinin aynı tarihli birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken, Niğde Milletvekili Alpaslan Kavaklıoğlu'nun HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin bir açıklamada bulundu.

Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında AK PARTİ Grubuna,

Malatya Milletvekili Veli Ağbaba, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına,

Burdur Milletvekili Reşat Petek, Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında şahsına,

Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken, Burdur Milletvekili Reşat Petek'in sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında HDP Grubuna,

Sataşmaları nedeniyle birer konuşma yaptılar.

Çalışma süresi sona erdiğinden, 9 Aralık 2015 Çarşamba günü saat 15.00'te toplanmak üzere 18.53'te birleşime son verildi.

Ahmet AYDIN

Başkan Vekili

İshak GAZEL

Kütahya

Kâtip Üye

Ali Haydar HAKVERDİ

Ankara

Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 6

9 Aralık 2015 Çarşamba**Tasarı**

1.- Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/318) (Adalet ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.12.2015)

Sözlü Soru Önergeleri

1.- Trabzon Milletvekili Haluk Pekşen'in, Karadeniz Bölgesi'ndeki HES'lere ve doğaya etkilerine ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/95) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.12.2015)

2.- Trabzon Milletvekili Haluk Pekşen'in, Trabzon'da sağlık hizmetine erişimde yaşanan sorunlara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/96) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.12.2015)

3.- Trabzon Milletvekili Haluk Pekşen'in, bakan korumalarının uçaklara silahlı olarak bindiği iddialarına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/97) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.12.2015)

4.- İstanbul Milletvekili İsmail Faruk Aksu'nun, kamuda istihdam şekilleri ile ilgili iddialara ve Devlet Memurları Kanunu'nda yapılacak değişikliklere ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/98) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.12.2015)

5.- Konya Milletvekili Mustafa Kalaycı'nın, Konya Metro Projesi'ne ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/99) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.12.2015)

6.- Konya Milletvekili Mustafa Kalaycı'nın, Konya-Kayacık Lojistik Merkezi Yapımı ihalesine ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/100) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.12.2015)

7.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok'un, Balıkesir'de kurulan bir tesisin tarım arazilerine olası etkilerine ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/101) (Başkanlığa geliş tarihi: 07.12.2015)

8.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok'un, son yıllarda tarım arazilerinde meydana gelen azalmalara ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/102) (Başkanlığa geliş tarihi: 07.12.2015)

9.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok'un, Balıkesir'de kurulan bir tesisin su kaynaklarına olası etkilerine ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/103) (Başkanlığa geliş tarihi: 07.12.2015)

10.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok'un, Balıkesir'de kurulan bir tesisin çevreye olası etkilerine ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/104) (Başkanlığa geliş tarihi: 07.12.2015)

11.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok'un, Balıkesir'de kurulan bir tesiste fosil yakıtlar kullanılarak enerji elde edilmesine ve çevreye olası etkilerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/105) (Başkanlığa geliş tarihi: 07.12.2015)

Meclis Araştırması Önergeleri

1.- Konya Milletvekili Muhammet Uğur Kaleli ve 23 milletvekilinin, Konya Kapalı Havzası ile ilgili sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.11.2015)

2.- Çorum Milletvekili Lütfiye İlksen Ceritoğlu Kurt ve 28 milletvekilinin, tıbbi ve aromatik bitkilerin satılması ve bu konuda girişimciliğin desteklenmesi yollarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.11.2015)

3.- Kayseri Milletvekili İsmail Tamer ve 27 milletvekilinin, istilacı yabancı türlerin çevresel, ekonomik ve sağlık alanlarındaki olumsuz etkilerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.11.2015)

4.- Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer ve 19 milletvekilinin, kadına yönelik ekonomik ve fiziksel şiddetin boşanmalar üzerindeki etkisi, boşanma aşaması ve sonrasında kadının yaşadığı sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.12.2015)

5.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal ve 20 milletvekilinin, boşanma olaylarının ve nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/8) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.12.2015)

6.- Kocaeli Milletvekili Fatma Kaplan Hürriyet ve 21 milletvekilinin, Türkiye’de boşanan kadınların maruz kaldığı ve ölümlle sonuçlanan şiddet olaylarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/9) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.12.2015)

7.- Adana Milletvekili Aydın Uslupehlivan ve 21 milletvekilinin, kadına yönelik ekonomik ve fiziksel şiddetin boşanmalar üzerindeki etkisinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/10) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.12.2015)

8.- Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Grup Başkanvekilleri İzmir Milletvekili Oktay Vural ve Manisa Milletvekili Erkan Akçay’ın, boşanma hadiselerinin ve sebeplerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/11) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.12.2015)

9.- Aydın Milletvekili Deniz Depboylu ve 21 milletvekilinin, aile birliğinin korunması yollarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/12) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.12.2015)

10.- Ankara Milletvekili Aylin Nazlıaka ve 20 milletvekilinin, kadına yönelik fiziksel ve psikolojik şiddetin önlenmesi yollarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/13) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.12.2015)

11.- İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu ve 24 milletvekilinin, taciz ve kötü muamele içeren evlilikler içerisinde kadınların yaşadıkları sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/14) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.12.2015)

12.- Bursa Milletvekili Emine Yavuz Gözgeç ve 24 milletvekilinin, ailenin korunması, huzur ve refahı için ailelerin dağılmasına, tarafların ve çocukların mağdur olmasına neden olan boşanma olaylarının ve sebeplerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/15) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.12.2015)

13.- İstanbul Milletvekili Tülay Kaynarca ve 26 milletvekilinin, ailelerin dağılmasına ve çocukların mağdur olmasına yönelik olayların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/16) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.12.2015)

14.- Çorum Milletvekili Lütfiye İlksen Ceritoğlu Kurt ve 21 milletvekilinin, yaşanan boşanma olaylarının nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/17) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.12.2015)

15.- Diyarbakır Milletvekili Dirayet Taşdemir ve 22 milletvekilinin, ev içi şiddetin boyutlarının tespit edilmesi, ailenin demokratik bir yapıya büründürülmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/18) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.12.2015)

9 Aralık 2015 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.00

BAŞKAN: Başkan Vekili Ahmet AYDIN

KÂTİP ÜYELER : İshak GAZEL (Kütahya), Ali Haydar HAKVERDİ (Ankara)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 12’nci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce üç sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı sözlerde süre beş dakikadır. Beş dakikadan sonra uzatma kullanmayacağız. Tüm konuşmacılara, hatiplere özellikle şimdiden duyurayım.

Gündem dışı ilk söz, Mevlâna Haftası hakkında söz isteyen Konya Milletvekili Mustafa Baloğlu’na aittir.

Buyurun Sayın Baloğlu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- Konya Milletvekili Mustafa Baloğlu'nun, Hazreti Mevlâna'nın 742'nci vuslat yıl dönümüne ve 7-17 Aralık Mevlâna Haftası'na ilişkin gündem dışı konuşması

MUSTAFA BALOĞLU (Konya) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Hazreti Mevlâna'nın 742'nci vuslat yıl dönümü ve 10-17 Aralık Mevlâna Haftası sebebiyle gündem dışı söz aldım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle yeni görevinizin hayırlı ve başarılı olmasını diliyorum Sayın Başkanım.

Vefatının 742'nci yılında büyük mütefekkir, gönül insanı, sevgi medeniyetimizin mimarlarından Mevlâna Celâlettin Rûmi Hazretlerini rahmetle anıyorum. Hazreti Mevlâna tüm insanlığın önem verdiği bir şahsiyettir. Büyük mutasavvıf, mütefekkir, şair ve din âlimi Hazreti Mevlâna aynı zamanda bir gönül eğitimcisi, sevgi eri, Anadolu velisidir. Rehber eseri Mesnevi milletimizin asırlardır beslendiği temel manevi bir kaynak olmuştur. Dergâhı ise asırlardır halkın büyük alaka gösterdiği bir ziyaretgâh, yedi yüz yıllık derin mazi içerisinde bir ahlak ve fazilet mektebinin merkezi durumdadır. Bugün, bütün dünyayı birliğe, dirliğe, barışa, dostluğa, kardeşliğe ve beraberliğe çağıran Hazreti Mevlâna'nın mesajları gönülden gönüle dolaşmaktadır.

Hazreti Mevlâna insanı çok iyi tanımış ve analiz etmiştir, bu yönüyle Mevlâna'ya “insan mühendisi” demek yanlış olmaz. Ona göre insan iki ana unsurdan oluşmaktadır: Bir tanesi topraktan yaratılan beden, diğeri Yaradan'ın ruhundan üflediği can. Mevlâna'ya göre insan, eğer topraktan yaratılan bedene önem verirse sadece toprağa mensuptur; eğer Allah'tan geldiğine inanarak cana önem verirse, onun istediği gibi yaşamaya gayret ederse insan melek gibidir, hatta meleklerden de üstündür.

Hazreti Mevlâna asırlar boyunca sesiyle, soluğuyla hep taze ve canlı kalmıştır. Zaman onu eskitememiş, olaylar ve esen rüzgârlar ona tesir etmemiştir. Ortaya koyduğu çağlarüstü ölümsüzlük mesajları, fazilet ve meziyet yüklü öğretileri uyuyan gönülleri uyarmış ve uyandırmıştır. Ortaya koyduğu ruhi ve ahlaki kaideler o kadar yenidir ki sanki bugün söylenmiş, az önce yazılmış gibidir. Asırlar önce Anadolu'da, Konya'da mutasavvıf ve mukaddes bir şahsiyet olarak yaşayan Celâlettin Rûmi insanlara ilahi aşkı, hoşgörüyü, umudu öğretmiştir. Günümüze kadar bu değerler geçerliliklerini kaybetmemiştir.

Özellikle gerçek değerlerin yitirildiği, ortalığa kan ve barut kokularının yayıldığı, kardeş kavgalarının zirveye çıktığı zamanlarda Mevlâna öğretilerinin değeri çok daha artmıştır. Bugün, İslam mütefekkirleri gibi, Hazreti Mevlâna'ya göre de insan bedeniyle pek küçük ve değersizdir ama mana cihetiyle o, âlemin en kıymetli unsurudur. "Sen görünüşte bu âlemde en küçük şeysin ama taşıdığın mana bakımından en büyük âlem sensin." "Öyleyse yakınlık dili bizatihi başkadır, gönüldaşlık aynı dili konuşmaktan daha iyidir. Gönülden konuşmasız, imasız ve kayıtsız yüz binlerce tercüman yükselir." diyen Hazreti Mevlâna, gönülden gönüle konuşma ve anlaşmanın yollarının bulunmasına vurgu yapmıştır. Ayrılık için harekete geçenlerin insanları kavim kavim yaratan ve ona can veren Hakk'ın ayetlerini dahi ayrılık aracı yapabileceklerini belirtir. Bunların varlıklarını kendi dışındakilerinin -moda tabirle- ötekilerin yokluğuna endekslemiş olduklarını düşünür. Hâlbuki dünya hepimize yetecek genişliktedir. Duygu ve üslup farklılığı kişilere ve dönemlere göre anlama sorununu büyütmede veya küçültmektedir. İttifak ettiklerimizle birleşik, ihtilaf ettiklerimizle barışık olmayı öğreten Hazreti Mevlâna diyor ki: "Onun şekline ve rengine bakma, onun azmine ve niyetine bak. O, siyah da olsa seninle aynı niyettedir, sen ona beyaz de, zira seninle aynı renktedir. Çünkü kervanın kalabalığı ve çokluğu yol kesicilerin mızrağını ve belini kırar." Öğütlerinde gerçek insanlardan oluşan mutlu toplumun nasıl oluşacağını anlatan Hazreti Mevlâna "Dün dünle gitti cancağızım, şimdi yeni şeyler söylemek lazım." "Eski satanların nöbeti geçti, benim pazarımda şimdi hep yeni şeyler satılıyor." der.

Hazreti Mevlâna'yı anmayla ilgili, Konya'mızda, 10-17 Aralık tarihleri arasında, Mevlâna Haftası olarak birçok etkinlik yapılıyor. Özellikle Konya Büyükşehir Belediyesi, dünyanın en büyük restorasyon projesi olan Mevlâna Kültür Vadisi Projesi'yle 3 milyon 950 bin metrekarelik alan ve 7.316 bina, 17 müze ve 371 tescilli binayla Hazreti Mevlâna'ya yakışır bir Konya'yı oluşturma çabasında.

Yine, 17 Aralık -bildiğiniz gibi- Hazreti Mevlâna'nın "dügün gecesi" olarak tanıdığı Şebiarus günüdür. Ben bu vesileyle, hem değerli milletvekillerimizi hem de bizi dinleyen tüm vatandaşlarımızı Şebiarus'a ve Konya'mıza Hazreti Mevlânâ etkinliğine davet ediyor, hepimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Baloğlu.

Gündem dışı ikinci söz, sokağa çıkma yasakları hakkında söz isteyen Gaziantep Milletvekili Mahmut Toğrul'a aittir.

Buyurun Sayın Toğrul. (HDP sıralarından alkışlar)

2.- *Gaziantep Milletvekili Mahmut Toğrul'un, sokağa çıkma yasaklarına ilişkin gündem dışı konuşması*

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. Sokağa çıkma yasaklarıyla ilgili gündem dışı söz almış bulunmaktayım.

Sayın milletvekilleri, son yedi ay içerisinde kürdistanda Sur, Nusaybin, Derik başta olmak üzere toplam 18 merkezde cari ulusal ve uluslararası hukuk kurallarına uyulmadan, tamamen kanun dışı ve saraydan emirlerle kaymakam ve valiler aracılığıyla sokağa çıkma yasakları uygulanmaktadır. Son yedi ayda 18 merkezde toplamda yüz elli gün sokağa çıkma yasağı uygulanmıştır. Bu yasak boyunca burada yaşayan insanların en temel ihtiyaçlarını karşılamak bir yana, hareket eden her türlü canlı keskin nişancılar marifetiyle infaz edilmiştir. 1990'lı yılların katil JİTEM'cilerinin günümüz versiyonu olan IŞİD zihniyetli esedullah tim mensuplarıncı bugüne kadar çocuk demeden, kadın demeden, genç demeden, yaşlı demeden 301 sivil insanımız katledilmiştir. Bu esedullah timi paramiliter çeteler sokakları dakikalarca bombaatarlarla, havanlarla, hatta toplarla dövmektedirler; sadece insanları değil, hayvanları bile telef etmektedirler. Eş Genel Başkanımız ve halkımızın temsilcileri vekillerimiz birçok defa bu paramiliter çetelere öldürücü saldırılara maruz bırakılmıştır. AKP iktidarı "sokağa çıkma

yasakları” adı altında devlet terörü estirmektedir. Sokaklarda devletin paramiliter çeteleri halkı korumak bir yana, halkın evlerini boşaltmalarını, aksi takdirde mal ve can güvenliklerinin sağlamayacağını anonlarla duyurmaktadırlar. Devlet, yasak ilan ettiği ilçelerde halkı göçe zorlamakta ve bölgeyi insansızlaştırmaya çalışmaktadır. Kürdistan'da devletin uyguladığı şiddet, sadece bölge halkına değil bu halkın kültürel ve kentsel dokusuna karşı da yürütülmektedir. Sadece Kürtlerin, Ermenilerin, Süryanilerin, Yahudilerin, Türklerin, Arapların değil tüm halkların ve dinlerin ortak mirası olan ve gelecek nesillerin de görmeye, dokunmaya hakkı olduğu Diyarbakır Kalesi içindeki binlerce yıllık tarihî eserler, helikopterlerden atılan bombalarla umursamazca tahrip ediliyor. Bu tarihî eserlerin dostu ve koruyucusu Sevgili Tahir Elçi gibi siviller maalesef katlediliyor.

Sur'da beş yüz yıllık geçmişi olan Kurşunlu Camisi, Paşa Hamamı, Dört Ayaklı Minare; Ermeni, Keldani ve Surp Giragos Kiliselerine verilen tahribatlar uluslararası hukuka göre kültürel bir soykırımdır; İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, Avrupa Kentsel Şartı'nı hiçe saymaktır ve savaş suçudur. Bu yapılanlar IŞİD çetelerinin Palmira'da yaptığı Vandalizmden farklı değildir. Bunu yapanlar, Yugoslavya iç savaşında Mostar Köprüsü'nü yıkanlar ve başkaca katliamlar nedeniyle Lahey'de yargılanan Sırp katil Miloseviç gibi uluslararası mahkemelerde yargılanmaktan kurtulamayacaklardır.

Devlet güçlerinin halka karşı düşmanca davranışları ve uyguladıkları yoğun şiddet, ülkemizde şiddetin gündelik bir yaşam pratiğine dönüşmesini sağlamakta, diyalog, uzlaşma ve adalet duygusunu yok ederek müzakere yollarının tamamen kapandığını toplumsal bir algıya dönüştürmeyi hedeflemektedir. Bu şiddetin en önemli nedeninin Kobane ve Rojava devrimi olduğunu biliyoruz. Orada kırılamayan irade... Hendekler bahane edilerek bu halkın, yüz yıllık ulus devlet zulmünden kurtulmak ve kendisini yönetmek üzere oluşturduğu öz yönetimler üzerinden iradeleri kırılmak istenmektedir.

Şunu açıkça ifade etmek gerekir ki hendekler bir neden değil uyguladığınız şiddetin bir sonucudur ve biz Kürtler hiçbir şekilde şiddetinize boyun eğmeyecek, sonuna kadar direneceğiz. Şiddetiniz direnişimizi büyütecek ve tüm Kürdistan'a yayılmasına neden olacaktır. Bunun böyle bilinmesi gerekir. Şiddet sonucu getirmeyecektir.

Kürt sorununun tek çözümü demokratik müzakere ve toplumsal bir barış projesinin hayata geçirilmesidir. Savaşı, tasfiyeyi ve çatışmayı esas alan tekçi ve iktidarcı anlayışın başlattığı bu çatışma ve şiddet ortamının halklarımıza ve bu toprakların geleceğine hiçbir faydası yoktur. Kürt sorununun demokratik ve adil çözümü için taraflar yeniden müzakere masasına oturmalı ve Kürt şehirlerindeki polis, asker ve devlete bağlı paramiliter çetelerin ablukasına derhâl son verilmelidir.

Değerli arkadaşlar, bunlar, tarafınızdan yaratılan tablonun örnekleridirler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MAHMUT TOĞRUL (Devamla) – İnsanlar çocuklarını, yaralılarını beyaz bayraklarla hastanelere taşıtmaktadır. Tarihî eserler bu şekilde yakılmaktadır. Bunlar eserlerinizdir, övünebilirsiniz.

Saygılarımla. (HDP sıralarından alkışlar)

HALİS DALKILIÇ (İstanbul) - Bundan daha acı resimler var terör örgütünün yaptıkları!

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Toğrul, süreniz bitmiştir.

Gündem dışı üçüncü söz, İstanbul'un sorunları hakkında söz isteyen İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'a aittir.

Buyurun Sayın Tanal. (CHP sıralarından alkışlar)

3.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, İstanbul ilinin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Değerli Başkan, değerli milletvekilleri; televizyonun başında bizi izleyen vatandaşlarımıza, herkese selam ve saygılarımı iletiyorum.

Değerli arkadaşlar, bugün 9 Aralık Dünya Yolsuzlukla Mücadele Günü. Yani tam 17-25 Aralık yolsuzluğuna dokuz gün kala siyasi iktidara baktığımız zaman, dünyada Yolsuzlukla Mücadele Günü'nde yolsuzluğu engellemek için, yolsuzlukla mücadele etmek için çok etkin sözler, mesajlar kamuoyuna verildiği hâlde, siyasi iktidar da herhâlde yolsuzluğun içerisine battığı için yolsuzlukla ilgili herhangi bir mesaj vermemekte. Onun için iktidarın bu tavrını, bu sessizliğini kınıyorum ben. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, İstanbul'un sorunlarına geldiğimiz zaman, 78 milyon insanımız, hepsine sesleniyorum: Türkiye'de bir soygun düzeni var. Şimdi, bu soygun düzenini resmî mahkeme kararlarıyla birlikte sayın milletvekili arkadaşlarıma da anlatmak istiyorum ben.

“İstanbulkart” denilen bir kart var; Ankara'da AnkaraKart var, İstanbul'da İstanbulkart var.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) - İzmir'de yok, koçan var hâlâ.

MAHMUT TANAL (Devamla) - Netice itibarıyla sözü olan, lafi olan, bilgisi olan insan gelir, burada konuşur. Yani yerinizden bana laf atacağınız bu sorunu nasıl gidereceğinizi söyleyin.

İstanbulkart İstanbul'da 10 TL'ye satılıyor, hırsızlık yapılıyor, yolsuzluk yapılıyor, halkın cebindeki parası çalınıyor. İstanbulkart'la ilgili, ben halkın vekili olarak, Cumhuriyet Halk Partisi varsa herkes için var olan parti olarak biz, bu İstanbulkart'ın Tüketici Kanunu'nun 5'inci maddesine aykırı olduğunu, devletin bir kamu hizmeti verirken bunu bir kartla bedelli olarak satmasının yasak olduğunu tüketici mahkemesine götürdük, tüketici heyeti bunu iptal etti. İstanbul Büyükşehir Belediyesi bu karara itiraz etti ve sayın tüketici mahkemesi şöyle bir karar verdi: “Siz, bu taşıma hizmetini veriyorsanız taşıma ücretini vatandaşa kart satarak sağlayamazsınız.” dedi.

Şu anda tüm İstanbullulara sesleniyorum: İstanbulkart'ı 10 TL'ye aldığımız paranızın iadesi için İstanbul Büyükşehir Belediyesine müracaat ediniz. İstanbul Büyükşehir Belediyesinin İstanbulkart'la ilgili bugüne kadar almış olduğu tüm paralar haksızdır, yolsuzdur ve belediye o parayı başka yerlere harcamıştır ama bir şeye harcamadığını iyi biliyorum, kamu hizmeti için harcamadığını iyi biliyorum. Niçin iyi biliyorum? Aynı şekilde, İstanbul'daki tüm yolların, tüm caddelerin otopark olarak kullanılmasıyla ilgili kararını iptal ettirdiğim hâlde yani yolların ücretli otopark olarak İSPARK tarafından kullanılması kararını iptal ettirdiğim hâlde, hâlen devam etmektedir. Vatandaşın bu konuyla ilgili İstanbul idare mahkemesinin kararı var.

Aynı zamanda Ankaralı hemşehrilerime sesleniyorum: Ankara'daki caddelerin de, sokakların da ücretli otopark olarak kullanılmamasına ilişkin Ankara idare mahkemesinden karar aldım. Ankara'da ancak şehir eşkıyaları tarafından bir esnaf öldürüldükten sonra Ankara Büyükşehir Belediyesi bunu ücretsiz hâle getirebildi.

Değerli arkadaşlar, Ankaralı hemşehrilerim şu konuda emin olsunlar: AnkaraKart'la alınan o 5 TL'lik haksız, yolsuz parayı da iptal ettireceğim, onunla ilgili de mücadeleye devam edeceğim.

Benim vatandaşlarımızdan istirhamım şudur: Haksız olarak belediye tarafından alınan bu paranın iadesi için belediyeye müracaat ederek bu paraların toplu iadesi hususunda mücadele etmeleridir.

Bana laf atan milletvekillerinin, bu şekilde kamuya nasıl hizmet ediyorsam onlar da kendi illeriyle ilgili böyle bir hizmet verirlerse ellerinden öpeceğim ben. Oradan laf atarak milletvekilliği yapılmaz. Allah rızası için çıkın bir gün burada şehrinizle ilgili, seçildiğiniz bölgeyle ilgili sorunları bir dile getirin yahu! Grup başkan vekillerinize bakarak parmak kaldırıp parmak indirmeyin; parmak kaldırarak, parmak indirerek milletvekilliği yapılmaz.

Hepinize teşekkür ediyorum, saygılarımı sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Tanal.

Gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır...

MUSA ÇAM (İzmir) – Söz istemiştik, söz.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan...

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Söz taleplerimiz var Sayın Başkan.

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, dün de ifade etmiştim 60'a göre yerinden söz vermeyeceğimi ama engelliler için özel ve istisnai bir durum olarak... Bundan sonraki süreçte de bakacağız, böyle bir hususiyete binaen gerektiğinde vereceğim. Bu, tamamen Başkanlığın takdirinde olan bir husustur. Bu takdire tüm milletvekillerinin saygı ve rıza göstereceğini temenni ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Göstermiyoruz Sayın Başkan.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan...

MUSA ÇAM (İzmir) – Dün söz verdiniz, ne kaybettiniz?

BAŞKAN – Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Akçay.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Elbette dün Engelliler Gün münasebetiyle söz verdiniz ama en az bir o kadar önemli olan 9 Aralık Dünya Yolsuzlukla Mücadele Günü dolayısıyla bu konuda söz alan arkadaşlara da söz vermeniz gerekir. Yani, özel bir gün.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Akçay, tutanaklara geçmiştir, çok sağ olun.

MUSA ÇAM (İzmir) – Sayın Başkan, Adıyaman'la ilgili konuşacaklarım var, Adıyaman'la ilgili, lütfen!

BAŞKAN – Günü geldiğinde söz alır konuşursun Sayın Çam.

MUSA ÇAM (İzmir) – Bir dakika sizin ilinizle ilgili konuşacağım, sizin ilinizle ilgili!

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Buyurun.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, şu hususu hatırlatmaya ihtiyaç var: Dün zaten bu konu tartışıldı, diğer grup başkan vekilleri de Meclis başkan vekillerinin Meclis oturumlarında farklı tutumlar göstermesiyle ilgili ortaya çıkan karışıklığı ifade ettiler. Bir kere, bunun giderilmesi gerekiyor. Yani, sizin milletvekiline söz vermeyip bir başka Meclis başkan vekilinin yine aynı İç Tüzük'ü gerekçe göstererek söz vermesi başlı başına bir çelişki yaratıyor.

İkincisi: İç Tüzük 60'ta, herhangi bir konuda “Pek kısa bir sözü olduğunu ifade eden bir milletvekiline Meclis oturumunu yöneten Başkan ya da Başkan Vekili söz verir.” diye bağlayıcı bir ibare var.

BAŞKAN – Bağlayıcı değil Sayın Baluken.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Her gün Türkiye'nin gündemiyle ilgili son derece önemli gelişmeler yaşanıyor ve bu konuda da milletvekillerini susturmak değil; tam tersine, o sorunları Genel Kurulda ifade etmek, Genel Kurulu bilgilendirmek üzere, takdir hakkınızı İç Tüzük'ü doğru yorumlayarak kullanmanız gerektiğini düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Baluken.

Tamamen İç Tüzük'ten aldığımız yetkiye dayanarak bunu yapıyoruz. (CHP, HDP ve MHP sıralarından gürültüler)

Ben sözümü bitireyim sayın milletvekilleri.

Dün de benzeri ifadeler kullandım. Evet, İç Tüzük 60'ta, "Pek kısa sözü olduğunu belirten üyeye Başkan, yerinden konuşma izni verebilir." diyor, "verir" demiyor Sayın Baluken. Bunu, tabii ki her Başkan vekili... Geçmişte de böyle uygulandı, şimdi de böyle uygulanabilir. Benim buradaki takdirim şu: Bir taraftan, tabii ki milletvekillerinin söz hakkını gasbetmemek -mümkün mertebe de geniş olmaya çalışıyorum, zaten gündem dışılar var- ama bir başka hususiyetle de önümüzdeki gündemi icra etmekle, Meclisi verimli, rantabl bir şekilde çalıştırmakla da mükellefiz. Milletvekilleri her platformda, her sözünü açık bir şekilde, cesaretle sarf edebilir; basın toplantıları, basın açıklamaları, başka türlü programlar, Meclis çatısı altında gündem gereği kendisine söz hakkı olduğu zamanlarda bunu yapabilir ama burada, siz de takdir edersiniz ki bizler bu gündemi uygulamakla da mükellefiz. Hem sözleri çok fazla kısmadan hem de özel ve istisnai birtakım durumlarda esneme payı bırakarak böyle bir irade kullanacağımı söyledim ve şimdi de ben tekrar teşekkür ediyorum.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır...

MUSA ÇAM (İzmir) – Sayın Başkan, siz konuşacağınıza şimdiye kadar biz 10 kişi konuşmuştuk, 10 kişi konuşmuştuk.

BAŞKAN – Sayın Çam, bakın, dün de böyle yaptınız.

MUSA ÇAM (İzmir) – 10 kişi konuşmuştuk. Ne oldu?

BAŞKAN – Kusura bakmayın...

İSMAİL OK (Balıkesir) – Sayın Başkan, niye söz vermiyorsunuz? Biz sorunlarımızı nerede dile getireceğiz?

BAŞKAN – Bakın, ben İç Tüzük'e göre davranıyorum efendim.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Hayır efendim, takdir hakkınızı kullanıyorsunuz.

İSMAİL OK (Balıkesir) – Efendim, İç Tüzük size milletvekillerinin yöresel sorunlarını burada dile getirmelerini...

BAŞKAN – Yöresel sorunları günü geldiğinde de burada söz alır konuşursunuz.

İSMAİL OK (Balıkesir) – Nerede söyleyeceğiz? Bu millet bizi niye gönderdi buraya?

BAŞKAN – Ama her gün, her daim, her milletvekili... Burada geniş bir şekilde yorumladığımız zaman da bunu çözmeye imkânınız yok.

İSMAİL OK (Balıkesir) – Sayın Başkan, bir dakika verseniz bunu söylemiştik.

BAŞKAN – Özel ve istisnai durumlarda bu olabilir.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, tutanaklara geçmesi bakımından ifade etmek istiyorum. Dün de belirttim, dün çok güzel bir başlangıç yaptınız. Dün için çok teşekkür ediyorum öncelikle.

BAŞKAN – Engellilere duyduğumuz hususiyetin bir gereğiymi, önemli değil.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Evet, evet. Yarın da İnsan Hakları Günü, umarım aynı tutumunuzda...

BAŞKAN – Yarın da bakacağız inşallah.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, İç Tüzük’e aykırı bir tavır içinde olduğunuzu ben söyleyemem, ancak İç Tüzük’ün size verdiği bir takdir var. Dün, yalnız, bir şeyin altını ana muhalefet partisi olarak çizdik: Türkiye Büyük Millet Meclisinde bir uygulama birliğine ihtiyaç var. Oturum yöneten Meclis başkan vekillerinin uygulama birliği yapmamaları bu tartışmalara, bu reflekslere neden oluyor.

Önümüzde olacağı da söyleyeyim: İktidar partisine mensup başkan vekilleri otururken 60 işlemeyecek, muhalefet partisine mensup başkan vekilleri otururken 60 elli kere işleyecek. Ne olacak? Çok garip bir durum olacak. Yani bu milletvekillerinin söz hakkına, denetim hakkına, şu veya bu sebeple bu hakka çekince koymanız sizin tasarrufunuzdur ama yarın göreceğiz ki önümüzdeki haftalarda oturum yöneten diğer Meclis başkan vekilleri bu hakkı sayın milletvekillerine verecekler. Böyle olunca da hem siz hem Meclis zor durumda kalır. Ben diyorum ki gelin -güzel bir başlangıç oldu- 10 konuşma devam etsin, sizin açtığımız yoldan diğer başkan vekilleri de devam eder, uygulama birliğini sağlamış olursunuz. Büyük de bir hizmet yapmış olursunuz.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Altay, çok teşekkür ediyorum.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Bir de Sadık Yakut dışında bunu yapan yoktu, ikinci Sadık Yakut olmayın.

BAŞKAN – Bakın, şunu ifade edeyim: Ben özel ve istisnai durumlarda, kullanılması gereken durumlarda zaten bu takdir hakkını en geniş şekilde kullanmaya çalışacağım ama şunu da ifade edeyim: Burada, İç Tüzük’ün vermiş olduğu bir yetki ki bizim asli görevimiz, hepimizin İç Tüzük’e, Anayasa’ya uygun olarak bu Meclisi yönetmek, burada çalışma sürecini, çalışma dönemini geçirmek. Ona riayet edeceğimden hiç kimsenin en ufak bir kuşkusunu olmasın. Eğer İç Tüzük’te bu tür problemler varsa buradan benim de istirhamım, aslında Meclis olarak hep birlikte belki bir araya gelerek çok sağlıklı, çok düzgün, uygulama birliğinin esas alınacağı, herkesin altına imza atacağı çok güzel bir iç tüzük getirmekle bunu yapabiliriz. Burada asıl problem İç Tüzük’teyse, bu İç Tüzük’ü hep birlikte değiştirebiliriz diyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Dolayısıyla endişeniz olmasın adil bir şekilde, en güzel bir şekilde ben yöneteceğim.

CEMAL OKAN YÜKSEL (Eskişehir) – Sayın Başkan, takdir hakkınızı kullanıyorsunuz, İç Tüzük’ü uygulaniyorsunuz.

BAŞKAN – Bugün için böyle bir karar verdim ama yarın İnsan Hakları Günü, yarına ilişkin olarak da yarın görüşeceğiz.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

ZİHNİ AÇBA (Sakarya) – Sayın Başkan, yarın mı insan olacağız, bugün değil miyiz?

BAŞKAN - Sayın Gök, buyurun.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, gündeme geçelim artık.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Sayın Gök, sizi dinliyoruz.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkanım, sizinle beraber grup başkan vekilliği görevini uzun bir süre sürdürdük. Sonunda Meclis Başkan Vekili seçildiniz. Ben de sizi kutluyorum ve başarılar diliyorum.

Ben, dün bu tartışmaları izledikten sonra, geçmiş tutanaklara baktım sizin davranışlarınız açısından. Pek çok oturumda arkadaşlarımızın gösterdiği talebi siz hepimizden fazla göstererek 60'a göre söz talep etmişsiniz ve kullanmışsınız.

Şimdi, böyle bir uygulama birliğini sağlamak açısından geçmişte sizin de talep ettiğiniz, haklı olarak talep ettiğiniz ve faydalandığımız bu haklı taleplerin yerine getirilmesi, hem sizin geçmişteki durunuza hem de şu anda uygulamada bir birlik sağlanması açısından çok yararlı olacaktır. Bunu hiç uzatmayalım, bir on dakika daha kaybedecek zamanımız yoktur.

BAŞKAN – Problem o değil.

LEVENT GÖK (Ankara) – Çok da başarılı olacağınızı ben düşünüyorum. Sizi hem kutluyorum hem de bu uygulamayı beraber sağlayalım diyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Gök. Ama sizin bahsettiğiniz konuda uygulama birliği zaten var, grup başkan vekilleri konusunda böyle bir kısıtlamamız yok.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Milletvekillerini susturmaya çalışmayın.

BÜLENT YENER BEKTAŞOĞLU (Giresun) – Biz de konuşalım.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bostancı.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bir dakika... Benim mikrofonumu açmadın, onunkini de açma Başkan; itiraz ediyorum.

BAŞKAN – Talep etseydiniz sizin de mikrofonunuzu açardık.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Önce Engin Bey konuşsun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hayır, ben konuştum.

ZİHNİ AÇBA (Sakarya) – Bizim öyle bir talimat verme yetkimiz yok Sayın Başkan.

BAŞKAN – Kusura bakmayın, kimsenin kimseye talimat verme yetkisi yok.

Grup Başkan Vekili, buyurun.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkanım, İç Tüzük'ün kimi maddelerine ilişkin yorum farklılıkları zaman zaman Mecliste gözlemlenen bir olgu. Esasen dileriz ve isteriz ki oraya kim otursun otursun üzerinde anlaşılmalı bir pratik üzerinden gitsin, yerleşmiş kurullarla Meclis yönetimi gerçekleşsin.

Bugün de muhalefetin değerli sözcüleri 60'a göre en azından ilk 10 kişiye söz talebinde bulunuyorlar ve Sayın Altay'ın ifade ettiği gibi, belki yarın başka başkan vekilleri 60'ı başka türlü yorumlayıp başka tür bir pratikle Meclisi yüz yüze bırakabilirler.

Benim önerim, bugün biz gündeme geçelim ama muhalefetin bu talebini lütfen Başkanlık Divanında değerlendirelim, ortak bir pratik üzerine anlaşalım ve o çerçevede gidelim. Doğrudur, bunun nihai unsuru İç Tüzük üzerine anlaşmak ve herkesin aynı muradı anladığı bir iç tüzük düzenlemektir. Ancak mevcut durumda zikredilen probleme ilişkin önerim bugün gündeme geçmek, Başkanlık Divanında konunun tartışılması, konuşulması ve ortak bir karara varılmasıdır.

Arz ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bostancı.

Tabii ki Başkanlık Divanında bu konu herhâlde gündeme gelir. Aslında grupların da bu noktada bir mutabakatı bence de önemlidir. Ondan da önemlisi, değerli milletvekilleri, hepimizin her zaman bir şekliyle şikâyetçi olduğumuz İç Tüzük’ün, yeni Meclisin verimli esaslar dâhilinde çalıştırılması üzerine, milletvekillerinin söz haklarının gasbedilmemesi üzerine yapılacak olan yeni bir iç tüzükle belki çok daha sağlıklı sonuçlara ulaşabiliriz. Bu yorum farklılıklarını da ortadan kaldırdırabiliriz. Ama şundan emin olun: Buradaki uygulama tamamen Anayasa ve İç Tüzük’e uygun olarak devam edecektir, bundan hiç kimsenin şüphesi olmasın diyorum ve bu bağlamda Başkanlığın Genel Kurula sunuşlarına geçiyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının bir tezkeresi vardır, okutup bilgilerinize sunacağım.
Buyurun:

IV.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) TEZKERELER

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenter Asamblesi (KEİPA) ve Türk Dili Konuşan Ülkeler Parlamenter Asamblesinde (TÜRKPA) Türkiye Büyük Millet Meclisini temsil edecek grupları oluşturacak üyelerin isimlerine ilişkin tezkeresi (3/380)

9/12/2015

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkında 3620 sayılı Kanun’un 2’nci maddesine göre Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenter Asamblesi (KEİPA) ve Türk Dili Konuşan Ülkeler Parlamenter Asamblesinde (TÜRKPA) Türkiye Büyük Millet Meclisini temsil edecek grupları oluşturacak üyelerin isimleri ekte yer almaktadır.

Genel Kurulun bilgisine sunulur.

İsmail Kahraman
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı

Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenter Asamblesi (KEİPA) Türkiye Delegasyonu Üyeleri

Ramazan Can	(Kırkkale)
Özcan Ulupınar	(Zonguldak)
Sabri Öztürk	(Giresun)
Metin Gündoğdu	(Ordu)
Ahmet Demircan	(Samsun)
Uğur Bayraktutan	(Artvin)
Bülent Yener Bektaşoğlu	(Giresun)
Mahmut Celadet Gaydalı	(Bitlis)
Atila Kaya	(İstanbul)
Türk Dili Konuşan Ülkeler Parlamenter Asamblesi (TÜRKPA) Türkiye Delegasyonu Üyeleri	
Haluk İpek	(Amasya)
Ekrem Erdem	(İstanbul)
Feyzullah Kıyıklık	(İstanbul)
Hasan Karal	(Rize)

Mustafa İsen (Sakarya)
Erkan Aydın (Bursa)
Mustafa Hüsnü Bozkurt (Konya)
Mahmut Celadet Gaydalı (Bitlis)

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

B) ÖNERGELER

1.- Başkanlığın, Diyarbakır Milletvekili Çağlar Demirel'in, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu; Şanlıurfa Milletvekili Dilek Öcalan ve Batman Milletvekili Saadet Becerekli'nin, Avrupa Birliği Uyum Komisyonu; Diyarbakır Milletvekili Feleknas Uca'nın, Dışişleri Komisyonu; Samsun Milletvekili Fuat Köktaş'ın ve Karaman Milletvekili Recep Şeker'in, Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu; Gaziantep Milletvekili Şamil Tayyar'ın, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu; Bursa Milletvekili İsmail Aydın'ın, Dışişleri Komisyonu; Kütahya Milletvekili Mustafa Şükrü Nazlı'nın Avrupa Birliği Uyum Komisyonu; Sakarya Milletvekili Mustafa İsen'in, İçişleri Komisyonu üyeliklerinden, 9/12/2015 tarihinde istifa ettiklerine ilişkin önergesi (4/4)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Diyarbakır Milletvekili Sayın Çağlar Demirel'in Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu üyelüğinden istifasına ilişkin yazısı 9/12/2015 tarihinde; Şanlıurfa Milletvekili Sayın Dilek Öcalan ve Batman Milletvekili Sayın Saadet Becerekli'nin Avrupa Birliği Uyum Komisyonu üyelüğünden istifasına ilişkin yazıları 9/12/2015 tarihinde; Diyarbakır Milletvekili Sayın Feleknas Uca'nın Dışişleri Komisyonu üyelüğünden istifasına ilişkin yazısı 9/12/2015 tarihinde; Samsun Milletvekili Sayın Fuat Köktaş'ın ve Karaman Milletvekili Sayın Recep Şeker'in Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu üyelüğünden istifalarına ilişkin yazıları 09/12/2015 tarihinde; Gaziantep Milletvekili Sayın Şamil Tayyar'ın İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu üyelüğünden istifasına ilişkin yazısı 09/12/2015 tarihinde; Bursa Milletvekili Sayın İsmail Aydın'ın Dışişleri Komisyonu üyelüğünden istifasına ilişkin yazısı 09/12/2015 tarihinde ve Kütahya Milletvekili Sayın Mustafa Şükrü Nazlı'nın Avrupa Birliği Uyum Komisyonu üyelüğünden istifasına ilişkin yazısı 09/12/2015 tarihinde; Sakarya Milletvekili Mustafa İsen'in Millî Eğitim, Gençlik ve Spor Komisyonu üyelüğünden istifasına ilişkin yazısı 09/12/2015 tarihinde Başkanlığımıza ulaşmıştır.

Bilgilerinize sunulmuştur.

Meclis araştırması açılmasına ilişkin üç adet önerge vardır, ayrı ayrı okutuyorum.

Buyurun:

C) MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ

1.- Konya Milletvekili Muhammet Uğur Kaleli ve 23 milletvekilinin, Konya kapalı havzasıyla ilgili sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Konya kapalı havzası ile ilgili sorunların tespit edilerek çözüm önerilerinin araştırılıp çözüm için gereken acil tedbirlerin alınması amacıyla Anayasa'nın 98'inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis araştırması açılmasını arz ederiz.

- 1) Muhammet Uğur Kaleli (Konya)
- 2) Sebahattin Karakelle (Erzincan)
- 3) Adem Yeşildal (Hatay)
- 4) Şirin Ünal (İstanbul)
- 5) Orhan Karasayar (Hatay)
- 6) Hacı Bayram Türkoğlu (Hatay)

7) Mehmet Öntürk	(Hatay)
8) Fatma Benli	(İstanbul)
9) Osman Boyraz	(İstanbul)
10) Erkan Kandemir	(İstanbul)
11) Aziz Babuşcu	(İstanbul)
12) Ali Ercoşkun	(Bolu)
13) Ziya Altunyaldız	(Konya)
14) Ömer Ünal	(Konya)
15) Mustafa Baloğlu	(Konya)
16) Halil Etyemez	(Konya)
17) Hüseyin Filiz	(Çankırı)
18) Süreyya Sadi Bilgiç	(Isparta)
19) Mehmet Babaoğlu	(Konya)
20) Erol Kaya	(İstanbul)
21) Mehmet Erdoğan	(Gaziantep)
22) Mücahit Durmuşoğlu	(Osmaniye)
23) Hasan Karal	(Rize)
24) Tülay Kaynarca	(İstanbul)

Gerekçe:

Son yıllarda gerek küresel ısınma, gerekse yağışların azlığı ve yüzey sularının yetersizliği sebebiyle ülke genelinde yer altı suyu kullanımına olan talep artmıştır. Bu durum Konya kapalı havzasında daha belirgin ve sıkıntılı bir durum olarak ortaya çıkmaktadır.

Gerek ülkemizin en az yağış alan bölgesi olması ve gerekse ekonomik olarak sulanabilir arazi büyüklüğü bakımından mevcut su kaynakları Konya havzasının su ihtiyacını karşılayamamaktadır. Konya kapalı havzasında yüzey su kaynaklarının yeterli olmayışı başta tarımsal sulama olmak üzere tüm sektörleri yer altı suyuna yöneltmiştir. Bu durum havzada tespit edilen emniyetli yer altı suyu rezervinin çok üzerinde bir çekime neden olmuştur. Bunu rakamsal olarak ifade edecek olursak Türkiye’de yıllık çekilebilir emniyetli yer altı suyu rezervi 17,2 milyar metreküp/yıldır. Konya kapalı havzasında ise bu oran ülke genelinin yüzde 17’si ve fiili çekim ise yaklaşık yüzde 30’una tekabül etmektedir.

Geçmiş yıllarda değeri bugünkü kadar anlaşılamayan yer altı suları esasında çok önemli stratejik bir kaynaktır. Yer altı sularının sulamada kullanılmasından ziyade öncelikle deprem, savaş ve nükleer tehlike gibi olağanüstü hâllerde kullanılmak üzere mümkün olduğunca rezerv olarak tutulması gerekmektedir. Bu durum 2014-2018 kalkınma planında da yer almış ve her yıl yer altı suyunun sulamalarda kullanım oranının yüzde 5 düşürülmesi hedeflenmiştir.

Konya kapalı havzasında rezerv-çekim ilişkisinin geldiği durum tüm alt havzalarda yer altı suları bakımından kırmızı alarm vermektedir. Aşırı çekimler sebebiyle yer altı suyu seviyeleri hızla düşmektedir. Çekimlerin bu hızla devam etmesi durumunda kısa, orta ve uzun vadede çok olumsuz durumların ortaya çıkması kaçınılmazdır.

Bu durum sürdürülebilir bir yer altı suyu yönetimi için rezerv-çekim ilişkisinin modern sulama sistemleri ile desteklenerek kontrol altında tutulmasını zorunlu hâle getirmiştir. Bu nedenle tüm kuyulardan çekilen veya çekilecek yer altı suyunun ölçülmesi ve buna yönelik ölçüm sistemlerinin tespit ve tesis edilmesi, gerekliliği ortaya çıkmış ve 167 sayılı Yeraltı Suları Hakkında Kanun'da yapılan bir düzenlemeyle ülke genelinde tüm kuyulara ölçüm sistemi kurulma zorunluluğu getirilmiştir. Ancak çeşitli öngörülemeden nedenlerle uygulamanın kanuni süre içerisinde tamamlanamayacağına anlaşılması üzerine kanunda yapılan yeni bir düzenlemeyle "Ölçüm sistemi kurulması zorunlu havzalar Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca tespit edilir" hükmü getirilmiştir. Bunun üzerine ilk aşamada Konya ve Ergene havzalarında ölçüm sistemi kurulması zorunluluğu getirilmiştir. Tüm ilgili birimlerinin çalışmalarına rağmen bugün itibarı ile Konya kapalı havzasında ölçüm sistemi kurulum oranı yüzde 16 düzeyindedir.

Konya, Karaman, Niğde ve Aksaray illerini içine alan Konya kapalı havzasında belirlenen emniyetli yer altı suyu rezervinden daha fazla çekim yapılmasından dolayı bölgenin tek su kaynağı olan yer altı suları tehdit altındadır. Havzayı sosyoekonomik yönden etkileyen ve stratejik öneme sahip yer altı suyu kullanımının araştırılıp çözüm için gereken acil tedbirlerin alınması ve çözüm önerilerinin ortaya konulması amacıyla Meclis araştırma komisyonunun kurulması uygun olacaktır.

2.- Çorum Milletvekili Lütfiye İlksen Ceritoğlu Kurt ve 28 milletvekilinin, tıbbi ve aromatik bitkilerin üretimi, satılması, kontrolü, ekolojik dengenin korunması ve bu konuda kadın girişimciliğin desteklenmesi konularında yaşanan sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Ülkemizde tıbbi ve aromatik bitkilerin üretimi, satılması, kontrolü, ekolojik dengenin korunması, bu konuda kadın girişimciliğin desteklenmesi gibi konularda problemlerin tespit edilerek çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci maddesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince bir Meclis araştırma komisyonu kurularak konunun tüm boyutlarıyla araştırılmasını saygılarımızla arz ederiz.

- 1) Lütfiye İlksen Ceritoğlu Kurt (Çorum)
- 2) Orhan Deligöz (Erzurum)
- 3) Nursel Reyhanlıoğlu (Kahramanmaraş)
- 4) Zeki Aygün (Kocaeli)
- 5) Nihat Zeybekci (Denizli)
- 6) Hilmi Bilgin (Sivas)
- 7) Hasan Sert (İstanbul)
- 8) Yusuf Beyazıt (Tokat)
- 9) Fatma Seniha Nüket Hotar (İzmir)
- 10) Ayşe Nur Bahçekapılı (İstanbul)
- 11) Erol Kaya (İstanbul)
- 12) Markar Eseyan (İstanbul)
- 13) Yılmaz Tunç (Bartın)
- 14) Hüseyin Şahin (Bursa)
- 15) Ali Ercoşkun (Bolu)

16) Ahmet Sami Ceylan	(Çorum)
17) Zehra Taşkesenlioğlu	(Erzurum)
18) Osman Boyraz	(İstanbul)
19) Mustafa Ilıcalı	(Erzurum)
20) Fuat Köktaş	(Samsun)
21) Adem Yeşildal	(Hatay)
22) Mehmet Öntürk	(Hatay)
23) Mustafa Baloğlu	(Konya)
24) Taner Yıldız	(Kayseri)
25) Ertuğrul Soysal	(Yozgat)
26) Celalettin Güvenç	(Kahramanmaraş)
27) İbrahim Aydemir	(Erzurum)
28) Jülide Sarıeroğlu	(Ankara)
29) Serkan Bayram	(Erzincan)

Gerekçe:

Dünya pazarlarında tıbbi ve aromatik bitkilere olan talep çok değişik alanlarda ve sanayi kollarında tüketimine paralel olarak her geçen gün giderek artmaktadır. Türkiye tıbbi ve aromatik bitkilerin dış satımında dünyanın önde gelen ülkelerinden biridir. Ülkemiz, farklı iklim ve ekolojik koşullara sahip olması, floranın çok sayıda bitki türü ve çeşitliliği içermesi bakımından doğadan toplanan ve kültürü yapılan tıbbi ve aromatik bitkiler açısından büyük bir ekonomik potansiyele sahiptir. Bu kadar zengin bir kaynağa sahip ülkemizde hâlen doğadan toplanan ve üretimi yapılan bitkilerin sayısı çok azdır. Ülkemizde tıbbi ve aromatik bitkilerin üretiminin artırılması, bu daldaki birçok sanayi kolunun gelişmesi bazı önlemlerin alınmasıyla kısa zamanda sağlanabilir.

Son dönemlerde tıbbi bitkilerin endikasyon belirtilerek kontrolsüz olarak satılması toplum sağlığını ciddi bir şekilde tehlikeye sokmaktadır. Piyasada satılan tıbbi bitkilerin gerçekten o bitki olup olmadığı konusunda şüpheler vardır. Toplanan tıbbi bitkilerin doğru bitki olup olmadığı ancak bir uzmanın bitkiyi teşhis etmesi ile mümkün olabilir. Ayrıca, tıbbi bitkilerin etki gösterebilmesi için standardize olması gerekir. Tıbbi bitkilerin doğru kısımları, doğru mevsimde, doğru saatte ve doğru bölgeden toplandıklarında standardizasyondan söz edilebilir, Çünkü bitkilerin içerdikleri maddeler ekolojik şartlara göre değişmektedir. Çevrecilik açısından bakıldığında, bilinçsiz toplanmayla biyoçeşitlilik azalabilir ve bazı türlerin nesli tükenebilir.

Kalkınmanın, ekonomik büyümenin, istihdamın artışının temelinde girişimcilik vardır. Ülkemizde kadın girişimci oranı yüzde 7 civarındadır, oysa Avrupa’da bu oran yüzde 35 civarındadır. Avrupa ülkelerine oranla daha düşük olan kadın girişimci sayısının artırılması, kadınların iş kurmaya heveslendirilmesi gereklidir. Özellikle kadın girişimcilerin desteklenmesi yalnızca onları değil, Türkiye’yi de ilgilendirmektedir. Araştırma önergemize konu alan kadın girişimcilerimize çok uygun bir alandır.

Tıbbi bitkiler ve etkileri konusunda eğitim almış tek meslek grubu eczacı olduğu için, 6197 sayılı Kanun’da yapılan değişikliklerle tıbbi bitkilerin eczanelerde eczacının danışmanlığıyla satılması söz konusudur. Bu alanda da pek çok sorun bulunmaktadır.

Gerek iç tüketimde kullanılan gerekse dış satımı yapılan tıbbi ve aromatik bitkilerde üretimi arttırmak ve istenen kalitede ürünü elde edebilmek için doğadan toplamaların sürdürülebilirlik ilkesine dayalı floraya zarar vermeden yapılması, bitki toplayıcıların eğitilmesi, talebi fazla olan bitkilerin kültüre alınması, yetiştirme tekniklerinin her bitkiye ve ekolojik koşullara göre saptanması, yurt dışında geliştirilmiş ve ülkemiz ekolojik koşullarına adapte olabilecek çeşitlerin getirtilerek ülkemiz iklim koşullarında denenmesi, bu bitki grubunun en önemli sorunlardan biri olan tohumluk temini için kurumsal alt yapının oluşturulması, çeşit geliştirmeye yönelik ıslah çalışmalarının desteklenmesi, hasat sonrası işlemler, depolama ve nakliyede uygun şartların sağlanması gerekmektedir. Yine sosyoekonomik yoksunluk içinde bulunan vatandaşlarımızın topluma entegre olmaları ve ekonomide aktif üretken duruma geçerek sürdürülebilir gelire ulaşmaları amacıyla tıbbi bitkilerin bölge kadınlarına toplatılarak kadınlar için istihdam alanı oluşturulması ekonomimiz açısından büyük fayda sağlayacaktır.

Ülkemizde tıbbi ve aromatik bitkilerin üretimi, satılması, kontrolü, ekolojik dengenin korunması, bu konuda kadın girişimciliğin desteklenmesi gibi konularda problemlerin tespit edilerek çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci maddesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince bir Meclis araştırma komisyonu kurularak konunun tüm boyutlarıyla araştırılması her bakımdan yararlı olacaktır.

3.- Kayseri Milletvekili İsmail Tamer ve 27 milletvekilinin, istilacı yabancı türlerin çevresel, ekonomik ve sağlık alanındaki olumsuz etkilerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İstilacı yabancı türlerin ülkemizde çevresel, ekonomik ve sağlık alanında ne gibi olumsuz etkilerinin olduğu ve bu konuda alınması gereken önlem ve tedbirlerin tespit edilmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci, TBMM İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis araştırması açılmasını arz ederiz.

- 1) İsmail Tamer (Kayseri)
- 2) Erol Kaya (İstanbul)
- 3) Ali Ercoşkun (Bolu)
- 4) Zeki Aygün (Kocaeli)
- 5) Şirin Ünal (İstanbul)
- 6) Mustafa Baloğlu (Konya)
- 7) Metin Külünk (İstanbul)
- 8) Ahmet Uzer (Gaziantep)
- 9) Orhan Karasayar (Hatay)
- 10) Hacı Bayram Türkoğlu (Hatay)
- 11) Adem Yeşildal (Hatay)
- 12) Osman Boyraz (İstanbul)
- 13) Mücahit Durmuşoğlu (Osmaniye)
- 14) İmran Kılıç (Kahramanmaraş)
- 15) Şamil Tayyar (Gaziantep)
- 16) Ertuğrul Soysal (Yozgat)

17) Emine Nur Günay	(Eskişehir)
18) Harun Karacan	(Eskişehir)
19) Zehra Taşkesenlioğlu	(Erzurum)
20) Fevai Arslan	(Düzce)
21) Abdulkadir Yüksel	(Gaziantep)
22) Ramazan Can	(Kırıkkale)
23) Sait Yüce	(Isparta)
24) Süreyya Sadi Bilgiç	(Isparta)
25) Nabi Avcı	(Eskişehir)
26) Abdullah Nejat Koçer	(Gaziantep)
27) Halil Etyemez	(Konya)
28) Tahir Öztürk	(Elâzığ)

Gerekçe:

Son yıllarda küreselleşmenin hız kazanmasıyla beraber insan, bitki ve hayvan hareketleri de hız kazanmış, bir yerden başka bir yere taşınmaları da kolaylaşmıştır. İstilacı yabancı türlerinde gerek belirli bir amaç için veya istem dışı taşınmaları da her gün artmaktadır.

Bugün dünyada istilacı yabancı türler hem sucul, hem de karasal ortamlarda ekonomik, sosyal ve çevresel sorunlar olarak karşımızda durmakta ve küresel olarak biyoçeşitlilik üzerine en büyük tehditlerden biri olmaya devam etmektedir. Dünyada istilacı yabancı türlerin verdiği zarar 1,4 trilyon dolardan daha fazladır ve dünya ekonomisinin yaklaşık yüzde 5'ine tekabül etmektedir. Avrupa'da ise her yıl 12 milyon avro masraf açtığı ve bu rakamın devamlı yükseldiği görülmektedir.

Dünyanın pek çok ülkesinde sucul-karasal bitkiler, memeliler, kuşlar, sürüngenler, mikroorganizmalar, amfibiler ve balıkları içerisine alan yüzlerce canlı türü "istilacı, yayılımcı veya yabancı, egzotik tür" olarak tanımlanmaktadır. İstilacı yabancı türler, bir ekosisteme herhangi bir nedenle ülke içinden veya dışından sonradan eklenmiş olan ve belli bir süre zarfında oradaki biyolojik çeşitliliği doğrudan veya dolaylı olarak olumlu-olumsuz etkileyerek ekosistemde baskın hale gelen türler olarak tanımlanmaktadır. Biyoçeşitlilik Sözleşmesi'ndeki tarife göre, yerleşmesi ve istilasıyla ekonomik veya çevresel zararlar vererek ekosistemleri, habitatları veya türleri tehdit eden yabancı türdür. Beş kıtada istilacı türlerin neden olduğu problemler mevcuttur. Avrupa'daki iç sularda gelişen yaklaşık 80 yabancı türün akvaryum balıklarından kaynaklandığı tespit edilmiştir. İstilacı türlerin kontrolü, araştırılması, engellenmesi ve izlenmesi için yapılan harcamalara tarım, balıkçılık, ormancılık ve insan sağlığına verdiği zarar da eklendiğinde Avrupa'da yaklaşık 12,5 milyar avroluk bir maliyet ortaya çıkmıştır. Ülkemizde ise böyle bir maliyet hesaplaması yapılmamıştır.

Dünya Koruma Birliği (IUCN) tarafından yayımlayan dünyanın en kötü 100 istilacı yabancı türlerinden 14 tanesi Türkiye'de bulunmaktadır.

Süveyş Kanalı'nın açılması, iklim değişikliğinin etkisi ve alıcı ortamın biyolojik çeşitlilik yönünden fakirliği yeni türlerin yerleşimini kolaylaştırmıştır. Akdeniz'de yabancı bitki ve hayvan türlerinin gelişimi oldukça hızlı olup uzmanlar bu hızla devam ederse 21'inci asrın ortalarında Akdeniz'deki yabancı deniz bitkisi türlerinin sayısının yerli türleri geçeceği endişesini taşımaktadır. Küresel ısınmanın etkisiyle Akdeniz'e özgü türlerin yok olacağı, yerini Kızıldeniz canlılarına bırakacağı ve Karadeniz'in de giderek Akdenizleşeceği dolayısıyla balık stoklarının zarar görmesi nedeniyle de ticari balıkçılığın zarar göreceği kaçınılmazdır.

Son on yirmi yılda istilacı yabancı türler konusu gündeme çok sık gelmekle beraber, iklim değişikliği ile bu türlerin yayılış alanları hızlı bir şekilde artmaktadır. Bu türleri yerleştirdikten sonra sularımızdan çıkartmak, yok etmek çok zor ve maliyetlidir. Türkiye'nin iç suları, kontrolsüzce salınan balıkların tehdidi altındadır. Birçok göl ve akarsu, Türkiye faunasına ait olmayan türlerin istilası altındadır. Tatlı suları işgal eden bu türler, bulunduğu ortamdaki organizma ve canlıları yiyerek yerli türlerle besin rekabetine girmekte ve beraberinde getirdiği hastalık ve parazitleri ortama bulaştırarak endemik ve doğal türlerimizin yok olmasına sebep olmaktadır. Bu istilacı yabancı türler balık yumurtası ve larvalarıyla beslenerek biyolojik çeşitlilik açısından da büyük tehdit oluşturmaktadırlar.

Meclis araştırma komisyonunun kurulmasıyla gerek denizel gerekse karasal istilacı yabancı türlerin ülkemizde çevresel, ekonomik ve sağlık alanında ne gibi olumsuz etkilerinin olduğu ve bu konuda alınması gereken önlem ve tedbirler ile istilacı yabancı türler çalışmalarında yetkili kurum ve kuruluşların iş birliğinin geliştirilmesi ve artırılması için gerekli adımların atılması gerekmektedir.

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Önergeler gündemdeki yerlerini alacak ve Meclis araştırması açılıp açılmaması konusundaki görüşmeler, sırası geldiğinde yapılacaktır.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Bir dakika Sayın Baluken, bir düzeltmeyi de yapalım.

Sayın milletvekilleri, az önce komisyondan istifa yazıları okunurken sehven Sakarya Milletvekili Mustafa İsen'in Millî Eğitim Gençlik ve Spor Komisyonu üyeliğinden istifa ettiğini ifade ettik. Bunu düzeltiyoruz. Bir yanlışlık olmuş burada metinde. Sakarya Milletvekili Mustafa İsen İçişleri Komisyonu üyeliğinden istifa etmiştir. 9/12/2015 tarihli dilekçesi de ilişiktir.

Bilgilerinize sunuyorum.

Evet Sayın Baluken, sizin bir söz talebiniz var, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR

1.- Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde bazı yerleşim yerlerinde uygulanan sokağa çıkma yasaklarına, mülki idare amirleriyle görüşmek isteyen Halkların Demokratik Partisi milletvekillerinin muhatap alınmadığına ve bu mülki idare amirlerinin uyarılması konusunda İçişleri Bakanlığının bir genelge göndermesi için Meclis Başkanlık Divanının müdahil olması gerektiğine ilişkin açıklaması

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, bir konuyla ilgili Genel Kurulu bilgilendirmek üzere ve Başkanlık Divanınızın da bir tavır, bir tutum ortaya koymasını talep etmek üzere söz aldım.

Biliyorsunuz, hukuksuz bir şekilde, Anayasa'ya aykırı olarak devam ettirilen sokağa çıkma yasaklarına karşı halkımız ve partimiz, büyük bir mücadele, büyük bir direniş örneği ortaya koyuyor. Ancak partimizin yapmış olduğu çalışmalara yönelik fiili olarak sürekli öldürücü müdahaleler, alanda idari, mülki, adli amirlerin muhatap almama şeklinde bir itibarsızlaştırma kampanyasıyla karşı karşıya kalıyoruz.

Bugüne kadar, milletvekillerimize yönelik yapılan öldürücü müdahaleleri, eş başkanlarımıza yönelik suikastları dile getirdik. Uzun süredir Parlamentoda dile getirmemize rağmen bir türlü çözüm bulunmayan bir sorunu karşı karşıyayız. Milletvekillerimiz gittikleri illerde, o ilin yetkili valisiyle ya da herhangi bir idari amiriyle sorunu çözme adına görüşme talebinde buldukları zaman muhatap alınmıyorlar. Atanmış bir vali, yüz binlerce insanın iradesini temsil eden bir seçilmiş milletvekilini muhatap almama terbiyesizliğini ve basiretsizliğini gösteriyor. Konuştuğumuz bu dakika itibarıyla da Mardin Valisi aynı basiretsiz ve terbiyesiz tutumu sergilemeye devam ediyor.

İki gündür Mardin’de olan Sayın Ali Atalan, Sayın Mizgin Irgat ve Sayın Berdan Öztürk Milletvekillerimiz Mardin Valisiyle görüşme talebinde bulunmalarına rağmen,, kendilerine bu saate kadar herhangi bir randevu verilmemiştir. Milletvekillerimiz, bu saat itibarıyla Mardin Valisinin makamında oturuyorlar ve Mardin Valisi kendileriyle görüşünceye kadar da orada oturmaya devam edecekler.

Parlamentonun ve milletvekillerinin itibarını sağlamak Meclis Başkanlığının ve Meclis Başkanlık Divanının da görevidir. Dolayısıyla sizin de bu tutumla ilgili, Mardin Valisi başta olmak üzere, bu tutumu sergileyen valileri uyaracak İçişleri Bakanlığından bir genelgenin hızla bütün valilere ulaştırılması noktasında müdahil olmanız gerekiyor. Eğer bir kentte yüz binlerce oyla seçilmiş bir milletvekili dikkate alınmıyorsa o kentin Ankara’dan atanmış bir memur olan valiyi de dikkate almama hakkı doğuyor. Öz yönetim talebi derken tam da bunu ifade ediyoruz. Öz yönetim dediğimizde atanmış bir memurun, halkın iradesini tanımama, arkanızda yazan “Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.” sözünü boşa çıkarma tutumundan dolayı vali, kaymakam ve kenti yönetecek bütün meclislerin o kent tarafından, o kentte yaşayan halklar tarafından seçilmesini ifade ediyoruz.

Dolayısıyla bu konuyla ilgili -Hükümet yetkilileri de burada- Hükümet olarak vermiş oldukları bir talimat var mı? Herhangi bir ilin valisinin o ilin seçilmiş milletvekillerini muhatap almama, randevu vermeme ya da onu dikkate almama gibi bir talimatı olup olmadıklarını açıklamalarını istiyoruz. Sizin de Başkanlık Divanı olarak, Parlamentonun ve milletvekillerinin itibarını koruyacak bu yaklaşımlarla ilgili bir tavır ortaya koymanızı, oturuma ara vermek suretiyle, Mardin Valisini arayarak kendisini Parlamento iradesinin üstünde görme hakkına ve haddine sahip olmadığını hatırlatmanızı istiyoruz.

Diğer taraftan, söz konusu görüşmeye konu olan Nusaybin’deki sokağa çıkma yasağı dördüncü gününde, Sur ilçemizdeki sokağa çıkma yasağı da sekizinci günündedir. Yasalara ve Anayasa’ya, hukuka aykırı bir şekilde işletilen bu sokağa çıkma yasaklarında Sur’da bugüne kadar, son sokağa çıkma yasağından bugüne kadar 5 sivil yurttaş, Nusaybin’de de dört gün içerisinde 5 sivil yurttaş yaşamını yitirmiştir. Onlarca yaralı da mahallelere ambulans ulaşamadığı için ölümler maalesef pençeleşmek durumunda kalmaktadır. Bunun bir çözüm olmadığını, silahla, halka yönelik öldürücü müdahalelerle bir sonuç alınmayacağını Halkların Demokratik Partisi olarak bir kez daha ifade etmek istiyoruz.

Oradaki sorunların çözüm yönteminin diyalogu ve müzakereyi esas alan demokratik siyasi çözüm olduğunu, halkın taleplerine savaş açmanın da diktatöryal bir sistem olduğunu bir kez daha hatırlatıyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Baluken.

Tabii, hukuka, Anayasa’ya ve yasalara uymak hepimizin görevidir. Dolayısıyla hiç kimse hukukun, Anayasa’nın ve yasaların üzerinde değildir. Milletin iradesiyle seçilen milletvekillerine, hangi partiden olursa olsun herkesin saygı duyması lazım. Milletin sorunlarını ulaştırma noktasında elinden gelen tüm gayreti gösteren milletvekillerine, atanmışların da muhakkak ki bu noktada duyarlılık göstermesi lazım, gereken en üst düzeyde ilgiyi, alakayı göstermesi lazım. Bu hususu da özel olarak araştırırız.

Sayın Bostancı, buyurun.

2.- Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı’nın, Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken’in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkanım, burası Parlamento. Parlamento bu ülkedeki en temel iradeyi, halkın iradesini temsil eden yer, genel iradeyi temsil eden yer. Bu ülkede mikro düzeyde moleküler iradeler olmaz. Parlamento, bu ülkenin her yerindeki insanları temsil eden vekillerle teşekkül etmiştir ve Türkiye’deki sistem, idare, bu işlerin nasıl yürüdüğü bellidir. Varsayımsal, tahayyüli birtakım öneriler yahut da değerlendirmelerde bulunarak mikro düzey iradelere atıf yapmak, aynı diskurun içerisinde aynı zamanda Parlamentonun da iradesine atıf yapmak bir çelişkidir. Aslolan, Parlamentonun iradesidir. Öncelikle bunun altını çizmek isterim.

Bu Parlamentonun iradesi çerçevesinde Türkiye’de teşekkül eden idari yapının görev yapan valilerine ilişkin değerlendirmede bulunurken yapmış oldukları işler, bölgenin vekillerine randevu verip vermeme, ne yapmaları gerektiği konusundaki öneriler şikâyet konusu olabilir, burada dile getirilebilir. Bütün bunları elbette değerlendirmesi için Hükûmetin sayın yetkilileri buradadır, burası da Parlamento, bunlar elbette söylenecek. Ancak nezaketten, itibardan bahsederken, vekillerin itibarından bahsederken unutmayalım ki cumhuriyetin ve demokrasinin olduğu bir ülkede bırakın valiyi, her sıradan insanın dahi itibarına ilişkin bu Parlamentoda konuşulurken dikkat etmek bizim boynumuzun borcudur. Burada bir haktan, bir talepten, bir nezaketsizlik iddiasıyla ortaya konulan bir değerlendirmeden bahsederken nezaketsizlik yapmamak, itibarsızlık yapmamak bu ülkedeki iradeyi temsil eden Parlamento ve idari yapı esasında görevlendirilen valilere ilişkin de dikkatli bir dil kullanmak, benim söylememe gerek yok, Sayın Baluken’in kendi diskurunun içinde de mündemiçtir.

Arz ederim.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, bu konuyla ilgili Sayın Bostancı’ya daha önce söz vermişiniz Grup Başkan Vekili olarak. Tekrar neden söz verdiğinizi anlayamadım.

BAŞKAN – Söz vermedik ki daha önce. Nasıl?

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Söz aldı tabii, grubu adına konuştu, düşüncelerini dile getirdi. Ben de HDP adına Grup Başkan Vekili olarak söz aldım. Oturum ilk başlarken sizin grup başkan vekillerine vermiş olduğunuz söz hakkını Sayın Bostancı kullandı.

BAŞKAN – Evet, veriyorum, size de veriyorum. Sınırsız da konuştunuz.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Burada AKP Grubu ya da kendisiyle ilgili herhangi bir konuyla ilgili söz talebinde de bulunmadı. Ona söz verdiniz. Bazı değerlendirmeleri çarpıttı.

Tutanağa geçmesi açısından tekrar söz talebim var.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Benim de söz talebim var Sayın Başkan.

BAŞKAN – Şimdi, Sayın Baluken, siz ifadelerinizi kullandınız, söylenmesi gerekeni, kendinizce doğru olanları... Sizin kendinizce doğru.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Hayır, hayır, “nezaketsizlik” dedi, sataştı.

BAŞKAN – Tabii, sizin söylediğiniz her şeyin herkes tarafından doğru kabul edilmesi mümkün değil. Sayın Bostancı da kendince doğru olması gerekenleri kendi tarafından söyledi. Dolayısıyla, bu beyanlar zaten zapta geçti, tutanağa geçti beyanlarınız. Yani bunu uzatmak bence çok...

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – O zaman sataşmadan söz isteyeceğim. Yani benim kullandığım ifadeleri nezaketsizlik olarak değerlendirdi.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Ne sataşması.

BAŞKAN – Hayır, sataşma olarak bunu algılamamak lazım. Kaldı ki kürsüde zaten konuşmadı.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – O zaman onu düzeltmemiz için yerimizden kısa bir söz verin. Ben oradan neyi kastettiğimi ifade edeyim.

BAŞKAN – Tamam, buyurun Sayın Baluken. Bir dakikada çözelim bu işi.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, ben de varım bu arada. Bu topa ben de girmek istiyorum.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, burada herhangi bir kelimeyi kullanırken bile on kez düşünerek o şekilde dile getiriyoruz. Bir valinin Parlamentonun iradesini, milletvekilinin iradesini, halkın iradesini dikkate almaması, buradan ifade etmiş olduğumuz kelimelerden çok daha ağır bir söylemi fazlasıyla hak ediyor. Bir vali eğer halkın hizmetinde olacak şekilde yetki alıp görev alanına

gitmişse insani terbiyeden nasibini almalı, siyasi terbiyeden nasibini almalı, bürokratik terbiyeden nasibini almalı, devlet terbiyesinden nasibini almalı. Eğer halkın oylarıyla seçilmiş bir milletvekilini dikkate almıyorsa, onunla görüşmeyi reddediyorsa, onun sorunu çözmek için yaptığı bütün başvuruları göz ardı, kulak ardı ediyorsa orada hem insani açıdan hem siyasi hem bürokratik hem devlet terbiyesi açısından çok büyük bir terbiyesizlik vardır. Burada benim dile getirdiğim husus da herhangi bir nezaket kurallarını zorlayacak bir söylem değil, bu durumu tespit için ifade edilmiştir.

BAŞKAN – Tutanaklara geçmiştir.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sayın Bostancı'nın da bir siyasi partinin grup başkan vekili olarak milletvekillerinin ya da Parlatentonun itibarını, halkın iradesinin dikkate alınmamasını nasıl değerlendirdiğiyle ilgili bir söylem ifade etmesi gerekirken burada bu şekilde bir savunmaya girmesi, bu terbiyesizliğe karşı kendini siper etmesi de hiçbir şekilde kabul edilemez.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Altay, buyurun.

3.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, mülki idare amirlerinin milletvekillerinin görüşme taleplerine cevap vermesi gerektiğine ve Hükümetin bu konuda bilgi vermesini beklediğine ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Baluken'in Türkiye Büyük Millet Meclisinin gündemine getirdiği konuyla ilgili, öncelikle ben sizin, Türkiye Büyük Millet Meclisinin oturumunu yöneten Başkan Vekili sıfatıyla, bu durum parlamenter demokratik sistemde kabul edilemez olduğundan, derhâl bu konuda Meclise bir izahat vermek üzere Hükümeti kürsüye davet etmenizi beklerdim, bu bir.

İkincisi, Sayın Baluken'in gündeme getirdiği bu konuyla ilgili Hükümetin 2 sayın bakanı oradayken Sayın Bostancı'nın Hükümet üyesi gibi bu konuyla ilgili topa girmesi, valilere arka çıkmasını anlamak mümkün değil. Hangi sebeple olursa olsun, konu ne olursa olsun Türkiye'nin 81 valisi şunu bilecek: Onlar devletin valisidir, gestapo şefi değildirler. (CHP ve HDP sıralarından alkışlar) Gestapo şefi gibi valilik yapan valilere de millettten aldığımız yetkiyle hadlerini bildireceğiz.

Sayın Grup Başkan Vekilimize kasıtlı ve aleni şekilde fotoğrafla, belgeyle yüzüne gaz sıkıldığı... Üstelik Sayın Grup Başkan Vekilimizi olayda arabulucu olmak üzere polisler yanlarına çağırıyor, ondan sonra gaz sıkılıyor. Özür dilemekten geçtim, Ankara Valisi diğer Grup Başkan Vekilimiz Özgür Özel'in telefonuna çıkmıyor. Bunun adı Parlatentoya saygısızlıktır! Bunun adı terbiyesizliktir! (CHP ve HDP sıralarından alkışlar)

Mardin'de 3 Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesiyle görüşmeyen vali olamaz, o valinin derhâl görevden alınması lazım ve sizden Türkiye Büyük Millet Meclisi adına İsmail Kahraman burada olmadığına göre bir izahat bekliyoruz. Ankara Valisine de buradan çağrıda bulunuyorum. Özgür Özel'i arayıp telefonuna dönecek, Levent Gök'ten özür dileyecek. Yoksa, bu ayıp Özgür'e, Levent'e, şuna buna değil, hepimize yapılan bir ayıptır sayın milletvekilleri, bunun altında kalmamalısınız. Bugün bize yarın size! Türkiye Büyük Millet Meclisi önce kendi itibarını korumak, yüceltmek zorundadır. İtibarsız bir Meclis hiçbir işe yaramaz.

Saygılar. (CHP ve HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Altay.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Tanal, bir dakika.

Öncelikle, az önce ben de ifade ettim, tabii, milletin temsilcilerine, millî irade adına, millete hizmet etmek için seçilen her türlü milletvekiline, her milletvekiline -hangi gruptan olursa olsun- tüm atanmışların hizmet noktasında yardımcı olmaları lazım, en üst düzeydeki ilgiyi göstermeleri lazım, söyledim, bu bir.

İkincisi, “Sayın Bostancı niye topa girdi?” dediniz de, siz nasıl topa giriyorsanız, o da Grup Başkan Vekili olarak topa giriyor. O onun da doğal hakkı, bütün grup başkan vekilleri konuşuyor.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Efendim orada Hükûmet var, Hükûmet var orada, Hükûmet izahat versin.

BAŞKAN - Tabii ki Hükûmet, burada, bu noktada notlarını almıştır. Söylenenlerin, söylemlerin boyutunun doğruluğunun ne derece olduğunu şimdi bilmeden kesin bir karar vermenin de doğru olmadığını ifade edeyim. Tabii ki bu araştırılacak. Hiçbir milletvekiline hiçbir atanmışın bu tarz davranmasının doğru olmadığını ifade ediyorum.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Araştırmaya gerek yok Sayın Başkan, ara verin, Mardin Valisini arayın. (HDP ve CHP sıralarından gürültüler) Araştırılacak bir şey yok, ara verirsiniz...

BAŞKAN - Bunu söylüyoruz ve Parlamentonun üstünde, millî iradenin üstünde de hiçbir güç tanımıyoruz. Tanımıyoruz, bunu...

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, araştırılacak hiçbir şey yok. Ara verirsiniz, Mardin Valisini ve Ankara Valisini ararsınız, çünkü iki vali burada dile getirilen...

BAŞKAN – Sayın Baluken, bu konu tüm Türkiye’nin nazarında gündeme geldi. Bu konuyla ilgili mutlaka soruşturulacaktır. Onu...

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Parlamentonun iradesine... Hayır, böyle şey olur mu? Bunu sağlamakla yükümlüsünüz. Eğer bir vali milletvekillerini dikkate almayıp randevu vermiyorsa, iki gün boyunca milletvekilleri onunla görüşemiyorsa, grup başkan vekilinin telefonuna çıkmıyorsa ara verin...

BAŞKAN – Sayın Baluken, bakın, milletin iradesinin üstünde hiçbir güç tanımadığımızı söylüyoruz. Parlamentonun itibarını...

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Ararsa zaten bir şey yok.

BAŞKAN – Bakın bir dakika. Parlamentonun itibarını tüm milletvekilleri olarak hep birlikte korumak zorundayız, katılıyorum. Bunu hem söylemlerimizle hem de eylemlerimizle göstermek durumundayız. Saygıya davet ederken de ifadelerimizin doğru olması gerektiğini söyledi Sayın Bostancı, başka bir şey söylemedi. “Bu yalandır, yanlıştır.” diye ifade etmedi.

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Valiler devletin itibarını korumuyor!

BAŞKAN - Dolayısıyla, değerli arkadaşlar, sayın milletvekilleri, biz...

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, bakın Nusaybin’de dört günde 5 sivil yaşamını yitirmiş. Milletvekillerimiz bu sorunu görüşmek için valiyle görüşmeye gidiyorlar, 5 yurttaşın cenazesinin yerde olduğu bir yerde vali milletvekilleriyle görüşmüyor. Böyle bir tutumu nasıl kabul etmemizi bekliyorsunuz?

BAŞKAN – Bunu, bu tutumunu kabul etmiyoruz, kabul etmiyoruz efendim, tutanaklara geçmiştir.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Ara verirsiniz, Mardin Valisini Meclis Başkanlığı adına ararsınız, o tutumundan da derhâl vazgeçmesini söylersiniz.

BAŞKAN – Tamam Sayın Baluken.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Tanal.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim. Açabilir misiniz lütfen?

BAŞKAN – Siz niye söz istediniz Sayın Tanal?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Anlatayım niçin istediğimi.

Sayın Başkan, Bursa Milletvekilimiz Sayın Ceyhun İrgil ve Balıkesir Milletvekili Sayın Namık Havutça'yla birlikte biz Şırnak'a, bölgeyi tespitle ilgili, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu heyeti olarak ziyarete gittik. Efendim, orada...

BAŞKAN – Sayın Tanal, bakın... Bakın...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bitiriyorum, tek cümle.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Önemli, çok önemli.

BAŞKAN – Çok kısa lütfen. Bakın, çok kısa.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Konuyla ilgili Sayın Başkan.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bitiriyorum, tek cümle Sayın Başkan.

Ve orada, Sayın Vali ile Sayın Belediye Başkanının konuşmadıklarını, Şırnak Valisinin Şırnak Belediye Başkanına görüşmek için randevu vermediğini söylediler.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bu da ayıp!

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Şimdi, bakın, devlet işlerinde küslük olmaz.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Ya, hangi birini sayalım!

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Siz beni sevmeyebilirsiniz, benimle konuşmak istemeyebilirsiniz, aynı düşüncede olmayabilirsiniz...

BAŞKAN – Evet Sayın Tanal...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – ...ama devlet işlerinde, kamu kurumlarında çalışan insanların...

BAŞKAN – Tutanaklara geçmiştir Sayın Tanal.

Sayın Bostancı, buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – ...bu şekilde parti il başkanı sıfatıyla görüşmemesi gerçekten Türkiye Cumhuriyeti devletini zedeler, düzeni bozar, kaos çıkarır. Bir vali il başkanı gibi davranmamalıdır. (CHP sıralarından alkışlar) Netice itibarıyla...

BAŞKAN – Tamamdır Sayın Tanal.

Sayın Bostancı, buyurun.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkanım...

BARIŞ YARKADAŞ (İstanbul) – AKP militanı Başkan onlar! Vali falan değil, AKP militanı hepsi! Hepsi AKP militanı!

BAŞKAN – Bakın, haksızlık yapmayın kimseye. (CHP ve HDP sıralarından gürültüler) Kimse militanlık yapamaz, hiç kimse.

BARIŞ YARKADAŞ (İstanbul) – Militan bunlar, vali falan değil! Rahatsızsınız...

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Ağzınızdan çıkanı kulağınız duysun ya! Vali milletvekilini muhatap almıyor, sizin söylediğinize bakın.

BAŞKAN – Bunun doğru olmadığını söylüyorum Sayın Baluken.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Ara verin çözelim.

BAŞKAN – Hayır Sayın Baluken, bunun doğru olmadığını...

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Ara vermek zorundasınız.

BAŞKAN – Ara vermek zorunda değilim Sayın Baluken, ara vermek zorunda değilim ben. Ben, bunun doğru... (HDP sıralarından sıra kapaklarına vurmalar, gürültüler)

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Milletvekilinin Parlamentoda itibarını sağlayacaksınız.

(HDP milletvekillerinin Başkanlık kürsüsü önünde toplanmaları)

BAŞKAN – Siz böyle mi itibarı sağlayacaksınız? Nasıl yapıyorsunuz?

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Mardin Valisi neden milletvekilleriyle oturmuyor?

BAŞKAN – Ben söylüyorum size, ben onun doğru olmadığını söyledim.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Niye karşılamıyor?

BAŞKAN – Doğru olduğunu söylemedim.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Genel Kurulu bilgilendireceksiniz.

BAŞKAN – Doğru olmadığını, millî iradenin...

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Genel Kurulu bilgilendirmek zorundasınız.

BAŞKAN – Buyurun oturun, öğrendiğimizde açıklarız.

Buyurun oturun.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Burada milletvekilinin itibarı, Parlamento itibarı sağlanmadan hiçbir oturum yürütemezsiniz.

BAŞKAN – İtibar bu şekilde mi sağlanır?

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Bu şekilde sağlanır tabii.

BAŞKAN – Milletvekilinin itibarı bu şekilde mi sağlanır?

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Ara verip, bizim milletvekillerimizle niçin görüşmediklerini izah edeceksiniz. Böyle bir şey olamaz.

BAŞKAN – Bu buranın konusu değil, buranın konusu değil.

Bakın, sayın milletvekilleri, lütfen yerinize buyurun. Öğrendiğimizde... Hükûmet yetkilileri burada.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Mardin Valisinden bilgi istiyoruz...

BAŞKAN – Bakın, tamam, Hükûmet yetkilileri burada.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Parlamentonun temsilcileri...

BAŞKAN – Sayın Baluken, Hükûmet yetkilileri burada, öğrenip...

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Hükûmetin söz talebi yok.

BAŞKAN – Söz talebi...

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Söz talebi yok.

BAŞKAN – Öğrenince verecekler, bilgi alıyorlar.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Meclis Başkanı olarak sizin ara vermenizi ve bilgi almanızı istiyoruz.

BAŞKAN – Sayın Baluken, bu şekilde olmaz, lütfen yerinize oturun.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Bu şekilde olur, aynen bu şekilde olur.

BAŞKAN – Hayır, bu şekilde olmaz.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Valinin yaptığını burada yapamazsınız.

BAŞKAN – Bakın, lütfen...

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Bizim söylemimizi göz önüne almalısınız.

BAŞKAN – Valinin yaptığını ben yapmıyorum. Şu anda sizin yaptığınız nedir? Sizin yaptığınız nedir?

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Tarafsız değilsiniz.

BAŞKAN – Sizin yaptığınız nedir şu an?

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Hayır, tarafsız değilsiniz.

BAŞKAN – Bakın, Hükûmet bilgi alıyor.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Bilgi almak zorundasınız.

BAŞKAN – Hükûmet bilgi alıyor. Bilgi almadan nasıl söylesin? Bilgi alıyor.

Sayın Baluken, lütfen, istirham ediyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ara ver Başkan 68'e göre.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Hayır, hayır, Başkanlık Divanı olarak...

BAŞKAN – Sayın Baluken...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, 68'i uygulamanız lazım.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – ...grup başkan vekilleriyle toplanıp bu meseleyi konuşmanız lazım.

BAŞKAN – Sayın Baluken, ama bu doğru değil. Bakın, Hükûmet bilgi alıyor.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Bu sıradan bir olay değil.

BAŞKAN – Tamam, yerinize buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – 68'i uygulayın Sayın Başkan, 68'i.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Ara verin.

BAŞKAN – Bir dakika, talimat mı veriyorsunuz?

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Hayır, talimat vermiyorum, tarafsız olmanız gerekiyor.

BAŞKAN – Tarafsızım, tamam, oturun. Ben tarafsızım, oturun, lütfen oturun.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Baluken, lütfen...

Tamam, bir oturun, bakalım arkadaşlar.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Grup başkan vekilleriyle birlikte değerlendirme için sizi bekliyoruz.

BAŞKAN – Oturun, oturun.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – İtibarsız olduğumuz...

BAŞKAN – Sayın Baluken, lütfen oturun, bu şekliyle değil, lütfen oturun.

GÜLSER YILDIRIM (Mardin) – Başkan, biz vekil olarak orada, valilikte, bahçede saatlerce oturduk ki bir valiyle görüşelim.

BAŞKAN – Siz oturun, lütfen oturun.

GÜLSER YILDIRIM (Mardin) – Yani, bölge valileri AKP'nin valileri olmak zorunda değil, bu sizin sorumluluğunuzdadır.

BAŞKAN – Değil, kesinlikle...

GÜLSER YILDIRIM (Mardin) – Bunu siz çözün o zaman.

BAŞKAN – Bakın, bakın...

GÜLSER YILDIRIM (Mardin) – O vali bizim görüşme talebimizi reddediyorsa bu sizin...

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Hayır, bu... Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Lütfen Sayın Baluken...

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sayın Başkanım, grup başkan vekillerini arkaya çağırın.

BAŞKAN – Siz buyurun oturun, bu şekilde olmaz. Böyle zorlamayla, böyle şeyle olmaz, kusura bakmayın. Burada hep birlikte, önce grup başkan vekilleri başta olmak üzere iktidar-muhalefet tüm milletvekilleri Parlamentonun itibarını korumak durumundayız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

GÜLSER YILDIRIM (Mardin) – Biz parlamenter değil miyiz? Sadece siz mi parlametersiniz?

BAŞKAN – Herkes öncelikle kendi tavrına da dikkat etmek zorunda.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, bu konuyla ilgili grup başkan vekillerini arkaya çağırıp bilgi vermeniz, durumu açıklamanız gerekiyor.

BAŞKAN – Bir dakika Sayın Baluken, anladım, tamam.

Sayın Altay, buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, biraz önce kastınızı aşan bir söz ifade ettiniz ya da yanlış anlamaya meydan verilebilecek bir söz ifade ettiniz. Söylediniz ki... Bunu açarsanız...

BAŞKAN – Sesiniz duyuluyor Altay, yüksek, davudi bir ses.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bunu düzeltmeniz lazım.

BAŞKAN – Ama, bakın, sizden önce tam on beş dakikadır Sayın Bostancı ayakta bekliyor orada. (CHP sıralarından “Biz muhalefetiz.” sesi)

Ne olmuş muhalefet olunca?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, parlamentolarda iktidar az konuşur, muhalefet çok konuşur; bu genel bir kaidedir.

Sayın Başkan, biraz önce bir söz söylediniz. Söylediğiniz söz izaha muhtaç, yanlış anlaşılmaya açık bir söz. “Parlamentonun itibarını korumak öncelikle grup başkan vekillerinin görevidir.” dediniz. Bunu dinleyen herkes, grup başkan vekillerinin Parlamentonun itibarını korumak konusunda bir hassasiyet kaybı içinde olduğunu düşünebilir.

BAŞKAN – “Grup başkan vekilleri ve tüm milletvekilleri” dedim.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ama ben beklerdim ki Türkiye Büyük Millet Meclisinin ve milletvekillerinin itibarını korumak elbet hepimize düşer ama önce Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanına düşer, önce oturduğunuz koltuğa düşer. (CHP sıralarından alkışlar) Burada 2 vali zikredildi; Ankara Valisi, Mardin Valisi. Bu valilerin yaptığı iş ve işlemler yüce Meclise saygısızlıktır.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Her yer aynı.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bu meseleyle ilgili sizin daha keskin bir açıklama yapmanızı öncelikle beklerdim.

DİRAYET TAŞDEMİR (Ağrı) – Hepsi öyle, hepsi.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – İkincisi, hakikaten 3 milletvekili valiyle görüşemiyorsa, sayın milletvekillerimize vali dönmüyorsa bu Meclis niye çalışsın? Valiler Türkiye’yi idare etsin!

BAŞKAN – Sayın Altay, bunun kabul edilemez olduğunu...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Evet, evet.

BAŞKAN - ...bunun doğru olmadığını en keskin şekilde ifade ediyorum, ediyorum ama siz beni dinlemiyorsunuz ki.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hükûmet bir izahat niye vermez?

BAŞKAN – Şimdi geleceğim, o konuya geleceğim.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hükûmet niye bir izahat vermiyor?

BAŞKAN – O konuya geleceğim.

Sayın Bostancı’yı da dinleyelim.

Buyurun Sayın Bostancı.

BARIŞ YARKADAŞ (İstanbul) – Başçavuş vekili tehdit ediyor, sesiniz çıkmıyor Sayın Başkan. Atanmış mı önemli seçilmiş mi önemli? Demokrasi dersi anlatıyorsunuz herkese. Başçavuş milletvekilini tehdit ediyor.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Bu konuda anlatacağımız çok şey var.

BARIŞ YARKADAŞ (İstanbul) – Bu nasıl Meclis, bu nasıl bir iş?

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, anlatacağımız çok şey var. Grup başkan vekilleriyle arkada bu konuyu görüşmeniz gerekiyor. (Gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar lütfen, lütfen arkadaşlar...

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkanım, yol olmaması için bir açıklama yapmayı görev addediyorum, o da şudur: Burada bir milletvekili görüşlerini açıkladığında başka bir milletvekilinin onun ne konuşması gerektiği, nasıl konuşması gerektiği, aslında hakikatin ne olduğu üzerine tahakkümcü bir tavırla konuşması uygun bir davranış değildir. Herkes kendi görüşlerini açıklıyor, bütün grup başkan vekilleri aynısını yapıyor, netice olarak biz de onu yapıyoruz ama buradan biz, diğer sayın grup başkan vekillerine, muhalefetin sözcülerine, onların nasıl konuşması gerektiğine ilişkin tahakkümcü bir tavırla davranmıyoruz. Onlardan da ricamız, bizim yapmış olduğumuz açıklamaları eleştirebilirler, itiraz edebilirler ama lütfen neyi, nasıl konuşacağımızı bize bıraksınlar. Bizi buraya getiren millettir.

İkincisi, benim yapmış olduğum konuşmada, Sayın Baluken’in “topa girmek” yahut da “valilerin itibarını korumak” tarzında anlamlandırdığı bir hususi değerlendirme söz konusu değildir.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Yani ne söylediğinizin farkında değilsiniz o zaman.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) - Eğer dikkatli bir şekilde kulak vermiş olsaydı, valiler dâhil bu ülkedeki en sıradan insanın bile onurunu korumakla mükellef bir Parlamentodan bahsettiğim tutanaklarda mevcuttur.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Tutanakları tekrar okuyun, ne söylediğinizi bilmiyorsunuz o zaman.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Bu görev sadece bizim değil, aynı zamanda Sayın Baluken’indir.

O yüzden, burada biz validen de bahsederken, bir vatandaştan da bahsederken eleştirebiliriz, görüşlerimizi dile getiririz ama onların onurlarına ilişkin dikkati, inceliği ve nezaketi göstermek Parlamentonun boynunun borcudur. Benim söylediğim budur.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Bostancı.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Baluken...

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Baluken, bir dakika; ben de konuşayım.

Şimdi, burada tabii yürütmenin işlemine konu bir husus.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Evet.

BAŞKAN - Yürütmenin temsilcileri var, Sayın Bozdağ burada, Adalet Bakanı.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hele şükür.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Bravo ya, bravo.

BAŞKAN - Sayın Bozdağ'a söz veriyoruz. Sayın Bozdağ konuyla ilgili...

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Hayır, defalarca söyledik.

BAŞKAN - Beni dinleseniz bunu ifade edeceğim. “Bilgi alıyor, bilgi aldıktan sonra Parlamentoyu bilgilendirecek.” dedim.

Buyurun Sayın Bozdağ.

Yerinizden Sayın Bozdağ.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Oradan bir açıklama yaparsa onar dakika da biz konuşuruz.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Hayır, kürsüden verin ya, önemli bir konu.

BAŞKAN – Tamam.

Buyurun Sayın Bozdağ.

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Peki, uygun bir süre verirsiniz...

BAŞKAN – Tamam Sayın Bozdağ.

Hükümet adına Sayın Bozdağ bir açıklama yapacak bu konuyla ilgili. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan, yani Cumhuriyet Halk Partisi Hükümetin de hakkını hukukunu savunuyor işte, gördünüz değil mi? Gerçekten yani. (Gülüşmeler)

4.- Adalet Bakanı Bekir Bozdağ'ın, Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

İki gündür Parlamentomuzu, dün nöbetçi olmam hasebiyle, bugün de görüşülecek bir araştırma önergesi nedeniyle yakından takip ediyorum. Gördüğüm kadarıyla burada sağlıklı bir çalışma ortamı oluşması için herkes elinden geleni yapıyor ama gönül arzu ediyor ki buradaki konuşmaların bilgiyle olması, gerçeğe dayanması son derece önemli. Deminden beri Mardin Valimiz burada maalesef linç edilmek üzere. İki gruptan arkadaşlarımız konuşular, değerlendirmeler yaptılar. Ben de nedir, hakikaten Valimiz milletvekilinin bir randevu talebine “Hayır.” mı demiş, böyle bir davranışta bulunmuş mu diye aradım. Kendisi de bana döndüler, görüştüm. Valimizden randevu talep edilmiş. Orada talep sırasında Valimiz -kalkınma ajansları var bölgelerde- kalkınma ajansının... (HDP sıralarından gürültüler)

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) - Sürekli toplantıdalar Bakanım, sürekli toplantıdalar.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Bir aydır toplantıdalar, telefonlara çıkmıyorlar!

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Devamla) – Bir dakika... Bir dakika... Müsaade edin... Müsaade edin...

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edin... Bakın, sizi dinledik, müsaade edin de Hükümeti dinleyelim.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Devamla) – Siz konuştunuz, ben cevap veriyorum.

Vali toplantıda olduğu için hemen cevap verememiş, toplantıdan sonra da randevu taleplerini kabul etmiş. Şu anda da Valinin odasında sizin milletvekilleriniz ile Mardin'in Valisi görüşüyor. (HDP sıralarından gürültüler)

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Vali doğru söyler hep, biz yalan söyleriz!

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Görüşmek zorunda işte, görüşecek, görüşecek! Burada görüşüldüğü için görüşmek zorunda kaldı.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Devamla) - Ayıptır, ayıptır, ayıp, ayıp! (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Hemen bir yanıyla kalkıp burada yargısız infaz yapıyorsunuz, fevkalade büyük bir yanlış yapıyorsunuz.

İkincisi, sokağa çıkma yasaklarıyla ilgili...

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Ne zaman arasak valileriniz toplantı hâлиндeler!

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Devamla) – Müsaade buyurun.

Kim sokaklara hendek kazıyor? PKK'nın teröristleri kazıyor. Kim mayınlıyor? Teröristler mayınlıyor. Kim barikatı kuruyor? Teröristler kuruyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, HDP sıralarından gürültüler)

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Kim halkı katlediyor? Mezarlıkları bombalyorsunuz, mezarlıkları!

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Devamla) – Bakın, Türkiye Cumhuriyeti devletinin güvenlik güçleri, sokakları tuzaklayan, mayınlayan, hendek kazın, askerın, polisin, masum insanların hayatına kasteden terör örgütüne karşı müdahale ediyor. (HDP sıralarından gürültüler)

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sivilleri katlederek mi?

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Kadınları öldürerek mi müdahale ediyor?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Devamla) – Şimdi, bakın, çok net, hiç konuşmaya gerek yok, Sur'da Dört Ayaklı Minare'nin yanında Diyarbakır'ımızın değerli baro başkanı hayatını kaybetti. (HDP sıralarından gürültüler)

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Kim yaptı? Kim yaptı?

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Kim sorumlu?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Devamla) - Olay yeri incelemesine giden başsavcı, başsavcı vekilleri, savcılar, baronun avukatları delilleri toplamak için inceleme yapıyor, sizin yaşadığınız teröristler otomatik silahla saldırıyor. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Hepsi yalan!

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) - Hepsi yalan, siz delilleri toplatmak istemiyorsunuz.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Devamla) - Arkasından, otomatik silah yetmiyor, roketle saldırıyor, roket atıyorlar savcıların üzerine.

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Biz oradaydık, öyle bir şey yok.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Delilleri toplamak istemediniz.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Devamla) - O yetmiyor, uzaktan kumandayla, o güvenlik alanı içerisinde, olay yeri incelemesi yapan başsavcı, savcı, uzman, Diyarbakır Barosunun üyelerinin olduğu yerde güvenliği alan polislin aracını patlattılar orada. Şimdi sizden ben şunu duymak isterdim: “Ey teröristler, ey PKK’lılar -ne diyorsanız öyle deyin- bu hendekleri kaldırın, bu tuzakları kaldırın, bu mayınlamaya son verin, askeri, polisi şehit etmeyin.” diye oradan sesinizi yükseltmeniz lazım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Peki, siz niye bu halkı muhatap almıyorsunuz?

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Bakın, öz yönetim... Hendeklerle uğraşmayın.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Devamla) - Sanki Diyarbakır’ın Valisi, Silvan’ın Kaymakamı, Cumhuriyetin Hükûmeti keyfine sokağa çıkma yasağı ilan ediyor.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Keyfi bir şekilde. Sadece Nusaybin’de son bir ayda 20 gün sokağa çıkma yasağı ilan ettiniz.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Devamla) - Oradaki vatandaşların can güvenliği için, mal güvenliği için, temel hak ve hürriyetlerini özgürce kullansın diye devlet vazifesini yapıyor ama burada çıkmışsınız konuşuyorsunuz.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Vazifesi çocukları mı katletmek?

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sen Bakan mısın, militan mısın, ne biçim konuşuyorsun? Neye şimdi açıklık getiriyorsun?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Devamla) - Bakın, o hendekleri oradan kaldıracğız. Burada, Parlamentoda Hükûmete sesinizi yükselttiğiniz gibi terör örgütüne karşı da sesinizi yükselteceksiniz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ankara Valisine gel Sayın Bakan.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Devamla) - Dün iki polisimiz şehit oldu, bugün bir polisimiz şehit oldu. Biz ne yapıyoruz? Oradaki sivillerin hayatını korumak için özen gösteriyoruz. Hayatını kaybeden siviller yok mu? Var ama bunların neredeyse tamamı teröristlerin saldırısıyla hayatını kaybetti. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Siz altmış yaşındaki kadını nasıl...

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Devamla) - Hepsıyla ilgili de soruşturma açtık, hepsi soruşturuluyor. Bakın, Tahir Elçi’nin olayında bile hakikatin ortaya çıkmasından korkuluyor ve olay yerini inceleyenlere saldırı yapılıyor. Gerçeğin ortaya çıkmasından kimse korkmasın. Olayların üzerine Hükümetimiz kararlılıkla gidecek, terörle mücadele kararlılıkla devam edecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BARIŞ YARKADAŞ (İstanbul) – Ankara Valisi dönmedi mi size de Sayın Bakan?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Devamla) - Onun için, bu konuyu özellikle burada bir kez daha ifade ediyorum.

BARIŞ YARKADAŞ (İstanbul) – Sayın Bakan, Ankara Valisinin neyi vardı?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Bakan, Ankara Valisi?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Devamla) – Ankara’yı görüşmedim, görüşüp bilgi vereceğim.

Saygılar sunarım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Bozdağ.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Baluken.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Bakan, Ankara Valisinden bahsetmedi.

BARIŞ YARKADAŞ (İstanbul) – Nerede Ankara Valisi, Ankara Valisi nerede?

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Milletvekillerinin ve Parlamentonun itibarıyla ilgili, valilerin milletvekillerini muhatap almaması durumuyla ilgili bilgi istediğimiz Hükümet yetkilisi kürsüye çıktığında o konuyla ilgili gerçeğe tekabül edecek tek bir bilgi açıklamadı. Kendisi bir siyasi partiyi hedefleştirerek tamamen konuyu gündemden düşürmek üzere yalan yanlış bilgilerle bir konuşma yaptı.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Dediklerimin hepsi doğru. (AK PARTİ ve CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar, dinliyoruz... Arkadaşlar lütfen...

Buyurun Sayın Baluken.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – O konuşması sırasında da partimize açık şekilde sataştı.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Teröristler orada, hendekler orada.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Dinleyin, dinleyin, Bakan olmuşsunuz dinleyin.

BAŞKAN – Bir dakika arkadaşlar... Dinleyin.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Mardin Valisini infaz etmemizden tutun da, sırtımızı nereye yaslayacağımıza kadar grubumuza defalarca sataşmada bulundu.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – E, siz söylediniz.

BAŞKAN – Sataşmadan iki dakika süre veriyorum efendim.

MUSTAFA AKAYDIN (Antalya) – Sayın Başkan, Sayın Bakana bir sorum var: Halkına küfür eden eski Adana Valisi ne yapıyor şu anda? Ne yapıyor Adana Valisi?

BAŞKAN – Sayın Baluken, siz buyurun.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Bu ortamda konuşmam Sayın Başkan, süreyi durdurun.

MUSTAFA AKAYDIN (Antalya) - Ne cevap vereceksin Sayın Bakan? Halkına küfür eden valin var, halkına.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Hayır, süreyi tekrar başlatır mısınız?

BAŞKAN – Evet, sataşmadan süreyi tekrar başlatalım -iki dakika- arkadaşlar.

VI.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in, Adalet Bakanı Bekir Bozdağ'ın yaptığı açıklaması sırasında Halkların Demokratik Partisine sataşması nedeniyle konuşması

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanın burada yapmış olduğu hiçbir açıklamanın gerçeğe tekabül eden bir yanı yok. Bir kere bu valilerin toplantıda olması meselesi... Yahu, bir toplantı bir ay boyunca sürer mi? (HDP sıralarından alkışlar) Mardin Valisi, Şırnak Valisi, İstanbul Valisi bir aydır, bırakın yüz yüze görüşmeyi, telefonla aradığımızda bile toplantı gerekçesini öne sürüyorlar.

MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Yanlış yeri arıyorsunuzdur.

İDRİS BALUKEN (Devamla) – Meclis Başkan Vekili Sayın Pervin Buldan üç gün önce İstanbul Valisiyle telefonla görüşmek istediği zaman toplantıda olduğunu ve kendisine geri döneceğini söylüyorlar. Milletvekilini de geçtim, Meclis Başkan Vekilini üç gündür toplantı nedeniyle İstanbul Valisi hâlâ arayamamış durumda. Utanmıyor musunuz gelip bu gerekçeleri burada yalan yanlış şekilde Genel Kurula aktarmaya. Burada açık bir şekilde milletvekillerinin itibarı zedeleniyor.

Bakın, bu hendek meselelerine gelince. Bu hendeklerin nasıl oluştuğunu, nasıl kapatıldığını da siz çok iyi biliyorsunuz. Şu anda abluka altına aldığınız, havadan bombaladığınız, havan toplarıyla dövdüğünüz, keskin nişancılarla katlettiğiniz halkın...

AHMET HAMDİ ÇAMLI (İstanbul) – Halk değil terörist!

İDRİS BALUKEN (Devamla) - ... halkın sonuç olarak bunları kazmak zorunda kaldığını çok iyi biliyorsunuz.

MEHMET AKİF YILMAZ (Kocaeli) – Daha bugün PKK’lı teröristler bir polisimizi öldürdüler.

İDRİS BALUKEN (Devamla) - Diyaloga ve müzakereye geldiğiniz anda, siyasi çözüme geldiğiniz anda, halka katliamdan vazgeçtiğiniz anda hendek meselesi çözüldü.

AHMET HAMDİ ÇAMLI (İstanbul) – Halk değil terörist!

İDRİS BALUKEN (Devamla) - Diğer taraftan, Tahir Elçi’nin soruşturmasıyla ilgili verdiğiniz bilgilerin hepsi yanlış. Orada, olay yerinde delilleri karartan sizsiniz. Olay yeri incelemelerinde hiçbir güvenlik önlemi almadan oradaki delilleri karartan sizsiniz.

TAHİR ÖZTÜRK (Elâzığ) – Hadi canım!

İDRİS BALUKEN (Devamla) – Biz Tahir Elçi cinayeti, sokağa çıkma yasakları, camiler başta olmak üzere kültürel değerlere saldırılarla ilgili araştırma önergesi getirdik. Madem söylediklerinize güveniyorsunuz niye reddettiniz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İDRİS BALUKEN (Devamla) – Madem yalan söylemiyorsunuz niye reddettiniz? (HDP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

MEHMET AKİF YILMAZ (Kocaeli) - Gerçek ortada, o yüzden reddettik.

TAHİR ÖZTÜRK (Elâzığ) – Yalandan başka bir şey konuşmuyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, düşünceler dile getirildi. Maksat hasıl oldu diye düşünüyorum.

Milletvekili milleti temsil ediyor. Tabii ki tüm atanmışların bu noktada milletvekili iradesine, milletin iradesine saygı göstermesi lazım ama her birimizin de tabii ki bilgileri olduğu gibi doğru bir şekilde yansıtması ve birbirimize bu çerçevede doğru kaynaktan besleninceye kadar en azından söylenen ifadeler noktasında dikkatli olmamız gerektiğini düşünüyorum.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, doğru kaynak diye bir şey yok.

BAŞKAN – Niye üzerinize alınıyorsunuz Sayın Baluken? Niye üzerinize alınıyorsunuz?

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) - Bizi yalancılıkla suçlayamazsınız.

BAŞKAN – Hayır, hayır, sizi değil.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) - Burada konuşulduğu için, kendilerine telefon açıldığı için görüşmek zorunda kaldı. Bizimle görüşmeseydi biz burada yasama faaliyeti yapmayacaktık.

BAŞKAN – Tamam.

Gündeme bağlılık ilkesi gereği gündemdeki işlere devam ediyoruz.

Danışma Kurulunun bir önerisi vardır, okutup...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkanım, Ankara’yla ilgili bilgi bekliyoruz Sayın Bakandan.

BAŞKAN – Tamam efendim, onu da bilahare Sayın Bakan görüşüp iletir.

Danışma Kurulunun bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Akçay.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

5.- *Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Adalet Bakanı Bekir Bozdağ'dan, Hükûmetin Öcalan'la görüşmelerinin devam edip etmediği hususunda millete ve Meclise bilgi vermesini beklediğine ilişkin açıklaması*

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Bir süredir Mardin Valisiyle bazı HDP milletvekillerinin görüşüp görüşmeme hususu tartışıldı ve Sayın Bakan da burada kendine göre cevaplar da verdi. Sayın Altay da Ankara Valisinin tutumuyla ilgili bilgi istedi Sayın Bakandan. Ben de, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkan Vekili olarak Sayın Bakandan Hükûmet adına bir açıklama yapmasını bekliyorum, o da şu: Geçtiğimiz günlerde Adalet ve Kalkınma Partisinin bir sayın milletvekili devletin ve Hükûmetin İmralı'da PKK elebaşı Öcalan'la görüşmelerinin sürdüğünü ifade etti.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Yalan söylemiş.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Bence, kamu hayatı bakımından ve Hükûmet faaliyetleri bakımından bu görüşmelerin devam edip etmediği, hangi safhada olduğu hususunda milletimize ve Meclisimize ayrıntılı bir bilgi verir ise buradaki tartışmalar zannediyorum biraz daha vuzuha kavuşacaktır. Ben Sayın Bakanın bu hususta bir açıklama yapmasını bekliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Akçay.

Soru-cevap yapmıyoruz tabii burada, her konuyu şu anda dile getirebilmek durumunda...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Yani bu önemli ama Sayın Başkan.

BAŞKAN - ...ya da her soruya cevap verebilmek durumunda değil.

Gündeme geçtik değerli arkadaşlar...

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, özgün bir konuyu da aktarmıştım, o konuda özellikle bilgi bekliyoruz.

Sizin koltuğunuzda oturacak olan Meclis başkan vekilinin telefonlarına cevap vermeyen bir İstanbul Valisinin gerekçesi nedir diye Hükûmetten açıklama beklediğimizi de ifade ederim.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Baluken.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sizin de buna karşı bir tutumunuzun olması gerekiyor.

BAŞKAN – Danışma Kurulunun bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım:

VII.- ÖNERİLER**A) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ**

1.- *Danışma Kurulunun, aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlar ile boşanma olaylarının araştırılması ve aile kurumunun güçlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla verilmiş olan, (10/7), (10/8), (10/9), (10/10), (10/11), (10/12), (10/13), (10/14), (10/15), (10/16), (10/17), (10/18) esas numaralı Meclis Araştırması Önergelerinin Genel Kurulun 9 Aralık 2015 Çarşamba günü birleşiminde okunmasına; bu önergelerin görüşmelerinin gündemde bulunan aynı konuda verilmiş olan Ardahan Milletvekili Orhan Atalay ve 25 milletvekilinin (10/2) esas numaralı Meclis Araştırması Önergesi'yle birlikte birleştirilerek aynı günkü birleşimde yapılmasına; bu birleşimde görüşmelerin tamamlanması hâlinde başka bir işin görüşülmemesine; mezkûr Meclis araştırması önergelerinin görüşmelerinin Genel Kurulun 9 Aralık 2015 Çarşamba günü birleşiminde tamamlanamaması hâlinde Genel Kurulun 10 Aralık 2015 Perşembe günü birleşiminde görüşmelerinin tamamlanmasına kadar çalışmalarını sürdürmesine ve bu işin tamamlanmasından sonra başka bir işin görüşülmemesine; Genel Kurulun 15 Aralık 2015 Salı günü birleşiminde sözlü soruların görüşmelerinin tamamlanmasına kadar çalışmalarını sürdürmesine ilişkin önerisi*

Danışma Kurulu Önerisi

Danışma Kurulunun 09/12/2015 Çarşamba günü yaptığı toplantıda aşağıdaki önerilerin Genel Kurulun onayına sunulması uygun görülmüştür.

Nurettin Canikli
Adalet Ve Kalkınma Partisi
Grubu Başkan Vekili
İdris Baluken
Halkların Demokratik Partisi
Grubu Başkan Vekili

Ahmet Aydın
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı Vekili
Engin Altay
Cumhuriyet Halk Partisi
Grubu Başkan Vekili
Oktay Vural
Milliyetçi Hareket Partisi
Grubu Başkan Vekili

Öneriler:

1 - Aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlar ile boşanma olaylarının araştırılması ve aile kurumunun güçlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla verilmiş olan Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer ve 19 milletvekilinin (10/7) esas numaralı; Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal ve 20 milletvekilinin (10/8) esas numaralı; Kocaeli Milletvekili Fatma Kaplan Hürriyet ve 21 milletvekilinin (10/9) esas numaralı; Adana Milletvekili Aydın Uslupehlivan ve 21 milletvekilinin (10/10) esas numaralı; MHP Grubu adına grup başkan vekilleri İzmir Milletvekili Oktay Vural ve Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın (10/11) esas numaralı; Aydın Milletvekili Deniz Depboylu ve 21 milletvekilinin (10/12) esas numaralı; Ankara Milletvekili Aylin Nazlıaka ve 20 milletvekilinin (10/13) esas numaralı; İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu ve 24 milletvekilinin (10/14) esas numaralı; Bursa Milletvekili Emine Yavuz Gözgeç ve 24 milletvekilinin (10/15) esas numaralı; İstanbul Milletvekili Tülay Kaynarca ve 26 milletvekilinin (10/16) esas numaralı; Çorum Milletvekili Lütfiye İlksen Ceritoğlu Kurt ve 21 milletvekilinin (10/17) esas numaralı; Ağrı Milletvekili Dirayet Taşdemir ve 22 milletvekilinin (10/18) esas numaralı Meclis araştırması önergelerinin Genel Kurulun 9 Aralık 2015 Çarşamba günü (bugün) birleşiminde okunması, bu önergelerin görüşmelerinin gündemde bulunan aynı konuda verilmiş olan Ardahan Milletvekili Orhan Atalay ve 25 milletvekilinin (10/2) esas numaralı Meclis Araştırması Önergesi'yle birlikte birleştirilerek aynı günkü (bugün) birleşimde yapılması, bu birleşimde görüşmelerin tamamlanması hâlinde başka bir işin görüşülmemesi,

2 - Mezkûr Meclis araştırması önergelerinin görüşmelerinin Genel Kurulun 9 Aralık Çarşamba günü (bugün) birleşiminde tamamlanamaması hâlinde Genel Kurulun 10 Aralık 2015 Perşembe günü birleşiminde görüşmelerinin tamamlanmasına kadar çalışmalarını sürdürmesi ve bu işin tamamlanmasından sonra başka bir işin görüşülmemesi,

3 - Genel Kurulun 15 Aralık 2015 Salı günü birleşiminde sözlü soruların görüşmelerinin tamamlanmasına kadar çalışmalarını sürdürmesi önerilmiştir.

BAŞKAN – Danışma Kurulunun bu ortak önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gündemin “Seçim” kısmına geçiyoruz.

VIII.- SEÇİMLER*A) KOMİSYONLARDA AÇIK BULUNAN ÜYELİKLERİNE SEÇİM**1.- Millî Savunma Komisyonunda açık bulunan üyeliğe seçim*

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Millî Savunma Komisyonunda boş bulunan ve Cumhuriyet Halk Partisi Grubuna düşen 2 üyelik için seçim yapacağız. Gösterilen adayları ayrı ayrı oylarınıza sunacağım.

Bilecik Milletvekili Yaşar Tüzün: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İzmir Milletvekili Murat Bakan: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2.- Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonunda açık bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN – Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonunda boş bulunan ve Halkların Demokratik Partisi Grubuna düşen 1 üyelik için seçim yapacağız. Gösterilen adayı oylarınıza sunacağım.

Mardin Milletvekili Gülser Yıldırım: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3.- Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonunda açık bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN – Boş bulunan ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grubuna düşen komisyon üyelikleri için seçim yapacağız. Gösterilen adayları ayrı ayrı oylarınıza sunacağım.

Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonunda boş bulunan üyeliklere, İstanbul Milletvekili Aziz Babuşcu: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kilis Milletvekili Reşit Polat: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kırşehir Milletvekili Salih Çetinkaya: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4.- İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunda açık bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN – İnsan Haklarını İnceleme Komisyonuna İstanbul Milletvekili Hulusi Şentürk: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5.- İçişleri Komisyonunda açık bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN – İçişleri Komisyonuna Kütahya Milletvekili Mustafa Şükrü Nazlı: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6.- Dışişleri Komisyonunda açık bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN – Dışişleri Komisyonuna Karaman Milletvekili Recep Şeker: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7.- Avrupa Birliği Uyum Komisyonunda açık bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN – Avrupa Birliği Uyum Komisyonuna Aksaray Milletvekili Cengiz Aydoğdu: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, alınan karar gereğince gündemin “Genel Görüşme ve Meclis Araştırması Yapılmasına Dair Öngörüşmeler” kısmına geçiyoruz.

Bu kısımda, aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlar ile boşanma olaylarının araştırılması ve aile kurumunun güçlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla verilen, Ardahan Milletvekili Orhan Atalay ve 25 milletvekilinin (10/2) esas numaralı; Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer ve 19 milletvekilinin (10/7) esas numaralı; Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal ve 20 milletvekilinin (10/8) esas numaralı; Kocaeli Milletvekili Fatma Kaplan Hürriyet ve 21 milletvekilinin (10/9) esas numaralı; Adana Milletvekili Aydın Uslupehlivan ve 21 milletvekilinin (10/10) esas numaralı; MHP Grubu adına Grup Başkan Vekilleri İzmir Milletvekili Oktay Vural ve

Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın (10/11) esas numaralı; Aydın Milletvekili Deniz Depboylu ve 21 milletvekilinin (10/12) esas numaralı; Ankara Milletvekili Aylin Nazlıka ve 20 milletvekilinin (10/13) esas numaralı; İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu ve 24 milletvekilinin (10/14) esas numaralı; Bursa Milletvekili Emine Yavuz Gözgeç ve 24 milletvekilinin (10/15) esas numaralı; İstanbul Milletvekili Tülay Kaynarca ve 26 milletvekilinin (10/16) esas numaralı; Çorum Milletvekili Lütfiye İksen Ceritoğlu Kurt ve 21 milletvekilinin (10/17) esas numaralı; Ağrı Milletvekili Dirayet Taşdemir ve 22 milletvekilinin (10/18) esas numaralı Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergelerinin görüşmelerine başlayacağız.

(10/2) esas numaralı Meclis Araştırması Önergesi dünkü birleşimde okunduğundan tekrar okutmuyorum.

Şimdi, birlikte görüşülecek olan Meclis araştırması önergelerinden bilgiye sunulmamış olanlardan, her siyasi parti grubuna mensup milletvekillerinden birer önerge okunarak bilgilerinize sunulacaktır. Ancak, birlikte görüşülen bütün araştırma önergeleri tam metin olarak Tutanak Dergisi'nde yayımlanacaktır. (x)

IV.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

C) MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ (Devam)

4.- *Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer ve 20 milletvekilinin, Aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlar ile boşanma olaylarının araştırılması ve aile kurumunun güçlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Kadına yönelik ekonomik ve fiziksel şiddetin boşanmalar üzerindeki etkisi, boşanma aşaması ve sonrasında kadının yaşadığı sorunların araştırılarak kadının güçlenmesi, can güvenliğinin sağlanması yönünde hangi adımların atılması gerektiğinin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İttüdüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis araştırması açılmasını saygılarımızla arz ederiz.06/12/2015

- 1) Candan Yüceer (Tekirdağ)
- 2) Ali Yiğit (İzmir)
- 3) Devrim Kök (Antalya)
- 4) Utku Çakırözer (Eskişehir)
- 5) Veli Ağbaba (Malatya)
- 6) Okan Gaytancıoğlu (Edirne)
- 7) Mustafa Sezgin Tanrıkulu (İstanbul)
- 8) Burcu Köksal (Afyonkarahisar)
- 9) Mevlüt Dudu (Hatay)
- 10) Mehmet Tüm (Balıkesir)
- 11) Namık Havutça (Balıkesir)
- 12) Erdin Bircan (Edirne)
- 13) Gülay Yedekci (İstanbul)

(x) (10/8), (10/9), (10/10), (10/12), (10/13), (10/15), (10/17), (10/18) esas numaralı Meclis araştırması önergeleri tutanağa eklidir.

- 14) Mustafa Ali Balbay (İzmir)
- 15) İlhan Cihaner (İstanbul)
- 16) Onursal Adıgüzel (İstanbul)
- 17) Nurettin Demir (Muğla)
- 18) Çetin Osman Budak (Antalya)
- 19) Muharrem Erkek (Çanakkale)
- 20) Gamze Akkuş İlgezdi (İstanbul)
- 21) Lale Karabıyık (Bursa)

Genel Gerekeç:

Boşanma, eşlerin evlilik durumlarını hukuken ve fiilen sona erdirmeleri olarak tanımlanmaktadır. Hukuki, psikolojik ve sosyal bir süreç olan boşanma, aile ve çocuklar için çoğunlukla travma yaşatabilen bir olgudur.

Ülkemizde her yıl yanlış ve yetersiz ekonomik politikalara bağlı olarak artan işsizlik ve yoksulluk aile içinde kadına şiddet olarak karşımıza çıkmaktadır. Nüfusun önemli bir kısmının yoksulluk sınırında yaşadığı ülkemizde “ekonomik şiddet” başlı başına boşanma ve kadına yönelik şiddet nedenidir. Ülkemizde kadına yönelik şiddet, cinayet, toplumsal bir gerçek ve kanayan bir yara olarak varlığını sürdürmektedir. Ancak, AKP iktidarı çıkarmaya çalıştığı reformlarla, yasalarla kadını dışlayıp sadece aileyi güçlendirmek çerçevesinde politikalar üretirken kadını güçsüzleştirmekte, kadını aile içindeki görevi ve geleneksel normlar çerçevesinde şekillendirmekte, birey olarak değil, aile içinde tanımlanmaktadır.

Siyasi iktidar, ülkemizde toplumsal hayatın ve ekonomik yaşamın dışına itilmeye çalışılan kadınların birey, yurttaş olma hakkını gasbederek kadını sadece aile içinde var etmeye çalışmaktadır. Kadınların kimliğini ve haklarını aile kurumu içinde eritip boşanmayı “toplumsal bir sorun” olarak tanımlarken boşanmanın da evlenmek gibi ve evlenmeye eş değerde meşru bir hak olduğunu, “sorun olmadığını” görmemektedir.

Kadın sorunlarıyla ilgili Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, şiddeti görmezden gelip çiftler arası “ara buluculuğa” soyunmakta, başka bir seçeneğe kapıları kapatmakta, boşanmaları önlemek için çiftlere terapi ve ombudsmanlık hizmeti vermeyi bir meziyet olarak topluma sunmaktadır. Anneliği bir kariyer olarak sunan, kadını geri planda tutan, kadını baskılayan açıklamalarla kadının şiddet görmesi ve canı pahasına evliliği devam ettirmesi istenmekte, en az 3 çocuk doğurması yönünde telkin ve teşvik politikaları uygulanmaktadır. İstatistikler, kadın cinayetlerinin yüzde 47’sinin eski koca ya da boşanmak üzere olunan koca tarafından işlendiğini ortaya koymaktadır. Şiddet yaşayan kadınların korunma talebiyle polise ya da savcılıklara başvurması da çözüm olmamaktadır. Koruma kararı alınmasına karşın kadınların yüzde 73’ü öldürülmektedir. Oysaki kadının aile içindeki güçsüz konumunun değiştirilmesi, kadın erkek arasındaki toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin giderilmesi için kadın yoksulluğunun azaltılması ve kadının ekonomik olarak güçlendirilmesi tartışılmaz bir gerçektir. Kadınların eğitim düzeyinin artırılması için yapılacak çalışmalar, kadını toplumsal yaşamın içinde tutacak, ekonomik olarak güçlenmelerini sağlayacak, kadınların insan hakları ihlallerini engelleyecek, kadına yönelik şiddetle mücadelede de önemli bir adım olacaktır.

Yukarıda özetlenen gerekçelerle toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak, kadının ekonomik olarak ve eğitim yönünden “birey” olarak toplumsal yaşam içerisinde durumunu güçlendirmek, şiddet gördüğü ya da eşyle birlikte yaşamak istemediği için boşanmayı seçen kadınları koruyacak, boşanma aşamasında veya sonrasında kadının can güvenliğini sağlayacak politikalar üretmek amacıyla Anayasa’nın 98’inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 104’üncü ve 105’inci maddeleri uyarınca Meclis araştırması açılmasını saygılarımızla arz ederiz.

5.- MHP Grubu adına Grup Başkan Vekilleri İzmir Milletvekili Oktay Vural ve Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlar ile boşanma olaylarının araştırılması ve aile kurumunun güçlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/11)

08/12/2015

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Toplumumuzun temel taşı olan aile müessesemizin güçlendirilmesi için, sosyokültürel alanda yaşanan yozlaşmanın aile üzerindeki etkileri, pek çok ailenin yıkımına yol açan ve gelecek nesillerimiz olan çocuklarımızın mağduriyetine neden olan boşanma hadiselerinin ve sebeplerinin araştırılarak gerekli önlemlerin alınması amacıyla Anayasa'nın 98'inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Meclis araştırılması açılmasını arz ederiz.

Erkan Akçay

Oktay Vural

Manisa

İzmir

MHP Grup Başkan Vekili

MHP Grup Başkan Vekili

Gerekçe:

Millî ve manevi değerlerin geliştirilip korunmasında, millî bütünlüğün ve dayanışmanın pekiştirilmesinde aile müessesesi özel öneme sahiptir. Ülkemizde son yıllarda meydana gelen hızlı sosyokültürel değişimler, ekonomik sıkıntılar, iç göçler sonucu nüfusun şehirlerde toplanması, günlük hayatın karmaşıklığı, tüketim kültürünün gelişmesi, bireysel menfaatlerin ön plana çıkartılmasıyla birlikte millî ve manevi değerlerin zaafa uğraması toplumların temeli olan aile mefhumunu temelden sarsmıştır.

Günümüzde Türk ailesini kuşatan sorun alanlarına bakıldığında boşanmanın ilk sırada yer aldığını görüyoruz. TÜİK verilerine göre 2005 yılında 95.895 olan boşanma ve 641.241 olan evlenme sayısı son on yılda önemli değişim göstererek 2014 yılında boşanan çiftlerin sayısı 130.913'e yükselmiş, evlenen çiftlerin sayısı ise 599.704'e gerilemiştir.

Kuşkusuz boşanma sadece sayısal, istatistiksel bir hadise olmayıp psikolojik, sosyal ve ekonomik boyutlarıyla eş ve çocukların hayatlarını büyük oranda etkilemektedir. Boşanmadan en çok mağdur olanlar, boşanmanın ağırlığını en çok omuzlarında hissedenler de çocuklarımız olmaktadır.

Mahkeme kayıtları üzerinden boşanma nedenleri incelendiğinde en fazla payı evlilik birliğinin sarsılması almaktadır. Ancak geçimsizliğe iten nedenlerin temelinde sosyal, kültürel, ekonomik ve psikolojik birçok neden yatmaktadır.

Toplumun kanayan bir yarısı olan parçalanmış aile çocukları madde bağımlılığı ve fuhuş tuzaklarının ana hedefleri hâline gelmekte, parçalanmış aile çocuklarının artması değerlerinden uzak, uyumsuz, kendi değerlerine yabancılaşmış nesiller olarak karşımıza çıkmaktadır.

2011 yılında yayımlanan 633 sayılı Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'yle, ailenin bütünlüğünün korunması, aile yapısının ve değerlerinin korunması, aile yapısını ve değerlerini tehdit eden sorunların ve bu sorunlara yol açan faktörlerin tespit edilmesi, bu sorunlara karşı çözüm önerilerinin geliştirilmesi, aile içi şiddet ve istismar, töre cinayetleri, intihar ve benzeri sorunların önlenmesi gibi görevler Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına verilmiştir. Ancak aradan yaklaşık dört yıl geçmesine rağmen aile bütünlüğünü sağlayıcı, boşanma nedenlerini ortadan kaldıracı ciddi bir çalışma yapılamamıştır. Hükûmetinizce bu hususta "Evlilik Öncesi Eğitim Programı" adı altında yapılan seminerler ise amaca ulaşmakta oldukça yetersiz ve sığ kalmaktadır.

Ülkemizde giderek sosyal bir sorun hâline gelen evlenme oranındaki azalış, buna karşın aile içi şiddet ve beraberinde getirdiği boşanma oranlarındaki artış bizleri bu konuda daha duyarlı olmaya ve bu sorunların nedenlerini araştırmaya, çözüm önerileri geliştirmeye itmektir.

Medeni Kanun başta olmak üzere uygulanmakta olan kanunların -örneğin 20 Mart 2012 tarih ve 28239 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun- ve diğer yönetmeliklerin yeniden gözden geçirilerek kendi toplumsal değerlerimize uygun hâle getirilmesi gerekmektedir.

Aile birliğinin bozulmasının en önemli sebeplerinden biri de sosyokültürel alanda yaşanan yozlaşmanın her geçen gün toplumda kendini büyük oranda hissettirmesi, toplumdaki aidiyet duygularını giderek yok etmesidir. Bu nedenle günümüzde aile kurumu sadece boşanmalarla sarsılmamaktadır. Toplumun sosyokültürel alanında yaşamaya başlayan yetersizlik, yoksunluk ve yoksullaşmanın etkisi ailenin varlığına yönelik bir tehdide dönüşmüş durumdadır.

Türk toplumunun aile yapısının sağlıklı işleyebilmesi, toplumun mirasının gelecek nesillere aktarılabilmesi için toplumun en küçük yapı taşı olan ailenin sağlam temellere dayanması, evlilik kurumunun güçlenmesi, aile yapımızı derinden sarsan ve son zamanlarda giderek artan boşanma hadiselerinin ve sebeplerinin ele alınması, sosyokültürel alanda yaşanan yozlaşmanın aile üzerindeki etkileri ve bu konuda gerekli tedbirlerin tespiti için Anayasa'nın 98'inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis araştırması açılmasını arz ederiz.

6.- İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu ve 24 milletvekilinin, Aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlar ile boşanma olaylarının araştırılması ve aile kurumunun güçlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/14)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Özellikle taciz ve kötü muamele içeren evlilikler içerisindeki kadınların yaşadıkları sorunların araştırılarak evlilik bağı sonlandırmak isteyen kadınlara yönelik sosyal destek politikalarının belirlenmesi için Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis araştırması açılmasını saygılarımızla teklif ederiz.

- 1) Filiz Kerestecioğlu (İstanbul)
- 2) Besime Konca (Siirt)
- 3) Pervin Buldan (İstanbul)
- 4) Meral Danış Beştaş (Adana)
- 5) Behçet Yıldırım (Adıyaman)
- 6) Berdan Öztürk (Ağrı)
- 7) Dirayet Taşdemir (Ağrı)
- 8) Sırrı Süreyya Önder (Ankara)
- 9) Ayşe Acar Başaran (Batman)
- 10) Mehmet Ali Aslan (Batman)
- 11) Saadet Becerikli (Batman)
- 12) Hişyar Özsoy (Bingöl)
- 13) Mizgin Irgat (Bitlis)
- 14) Altan Tan (Diyarbakır)
- 15) Çağlar Demirel (Diyarbakır)

16) Feleknas Uca	(Diyarbakır)
17) İmam Taşçılar	(Diyarbakır)
18) Nimetullah Erdoğan	(Diyarbakır)
19) Nursel Aydoğan	(Diyarbakır)
20) Sibel Yiğitalp	(Diyarbakır)
21) Ziya Pir	(Diyarbakır)
22) Mahmut Toğrul	(Gaziantep)
23) Abdullah Zeydan	(Hakkâri)
24) Mehmet Emin Adıyaman	(İğdır)
25) Erdal Ataş	(İstanbul)

Gerekeçe:

Aile, karşılıklı görev ve sorumluluklara dayanan, tarihsel olarak ekonomik ve ideolojik koşullarla değişegelmiş bir yapıdır. Ne var ki aile tarih ötesi, ekonomik ve politik şartlardan bağımsız, mutlak ve ideal bir yapı gibi tariflenmekte, bu ideal yapının korunması gereği özellikle yeni muhafazakâr siyasetçilerce sıkça gündeme getirilmektedir. Bu siyaset anlayışı, aile içindeki iktidar ilişkilerini ve kadın erkek eşitsizliğini gizleyerek ev içi şiddet, işsizlik, boşanma, yoksulluk gibi konuları ailenin çözülmesiyle açıklamakta, ailenin ne şartta olursa olsun korunmasını öncelemektedir.

Neoliberal politikalar sonucu kısıtlanan sosyal güvenlik ve refah hizmetlerinin aileye, esasen ailedeki kadınlara devredilmesi de “ailenin güçlendirilmesi” söylemiyle meşrulaştırılmaktadır. Tüm dünyada kentleşme, kadınların iş gücüne katılımının artması, kadınların güçlenmesi ve aile içinde yaşadıkları sorunlara karşı çıkabilmeleri sonucu boşanma oranları artsa da Türkiye, boşanma oranları bakımından OECD ülkeleri arasında sonlarda, 27’nci sırada yer almaktadır. Aslında Türkiye’deki sorun, boşanma oranlarının yükselmesi değil, taciz ve kötü muamele içeren evlilikler içindeki kadınların boşanmak istediklerinde eşleri ve aileleri tarafından baskıya ve şiddete maruz kalmaları ve maalesef öldürülmeleridir.

Boşanmak isteyen kadınlar yalnızca şiddet görecekları korkusuyla değil, sosyal ve ekonomik güvenceden yoksun olacakları için de evliliklerini sürdürmeye mecbur bırakılmaktadırlar. İçinde buldukları evlilikleri sonlandırmak isteyen kadınların birçoğu evlilik dışında kendilerini ve hanede birlikte yaşadıkları kişileri idame ettirebilecek ekonomik olanaklara sahip değiller. Kadınların istihdama katılımı Türkiye’de yüzde 27,1 gibi düşük bir oranda seyrettiğinden, kadınların çoğu evlilikleri boyunca ücretli bir işte çalışmıyorlar. Boşanma durumunda da iş bulmakta güçlük çekiyorlar, cinsiyetçi iş bölümü sebebiyle düşük ücretli ve güvencesiz, ailelerini geçindirmelerine imkân vermeyen işlerde çalışıyorlar. Devlet ve iş yerleri yaygın, ücretsiz ve ulaşılabilir çocuk bakım hizmeti sunmadığından kazandıklarıyla çocuk bakımı masraflarını karşılayamıyorlar.

Ön yargılar, toplumsal roller, boşanmış kadınlara yönelik çevre baskısı, kadınların tekrar evlenmeye zorlanmaları sebebiyle boşanma kadınların ancak en son olarak başvurabilecekleri bir durumdur.

“Aileyi korumak” adı altında kötü evliliklerin devamının özendirilmesi, şiddete karşı koruyucu ve güçlendirici önlemler almak yerine karakollar ve ŞÖNİM’ler aracılığıyla kadınların şiddet uygulayan erkeklerle bir araya getirilerek ara buluculuk yapılması, sığınaklarda kadınları güçlendirici, kadın dayanışmasını esas alan destek mekanizmaları bulunmadığından kadınların bir hapisane gibi tarif ettikleri sığınaklara yerleşmek istememeleri kadına yönelik şiddeti önemli ölçüde artırmaktadır. Bu yaklaşımla kurgulanan, kadını değil aileyi korumayı esas alan politikalar, kadınların kötü muameleye maruz kaldıkları evliliklerin içinde sıkışmalarına sebep olmaktadır.

Taciz ve kötü muameleye dayalı evliliklerde çocuklar da fiziksel ve psikolojik zarar görmektedir. Şiddet içeren bir evliliğin devlet tarafından “çocukların korunması” maksadıyla sürdürülmesinin teşvik edilmesi, Türkiye’nin imzacısı olduğu ve taraf devletleri çocuklara bedensel veya zihinsel saldırı, şiddet ve suistimale, ihmal ya da ihmalkâr muameleye, ırza geçme dâhil her türlü istismar ve kötü muameleye karşı korumakla yükümlü kılan Çocuk Hakları Sözleşmesi’ne aykırıdır.

Türkiye’de eşi vefat etmiş kadınlar ile boşanmış kadınlar benzer yoksulluk koşullarıyla baş etmeye çalışmalarına rağmen, eşi vefat etmiş kadınlar için sosyal yardım programlarından boşanmış kadınlar yararlanamıyorlar. Bu durum, devletin sosyal politika oluştururken hak ve ihtiyaç saikiyla değil, siyasi saiklarla hareket ettiğini ortaya koymaktadır.

Pek çok ülkede evliliğini sona erdiren kadınlara yönelik sosyal destek programları oluşturulmuştur. Boşanmış kadınların iş gücüne katılımını kolaylaştıracak önlemlerin alınması, tüm bireylere tanınması gereken yaşlı, hasta ve çocuk bakım hizmetlerinin boşanmış kadınları da kapsayacak şekilde genişletilmesi, maddi, hukuki ve psikolojik destekler kadınların devam ettirmek istemedikleri evliliklerini sonlandırmalarına yardımcı olmaktadır. Türkiye’de de boşanan kadınlara yönelik sosyal destek politikalarının araştırılması amacıyla Anayasa’nın 98’inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 104’üncü ve 105’inci maddeleri uyarınca Meclis araştırması açılmasını saygılarımızla teklif ederiz.

7.- İstanbul Milletvekili Tülay Kaynarca ve 26 milletvekilinin, Aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlar ile boşanma olaylarının araştırılması ve aile kurumunun güçlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/16)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Ailelerin dağılmasına ve çocuklarımızın mağdur olmasına neden olan boşanma olaylarının ve sebeplerinin, özellikle, sosyal medyanın boşanmaya etkilerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla, Anayasa’nın 98’inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 104 ve 105’inci maddeleri uyarınca Meclis araştırması açılmasını arz ederiz.

- 1) Tülay Kaynarca (İstanbul)
- 2) Mustafa Baloğlu (Konya)
- 3) Hamza Dağ (İzmir)
- 4) Nihat Zeybekci (Denizli)
- 5) Ali Ercoşkun (Bolu)
- 6) Yılmaz Tunç (Bartın)
- 7) Adem Yeşildal (Hatay)
- 8) Orhan Atalay (Ardahan)
- 9) Selim Dursun (Sivas)
- 10) Gökçen Özdoğan Enç (Antalya)
- 11) İsmail Bilen (Manisa)
- 12) Mihrimah Belma Satır (İstanbul)
- 13) Radiye Sezer Katırcıoğlu (Kocaeli)
- 14) Mücahit Durmuşoğlu (Osmaniye)

15) Cahit Özkan	(Denizli)
16) Emrullah İşler	(Ankara)
17) Şahin Tin	(Denizli)
18) Ahmet Sami Ceylan	(Çorum)
19) Lütfiye İlsken Ceritoğlu Kurt	(Çorum)
20) Hatice Dudu Özkal	(Afyonkarahisar)
21) Orhan Karasayar	(Hatay)
22) Fevzi Şanverdi	(Hatay)
23) Fehmi Küpçü	(Bolu)
24) Murat Alparslan	(Ankara)
25) Ravza Kavakçı Kan	(İstanbul)
26) Ceyda Bölünmez Çankırı	(Mardin)
27) Mustafa Şükrü Nazlı	(Kütahya)

Gerekeçe:

Aile yararlı bir kurumdur ve sürdürülmesi gereklidir. Aile, bireye temel eğitiminin verildiği, ruhsal ve fiziksel yönden sağlık kazandırıldığı, dış tehlikelerden ve zararlardan korunduğu, böylece bireyin kendisini huzur ve güvende hissettiği bir yuvadır. Aile, toplumun çekirdeği ve temel birimidir. Her toplum varlığını sürdürebilmek için aile kurumuna ihtiyaç duyar. Sağlıklı bir toplum oluşumu ve devamı açısından ailenin devamlılığı oldukça önemlidir.

Ülkemizde artan genç nüfusa rağmen, evlenen çiftlerin sayısı bir önceki yıla göre yüzde 0,1 azalarak 2014 yılında 599.704 olmuştur. Kaba evlenme hızı ise binde 7,8 olarak gerçekleşmiş, boşanan çiftlerin sayısı bir önceki yıla göre yüzde 4,5 artarak 130.913'e yükselmiştir. Böylece kaba boşanma hızı binde 1,7 olarak gerçekleşmiştir. Bütün bu rakamsal değerler göstermektedir ki gelecekte bu durumun sosyal sorunlara sebep olması ihtimali yüksektir.

Araştırmalar, boşanma nedenlerinde ilk sıranın iletişim çağında iletişimsizlik olduğunu göstermektedir. Uzmanlar iletişimsizliğe neden olan sosyal medyanın boşanmayı tetiklediğini belirtmektedirler. Facebook, Twitter ve sosyal medyanın hayatımıza çok fazla girmesiyle aile hayatının olumsuz etkilendiği son zamanlarda basında da sıkça yer almaktadır. Son yıllarda artan boşanma olaylarının sonuçları incelendiğinde bu sonuçların altında İnternet'in, özellikle de sosyal medyanın önemli bir yeri olduğunu görmekteyiz. Çiftlerin en büyük problemlerinden bir tanesi iletişim kuramamaktır. Bu iletişimi sosyal medyayla çok daha iyi kurmak ve birbirleriyle konuşmak yerine iletişimi atlayarak ne yazık ki sosyal medyaya daha çok yüklenmekeler ve bu da çiftlerin birbirleriyle olan ilişkilerini azaltan ve koparan bir vaziyet hâline gelmektedir.

Boşanma olaylarının en büyük mağdurları çocuklar olmaktadır. Anne veya babasından ayrı kalmak zorunda kalan veya devletin kurumlarına verilen çocukların kişisel gelişimlerinde ciddi sorunlar ortaya çıkmakta ve bu nedenle ilerleyen yıllarda topluma entegre olma sorunu yaşamaktadırlar. Dolayısıyla boşanma hadiseleri kişisel ve ailevi problemler olmaktan öte toplumun genelini ilgilendiren sonuçlar doğurmakta ve toplumumuzun geleceğini derinden etkilemektedir.

2002'den bu yana aile kurumunun güçlendirilmesi amacıyla pek çok kanuni düzenleme yapılmış, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı kurulmuş, aile mahkemeleri oluşturulmuş, çeyiz, konut ve doğum yardımları çıkarılmıştır. Bu konuda büyük ilerlemeler kaydedilmiştir. Tüm iyileştirmelere rağmen toplumda bu sorunun artış göstererek devam etmesi nedeniyle bu konuda çalışma yapılması toplumumuz için önem arz etmektedir. Yapılacak çalışmalar boşanmaların ciddi bir toplumsal soruna dönüşmeden kontrol edilmesini mümkün kılacaktır.

Bu nedenlerle ailelerin dağılmasına ve çocuklarımızın mağdur olmasına neden olan boşanma olaylarının ve sebeplerinin, özellikle sosyal medyanın boşanmaya etkilerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılması faydalı olacaktır.

BAŞKAN - Bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergelerin birlikte yapılacak görüşmesine başlıyoruz.

Hükûmet? Burada.

IX.- MECLİS ARAŞTIRMASI

A) ÖN GÖRÜŞMELER

1.- Ardahan Milletvekili Orhan Atalay ve 25 milletvekilinin, Aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlar ile boşanma olaylarının araştırılması ve aile kurumunun güçlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2)

2.- Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer ve 19 milletvekilinin, Aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlar ile boşanma olaylarının araştırılması ve aile kurumunun güçlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7)

3.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal ve 20 milletvekilinin, Aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlar ile boşanma olaylarının araştırılması ve aile kurumunun güçlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/8)

4.- Kocaeli Milletvekili Fatma Kaplan Hürriyet ve 21 milletvekilinin, Aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlar ile boşanma olaylarının araştırılması ve aile kurumunun güçlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/9)

5.- Adana Milletvekili Aydın Uslupehlivan ve 21 milletvekilinin, Aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlar ile boşanma olaylarının araştırılması ve aile kurumunun güçlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/10)

6.- MHP Grubu adına Grup Başkan Vekilleri İzmir Milletvekili Oktay Vural ve Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlar ile boşanma olaylarının araştırılması ve aile kurumunun güçlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/11)

7.- Aydın Milletvekili Deniz Depboylu ve 21 milletvekilinin, Aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlar ile boşanma olaylarının araştırılması ve aile kurumunun güçlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/12)

8.- Ankara Milletvekili Aylin Nazlıca ve 20 milletvekilinin, Aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlar ile boşanma olaylarının araştırılması ve aile kurumunun güçlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/13)

9.- İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu ve 24 milletvekilinin, Aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlar ile boşanma olaylarının araştırılması ve aile kurumunun güçlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/14)

10.- Bursa Milletvekili Emine Yavuz Gözgeç ve 24 milletvekilinin, Aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlar ile boşanma olaylarının araştırılması ve aile kurumunun güçlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/15)

11.- İstanbul Milletvekili Tülay Kaynarca ve 26 milletvekilinin, Aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlar ile boşanma olaylarının araştırılması ve aile kurumunun güçlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/16)

12.- Çorum Milletvekili Lütfiye İlksen Ceritoğlu Kurt ve 21 milletvekilinin, Aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlar ile boşanma olaylarının araştırılması ve aile kurumunun güçlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/17)

13.- Ağrı Milletvekili Dirayet Taşdemir ve 22 milletvekilinin, Aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlar ile boşanma olaylarının araştırılması ve aile kurumunun güçlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/18)

BAŞKAN – İç Tüzük’ümüze göre Meclis araştırması açılıp açılmaması hususunda sırasıyla Hükûmete, siyasi parti gruplarına ve önergelerdeki birinci imza sahibine veya onların göstereceği bir diğer imza sahibine söz verilecektir. Konuşma süreleri Hükûmet ve gruplar için yirmişer dakika, önerge sahipleri için onar dakikadır.

Şimdi, söz alan sayın üyelerin isimlerini okuyorum: Hükûmet adına Adalet Bakanı Sayın Bekir Bozdağ; gruplar adına, Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Filiz Kerestecioğlu, İstanbul Milletvekili; Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Ruhi Ersoy, Osmaniye Milletvekili; Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Candan Yüceer, Tekirdağ Milletvekili; Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Emrullah İşler, Ankara Milletvekili.

Önerge sahipleri: Sayın Orhan Atalay, Ardahan Milletvekili; Sayın Burcu Köksal, Afyonkarahisar Milletvekili; Sayın Fahrettin Oğuz Tor, Kahramanmaraş Milletvekili; Sayın Nuri Okutan, Isparta Milletvekili; Sayın Aylin Nazlıhaka, Ankara Milletvekili; Sayın Besime Konca, Siirt Milletvekili; Sayın Emine Yavuz Gözgeç, Bursa Milletvekili; Sayın Tülay Kaynarca, İstanbul Milletvekili; Sayın Lütfiye İlksen Ceritoğlu Kurt, Çorum Milletvekili; Sayın Dirayet Taşdemir, Ağrı Milletvekili.

İlk söz, Hükûmet adına Adalet Bakanı Sayın Bekir Bozdağ’a aittir.

Buyurun Sayın Bozdağ. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz yirmi dakikadır.

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; boşanma olaylarının artmasının toplumsal dokuda meydana getirdiği tahribatın ve özellikle kadınlarımıza, çocuklarımıza, aile yapısına verdiği zararların, aile içi şiddet ve diğer bazı konuların araştırılmasına ilişkin Parlamentodaki siyasi parti gruplarınca ayrı ayrı verilen araştırma önergesi vesilesiyle huzurlarınızdayım, bu vesileyle değerli üyeleri saygıyla selamlıyorum.

Sözlerimin başında, öncelikle böylesine ciddi ve ülkemiz, milletimiz açısından önem arz eden bir konuda Türkiye Büyük Millet Meclisimizin bir araştırma komisyonu kurarak konuyu bütün yönleriyle araştırmasının Hükûmetimiz bakımından da son derece önemli ve yol gösterici olacağına olan inancımı burada açıklıkla ifade etmek isterim.

Öncelikle, bu komisyonun bu konudaki bütün sorunların tespiti, çözüm önerilerinin değerlendirilmesi ve Hükûmetimize bulunacağı tavsiyeler bizim açımızdan verimli bir çalışma için yol haritası olacak ve bu rapor doğrultusunda bu konuda atacağımız tedbirler olacak ve o adımlarla

hem aile yapımızı güçlendirmek hem kadınlarımızın toplumda daha güçlü bir konuma gelmesi hem geleceğimizin teminatı çocuklarımızın güçlendirilmesi, iyi yetiştirilmesi hem de toplumun temeli olan ailenin korunması bakımından önemli adımlar atılmasına vesile olacaktır.

Değerli milletvekilleri, boşanma olayları elbette ülkemizde artan nüfus ve başka nedenlerle artmaktadır. Cumhuriyetimizin ilk yıllarında 20 bin civarında olan evlenme sayısının 2014 yılı sonu itibarıyla 600 binlere ulaştığını görüyoruz ve yine 2 bin civarında olan ilk yıllardaki boşanma sayısının 130 bin civarına yaklaştığını da görmekteyiz. 2014 yılı TÜİK verileri incelendiğinde gerçekleşen 130.913 boşanmanın 126.732'sinin şiddetli geçimsizlikten kaynaklandığı, 107 boşanmanın zinadan, 31 boşanmanın cana kast ve pek fena muameleden, 36 boşanmanın cürüm ve haysiyetsizlikten, 200 boşanmanın terkten, 61 boşanmanın akıl hastalığı sebeplerinden, 1.280 boşanmanın da diğer sebeplerden gerçekleştiği şu andaki adli kayıtlardan da anlaşılmaktadır, TÜİK verilerinden de açıkça görülmektedir. Tabii, boşanma oranlarında Türkiye'de bir artış olduğu gerçek; bu artan nüfus ve başka sorunlar, pek çok şey bunda etki sahibidir, elbette bunların araştırılmasında fayda var.

OECD ülkeleri arasında Türkiye 34 ülke içerisinde boşanma oranının yüksekliği bakımından 27'nci sırada. Buradaki durumumuz iyidir ancak Türk toplumu bakımından baktığımızda durumumuzun iyi olmadığını da buradan ifade etmek lazım. Zira, bizim toplumumuzun sahip olduğu kültürel anlayışlar, değer yargıları, medeniyet tasavvuru diğer ülkelerle farklılık arz ettiğinden bu rakamın elbette aşağıda olmasında fayda vardır. Esasında, boşanma nedenlerinin verilerinin yanlışlığını da görüyoruz biz çünkü pek çok ailenin gerçek boşanma sebebi yerine yargılama süreçleri içerisinde onları gizleyerek "şiddetli geçimsizlik" çatısı altında bir boşanma veri bankası âdeta oluşturduğunu da görüyoruz çünkü sebepleri ailelerin de gizlediğini hepimiz müşahade ediyoruz. Onun için bu noktada sebeplerin gerçek olarak tespiti de çözüm arayışlarına yardımcı olacaktır. Hem Aile Bakanlığımız hem de Adalet Bakanlığımız yeni dönemde bu konuda gerekli adımları atmak için ayrı ayrı çalışmalar yürütmektedirler. İnşallah, bu komisyonun çalışması da bizim için yol gösterici olacaktır.

Değerli milletvekilleri, tabii toplumda aile yapısını güçlendirmek bakımından atılması gereken bütün adımları sadece erkek penceresinden, sadece kadın penceresinden değerlendirmek de fevkalade büyük bir yanlışlıktır. Bunu hem erkek hem kadın penceresinden değerlendirmek ve ikisini birlikte ele almak, kadının hakları ve sorumluluklarıyla erkeğin hakları ve sorumluluklarını birlikte değerlendirmek ve bu konuda atılacak adımların birlikte atılmasını, birlikte geliştirilmesini temin etmek son derece önemlidir. Ailenin korunması sadece kadının görevi olmadığı gibi sadece erkeğin de görevi değildir. Evliliklerin sürdürülmesi sadece bir tarafın omuzlarına yıkılacak bir yük değildir, her iki tarafın büyük bir sorumluluk içerisinde sürdürmesi gerekir, her iki tarafın da bu konuda ödevleri vardır; onların üzerinde de ciddiyetle durulmasında büyük faydalar olduğunu görüyoruz.

Tabii toplumumuzda erken yaşta evliliklerle ilgili de önemli veriler var. Bunların üzerinde de Parlamentomuz geçmiş dönemde kurduğu komisyonlarla da durdu, incelemeler yaptı; bunun üzerinde de belki bu komisyonumuzun bir kez daha durmasında fayda var. Türkiye İstatistik Kurumunun verilerine baktığımız zaman 2002 yılı verilerinde 37.263 kız çocuğunun erken yaşta evlendiğini, 2.592 erkek çocuğunun erken yaşta evlendiğini veya evlendirildiğini daha doğrusu görüyoruz, aileler vasıtasıyla veya başka şekilde. 2014 yılına baktığımızda ise erkek çocuklarda 1.670, kız çocuklarında ise bu rakamın 34.629 olarak gerçekleştiğini görüyoruz. Esasında hem erkek çocuklarda hem de kız çocuklarda hükümetlerimiz döneminde erken yaşta evlilik konusunda az da olsa bir azalmanın olduğunu görüyoruz ancak bu yeterli değil, bunu daha ileri noktaya taşımamız lazım.

AK PARTİ hükümetleri döneminde kız çocuklarımızın ve erkek çocuklarımızın erken yaşta evlenmelerini önlemek maksadıyla pek çok adım atılmıştır. Bunlardan en önemlisi nedir diye sorarsanız, bana göre en önemli attığımız tarihî adım 4+4+4 eğitim sistemiyle beraber zorunlu eğitimin on iki yıla çıkarılmasıdır. Zorunlu eğitimin on iki yıla çıkarılması, hem kız çocuklarımızın hem de erkek çocuklarımızın erken yaşta evlendirilmeleri konusunda en önemli güç kaynağı olacaktır, hem velilerin bu noktadaki anlayışlarını değiştirmesine etki edecek hem de devletin bu meseleyi yakından takibi konusunda da önemli bir imkân oluşturacaktır. Şu anda Türkiye’de lise mezunu olmayan pek çok evladımız var ama artık yeni Türkiye’de lise mezunu olmayan kızımız da lise mezunu olmayan oğlumuz da kalmayacak, hepsi en az lise mezunu olacaktır. Bu da bu konudaki olumsuzluğu değiştirme bakımından elimizdeki en önemli imkânlardan birisidir.

Elbette daha çok adımı atmamız lazım. Hem erkekleri hem de kadınları bilinçlendirme konusunda da bizim ciddi adımlara ihtiyacımız var.

Bizim, toplum olarak, insan olarak hepimizin kafasında ayrımlar olduğu gibi, bizim yasalarımızda da ciddi ayrımlar vardı. 2004’te yürürlüğe giren Türk Ceza Kanunu ve diğer ceza adalet sistemine ilişkin mevzuat ve 2002 yılında yürürlüğe giren Türk Medeni Kanunu ve diğer mevzuatlar beraber değerlendirildiğinde esasında bizim hukukumuzda yer alan pek çok ayrımcılığın yasalarla himaye edildiğini görüyoruz. Ceza Kanunu’nda baktığımızda kız var, kadın var, karı var, dul var pek çok ifade var. Kadınları tek gözle görmeyen bir anlayış var, kadınları da kendi içinde ayrıma tabi tutan bir Ceza Kanunu, bir Medeni Kanun ve diğer pek çok kanunumuz var ve bu kanunlar bu ayrımcılıkları himaye ederken öte yandan kadına karşı ayrımcılıkla mücadele eden anlayışlar var. Bir yandan kanun himaye ediyor, öte yandan biz bu anlayışlara karşı mücadele ediyoruz. Hem mücadele edeceğiz hem de bu yanlışlardan hukukumuzu arındırmak için çalışmalar yapacağız. AK PARTİ hükümetleri döneminde Ceza Kanunu’nda yapılan büyük değişimlerle -Cumhuriyet Halk Partisi’yle de uzlaşmayla yaptık, onun için onlara da buradan teşekkür ediyorum, beraber yaptık- bu ayıplardan ceza hukukumuzu temizledik. Bakın neler vardı, birkaçını sizlerle paylaşmak istiyorum.

Tabii Ceza Kanunu içerisinde tecavüze uğrayan bir kadının tecavüz edenle evlenmesi hâlinde soruşturmanın, dava aşamasındaysa davanın, infaz aşamasındaysa infazın ertelenmesini öngören bir düzenleme vardı. Bir yandan kadın böylesi bir cinsel saldırıyla mağdur edilirken, öte yandan cinsel saldırıyı yapanı ödüllendiren bir evliliğe de razı edildiğini görüyoruz ve bunun da hukukumuz tarafından himaye edildiğini maalesef bir gerçek olarak hep yaşadık. Buna son veren adımı bu Parlamento attı, AK PARTİ hükümetleri attı. Artık böylesi bir ayıp bizim hukukumuzun içerisinde bulunmamaktadır.

Aile içerisinde başka alanlarda da ciddi sorunlar vardı. Örneğin bir hanımefendi namus saikiyle çocuğu öldürdüğü zaman ona cezada büyük bir indirim yapılıyordu. Bizim Ceza Kanunu’muzda 2004’e kadar yürürlükte olan bir düzenleme. Masum bir çocuk gayrimeşru veya başka tür bir ilişkiden olmuş durumda. Onun hiçbir günahı yok. Sonra annesi veyahut da o çocuğa neden olan erkek onu öldürdüğü zaman buradan bir bakıyorsunuz bir himaye çıkıyor, cezada indir, indir, indir, indir... Ne yapıyor? Kanun diyor ki: “Cinayet işleyebilirsin.” Böylesi hastalıklı bir anlayış olur mu? Oldu. Hukukumuzda var mıydı? Vardı. Hâkimlerimiz yıllar yılı bunu uyguladı mı? Bunu uyguladı ve bu ayıbı da hukukumuzdan 2004 yılında yaptığımız reformla kaldırdık. Kadınıımızı güçlendiren karı, kız, dul ve benzeri ayrımların tamamına hukuk içerisinde son veren adımı attık ve yine Ceza Kanunu’nun içerisine ayrımcılıkla mücadele anlamında önemli bir adım attık ve orada cinsiyete dayalı ayrımcılığı suç sayan ve buna yaptırım uygulayan bir düzenlemeyi de hukukumuzun içerisine yerleştirdik. Biz

biliyoruz ki kadını güçlendirdiğimizde -sadece erkeği değil aynı zamanda kadını güçlendirdiğimizde- aile yapısı daha iyi korunacaktır, ailelerin, karı kocanın birlikte mutlu olmaları daha iyi bir şekilde temin edilecektir. Bu anlamda önemli adımların atıldığını özellikle ifade etmek isterim.

Tabii, ailede boşanmaların nedenlerine baktığımızda şiddetli geçimsizliğin en üst noktada olduğunu görüyoruz. Şiddetli geçimsizliğe karşı da bizim ciddi adımlar attığımız ortadadır. Yeter mi? Yetmez, çünkü şiddetli geçimsizliği, bizim, sadece kanunlarda yapılacak düzenlemelerle ortadan kaldırma imkânımız yok. Esasında, bu, biraz da toplumun geneliyle de alakalı bir konu. Okul, iş yeri, üniversite, camiler, toplumun hayatını devam ettirdiği her yer şiddetli geçimsizliğe karşı bir eğitim yeri olarak görülmeli ve buralardan toplumsal bilinçlendirmenin bireyin gelişmesine etkisi bakımından da son derece istifade etmemiz gerekir.

İstatistiklere baktığımızda, zaman zaman eğitim düzeyiyle bunu ilişkilendirmeler var ama üniversite mezunları arasında eşine şiddet uygulayanların sayısının üniversiteyi bitirmeyenleri aratmayacak kadar yüksek olduğunu da hepimiz biliyoruz. Esasında bu sadece eğitim düzeyiyle de ilgili bir konu değil, bunun pek çok boyutları vardır. Son dönemlerde hükümetlerimizce atılan adımlarla bu konuda ciddi mesafeler alındı.

Tabii, rakamlarda da büyük patlamalar oldu. Rakamlara bakıldığında, şiddetin çok yükseldiğini esasında görüyoruz, birdenbire büyük patlamalar var. Bunun üzerinde de durmak lazım. Neden patlamalar oldu? Bir defa, Türk Ceza Kanunu'nda aile içi şiddeti resen takip eden bir hukuksal düzenleme yaptık. Artık, ailenin şikâyetiyle sadece gündeme gelmiyor, bundan haberdar olan soruşturma makamları, savcılıklar resen harekete geçip bununla ilgili soruşturma yapma imkânı buldular. Yine, yayımlanan genelgelerle, atılan adımlarla, polislin karakollarda hemen buluşturup, barıştırıp gönderme devrine son veren, her şikâyeti kayda alan ve bununla ilgili işlem yapan bir döneme geçtik. Dolayısıyla, kayıt dışılık sona erdi bu alanda, her şey kayıt içine girdi. Bu da rakamların değişmesine, farklılaşmasına yol açtı.

Yine, bu konularla ilgili, hem hâkim ve savcılarımız hem de kolluk ayrıca eğitime tabi tutuldu. Bu alanda kim yanlış yaparsa ona müeyyidenin etkin uygulanması, şiddetin gizlenmemesi, üzerinin örtülmemesi, bu konuda alınacak tedbirlerden geri durulmaması konusunda da ciddi mesafeler alındı. Yeter mi? Yetmez. Bu konuda da yapacağımız elbette çok şeyler var. Umarım ki bu çalışma sırasında bunun üzerinde de ciddiyetle durulur ve önemli mesafeler almamıza yol açacak öneriler bizim Hükümet olarak önümüze getirilir.

Değerli milletvekilleri, kadınıla ilgili yaptığımız önemli düzenlemeler oldu. Hepsini burada sayma imkânım yok. Ama en önemlilerinden bir tanesi, Anayasa'nın 10'uncu maddesinde yaptığımız 2004 yılındaki değişikliktir. Eklenen bir cümleyle "Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür." hükmünü getirip koyduk. Ondan önce kanun önünde herkesin eşit olduğunu söyleyen ama devlete bu konuda bir yükümlülük yüklemeyen, kadını erkeği ayrı ayrı zikretmeyen bir anlayış vardı. Şimdi hem ayrı ayrı burada ifade edildi hem de bu eşitliği hayata geçirmek için devlete bir yükümlülük yüklendi, "Bu eşitliği hayata geçirecek adımları at." dedi Anayasa. Ancak gördük ki bu bile yetmiyor çünkü eşitsizlik, ayrımcılık o kadar fazla ki eşitlik kuralına riayet ederek bu açığı kapama imkânımız yok. Bunun üzerine Anayasa'da 2010 yılında yapılan değişiklikle kadınlar lehine pozitif ayrımcılık yapılmasının eşitlik ilkesine aykırı olmayacağına dair hükmü Anayasa'ya koyarak burada tarihî bir adımı attık çünkü bu alanda yapacağımız bazı düzenlemeler eşitlik ilkesine aykırı görülüp Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilebilirdi. Onun önüne geçmek için böylesine önemli bir adımı attığımızı da buradan ifade etmek isterim.

Tabii, kadının eğitim hayatında kendi içinde eşitsizlik doğuran sorunları vardı. Türkiye uzun yıllar başı açık başı kapalı kadınları ayıran, birbirinin karşısına diken hastalıklı bir yapıyla maalesef yaşamak zorunda kaldı ve bunlar nedeniyle Türkiye’de partiler kapandı, nice hayatlar karardı ve atılan adımlarla önce üniversitede bu Orta Çağ anlayışı sona erdirildi, arkasından ortaöğretimde başörtüsü, başı açıklıkla alakalı herhangi bir sorunun olmadığı ortaya çıktı ve orada da bu sorun çözüldü, arkasından çalışma hayatında da eşitliği hayata geçiren adımlar atıldı. Bizde sadece kadın ve erkek arasında ayrımcılık yoktu, maalesef kadınlarımızın arasında da ayrımcılık vardı. İşin garibi Parlamentoda da, yargıda da, üniversitelerde de bu ayrımcılığı “adalet” diye savunan insanlar vardı, “hak” diye savunan insanlar vardı. Hamdolsun, Türkiye, bu ayıptan kurtulmuş oldu.

Tabii, parlamentoda kadınların temsiline ilişkin adım, Türkiye bakımından övünç kaynağı olan bir adım. Çok eski bir tarihte, pek çok başka ülkeden, Avrupa ülkelerinden önce, Türkiye, bu tarihi adımı attı ama başı örtülü kadınların Parlamentoda temsili ilk defa 25’inci Dönemde sağlanmış oldu. Böylece, Parlamento içinde de devam eden bir ayrımcılığa da son verilmiş oldu.

İnşallah önümüzdeki süreçte, kadın erkek arasında ayrımcılık yapan, kadınların kendi içinde ayrımcılık yapan, erkeklerin kendi içinde ayrımcılık yapan bütün anlayışlara karşı Parlamentomuz grup farkı gözetmeksizin birlikte hareket eder, birlikte adımlar atar ve bu konuda ülkemizi dünyanın örnek ülkelerinden biri hâline hep beraber getiririz diyor, ben tekrar böylesi bir komisyonun hayırlı olacağına olan inancımızı ifade ediyor, Parlamento’yu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Bakan...

BAŞKAN- Teşekkürler Sayın Bozdağ.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkanım... Sayın Bakan, ben tabii, burada değildim, Sayın Ankara Valisiyle herhâlde bir görüşme yaptınız; onu bir lütfederseniz sevinirim.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, o bilgilendirme de yapılacak.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.16

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 17.34****BAŞKAN: Başkan Vekili Ahmet AYDIN****KÂTİP ÜYELER : İshak GAZEL (Kütahya), Ali Haydar HAKVERDİ (Ankara)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 12’nci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlar ile boşanma olaylarının araştırılması ve aile kurumunun güçlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla verilen önergerlerin birlikte yapılan görüşmesine devam ediyoruz.

Şimdi söz sırası Halkların Demokratik Partisi Grubu adına...

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkanım, benim bir talebim vardı Sayın Bakandan, onu rica edelim lütfen.

BAŞKAN – Tamam.

Sayın Bakanım, Sayın Levent Gök’ün bir talebi vardı, bir açıklama bekliyorlar.

Buyurun efendim.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Bizim de vardı Sayın Başkan.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Aynı şekilde bizim de vardı. Meclis Başkan Vekilinin telefonuna cevap vermeme durumu vardı. Yani, artık ötesi yok bunun.

BAŞKAN – Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

6.- Adalet Bakanı Bekir Bozdağ’ın, milletvekillerinin görüşme taleplerine cevap vermeleri konusunda mülki idare amirlerine gerekli uyarıyı yaptığına ve İstanbul Milletvekili Engin Altay ile Manisa Milletvekili Erkan Akçay’ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Levent Gök’ün telefonuna cevap vermemesiyle ilgili Ankara...

LEVENT GÖK (Ankara) – Benim telefonuma değil efendim.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Telefon değil mi?

LEVENT GÖK (Ankara) – Değil efendim.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Tamam, neyse. Sizinle ilgili konuda bana anlatılan şeyi söylüyorum: Orada Vali Bey sizinle bir telefon görüşmesi yapmamış, bana söylediği o. Kendisine “Durum nedir?” diye sordum, orada bir görüşme yapmadığını ifade etti. Ben de kendisine bunun, tabii, yanlışlığını söyledim. Bütün valilerin, sadece sizin değil Parlamentoda bulunan bütün vekillerimizin, bütün vatandaşlarımızın -eğer kendisine telefon etmek istediye- herkesin telefonuna çıkması millete ve bulunduğu makama saygısının bir gereğidir. Bunun aksini bizim savunmamız, tasvip etmemiz mümkün değildir. Ben, sizinle ayrıca diğer kısmını özel de konuşuruz. Yani bu konuda maalesef böyle bir durum olmuş.

Tabii, Pervin Buldan Hanımefendi'yle ilgili İstanbul Valimizle de görüştüm. Kendisi, daha önce Pervin Hanım'la değişik vesilelerle telefonla konuştuğunu ifade etti ancak son araması üzerine kendisiyle bir telefon konuşması, görüşmesi yapmadığını ifade ettiler. Ben de ona gene aynı şeyleri söylediğimi ifade etmek isterim.

Tabii, diğer tartışmalar çerçevesinde valilerimizin bütün milletvekillerimizin, bütün vatandaşlarımızın görüşme taleplerine, yüz yüze görüşme talebi olsun, telefonla görüşme talebi olsun, hepsini saygıyla karşılayıp, saygıyla cevap vermesi hem temsil ettiği makamın hem de kendisinin, vergilerinden maaşını aldığı vatandaşlarımıza karşı en önemli vazifesidir diye düşünüyorum. Bu konuda gerekli uyarıları ben her üç valimize de yaptım. Ayrıca, İçişleri Bakanımızla da bu konuyu görüşeceğim. Sayın Bakanımız da gerekli uyarıları yapacaktır. Bunu ifade etmek isterim.

Tabii, MHP Grup Başkan Vekilimizin söylediği hususla alakalı da şunu ifade edeyim: Daha önce de biz söyledik -AK PARTİ, siyasi parti olarak- tüzel kişiliği olan AK PARTİ'den herhangi birinin İmralı'yla görüşmesi kesinlikle söz konusu değildir, bu bir. Hükümet üyesi herhangi bir bakanın görüşmesi de söz konusu değildir, bu iki. Geçmişte olduğu gibi, hükümetlerimiz döneminde de bazı devlet görevlilerinin görüşmesi olmuştur. Bu, MHP'nin koalisyon Hükümeti olduğu dönemde de var, başka dönemlerde de var. Bunu Genel Kurula saygıyla arz ederim.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, lütfen, söz istiyorum.

BAŞKAN – Evet, Sayın Akçay.

7.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Adalet Bakanı Bekir Bozdağ'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Biraz evvelki sorumu yine bir AKP milletvekiline atfen ifade etmiştim. Son derece açık bir şekilde kamuoyunda, basında da yer aldı ve bu görüşmelerin devam ettiği ifade edildi. Buradan, işte, AKP tüzel kişiliğinin veya yöneticilerinin veya Hükümetten sayın bakanların görüşüp görüşmediği değil önemli olan, görüşürülüp görüşürülmediği. Elbette devlet görevlileri vasıtasıyla olacak.

Ayrıca, Milliyetçi Hareket Partisinin koalisyon ortağı olduğu dönemle ilgili bu iddialar zaman zaman bu tür sorulara muhatap olunca söyleniyor. Biz defalarca, her ne görüşme yapılmış ise, kimler tarafından yapılmış ise ve neler görülmüş ise devletin bütün gizli açık bilgileri sayın Hükümette, sayın bakanlardadır. Bunları açıklamaları gerekir.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Kayıtlı hepsi.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Milliyetçi Hareket Partisinin dâhil ve müdahil olduğu, ortak olduğu bir iktidar döneminde hiçbir zaman böyle bir görüşme, diyalog asla ve asla olmamıştır, “Oldu” diyenler, lütfen, bilgilerini, belgelerini de ortaya koysunlar.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Akçay.

Sayın Gök, buyurun.

8.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Adalet Bakanı Bekir Bozdağ'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Sayın Bakan sanırım bizim talebimiz konusunda eksik bir bilgiyle Sayın Valiyle görüşmüş. Oradaki mevzubahis olan konu daha bir farklıdır.

Sayın Bakan, 27 Kasım tarihinde Can Dündar ve Erdem Gül'ün tutuklanması üzerine, Ankara'da Gazeteciler Cemiyeti öncülüğünde yapılan basın açıklamasına ben de katıldım. Bu arada, basın açıklaması yapıldıktan sonra gazeteci arkadaşlarımız Cumhuriyet gazetesine gitmek üzere, otobüse binmek üzere hareket ettiler. Yaklaşık 30-40 metrelik bir güzergâh konusunda Emniyetle aralarında anlaşmazlık çıktı. Bu arada Emniyet amiri beni yanlarına davet ederek "Levent Bey kitleyi siz tanıyorsunuz, lütfen bize yardımcı olur musunuz." dedi. Ben de, arkadaşlar da rica edince, gazeteci arkadaşlar da yanlarına giderek Emniyet mensuplarıyla görüşmeye başladım. Tamamen Emniyetin davetiyle bulunduğum bir esnada, o andaki bir hareketlilikte, en ön sırada, tam bir metre mesafeden üç dört tane polis memurunun hedef gözeterek, vücudumun her yerine olmak üzere, defalarca sıkıldığı biber gazına maalesef maruz kaldım. Bu olay üzerine derhâl hastaneye giderek birkaç gün süren bir tedaviden sonra sağlığıma kavuştum.

Benim buradaki en büyük üzüntülerimden bir tanesi, bir milletvekili sıfatıyla değil, bir yurttaşın dahi böyle bir olaya maruz kalması kabul edilemez bir davranıştır. Ankara Valisiyle Ankara Emniyet Müdürü bizzat Emniyet müdürlerinin beni davet ettiği bir hadisede, o günden bugüne değin bir dakika dahi beni telefonla ya da yanıma gelerek bir geçmiş olsun nezaketi dahi göstermemişlerdir.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Aramamışlar.

LEVENT GÖK (Ankara) – Elbette.

Bu olay sıradan bir hadise değildir. Yani ortada çok basit bir 20-30 metrelik güzergâh sorununu, ben de tam da Emniyetin istediği gibi çözmeye noktasında bir iradeyi arkadaşlarımızla paylaşmak üzere yapılan bu saldırı, açıkça Emniyetin nasıl bir artık milletvekillerine, muhalefet milletvekillerine karşı bir psikolojik yapı içerisinde olduğunu, bunda iktidarınızın da sorumlu olduğunu gösteriyor. Böyle bir cüreti nereden alıyorlar bunlar? Nasıl alıyorlar? Bir vali milletvekiliyle görüşmüyor; bir vali kendi ilinin milletvekiline, emniyet müdürü kendi ilinin milletvekiline, toplumsal olaylarda yardım istediği bir milletvekiline polisin bizzat gaz sıkmasını gördüğü, gazetelerde, basında yer aldığı hâlde bunu önemsenmeyecek bir davranış olarak nasıl gösterebiliyorlar? Bu cüreti nereden buluyorlar? Böyle bir tablo olamaz Sayın Bakan!

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Gök.

LEVENT GÖK (Ankara) – Benim sizden istediğim budur. Yoksa, elbette diğer grup başkan vekilimiz Ankara Valisini arıyor ben hastaneye gittikten sonra, onun da telefonuna çıkmıyorlar. Ben sizlerden bu konuda açıklama bekliyorum. Bu gecikti.

BAŞKAN – Sayın Gök "Geçmiş olsun." diyoruz bizler de. Özellikle, tabii ki milleti temsil eden, milletin iradesiyle burada olan her milletvekiline herkesin en üst düzeyde saygı göstermelerini bizler de bekliyoruz.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Bozdağ, kısa bir cümle, gündeme geçmemiz lazım.

Buyurun Sayın Bozdağ.

9.- *Adalet Bakanı Bekir Bozdağ'ın, Ankara Milletvekili Levent Gök'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Tek bir cümle söyleyeceğim.

Tabii, olan hadiseyi tasvip etmemiz mümkün değil yani hem sizin şahsınıza hem de kim olursa olsun. Buna karşı böyle bir şeyi bizim tasvip etmemiz mümkün değil. Ben Vali Bey'le konuşurken bu telefon tartışmaları nedeniyle, sadece o çerçevede bir konuşma yaptım ama tabii sizin dediğiniz konu ayrı bir konu. Ben onu da ayrıca kendisiyle görüşeceğim, bunu buradan ifade etmek isterim ama olayı, oluş şeklini tasvip etmemiz mümkün değil, fevkalade yanlış bir durum. Yani, bununla ilgili de ben gerekli girişimlerde bulunacağım.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Sayın Bakan, özel mevzu bu muydu?

BAŞKAN – Evet, çok teşekkür ediyorum.

IX.- MECLİS ARAŞTIRMASI (Devam)**A) ÖN GÖRÜŞMELER (Devam)**

1.- Ardahan Milletvekili Orhan Atalay ve 25 milletvekilinin, Aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlar ile boşanma olaylarının araştırılması ve aile kurumunun güçlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2) (Devam)

2.- Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer ve 19 milletvekilinin, Aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlar ile boşanma olaylarının araştırılması ve aile kurumunun güçlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7) (Devam)

3.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal ve 20 milletvekilinin, Aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlar ile boşanma olaylarının araştırılması ve aile kurumunun güçlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/8) (Devam)

4.- Kocaeli Milletvekili Fatma Kaplan Hürriyet ve 21 milletvekilinin, Aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlar ile boşanma olaylarının araştırılması ve aile kurumunun güçlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/9) (Devam)

5.- Adana Milletvekili Aydın Uslupehlivan ve 21 milletvekilinin, Aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlar ile boşanma olaylarının araştırılması ve aile kurumunun güçlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/10) (Devam)

6.- MHP Grubu adına Grup Başkan Vekilleri İzmir Milletvekili Oktay Vural ve Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlar ile boşanma olaylarının araştırılması ve aile kurumunun güçlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/11) (Devam)

7.- Aydın Milletvekili Deniz Depboylu ve 21 milletvekilinin, Aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlar ile boşanma olaylarının araştırılması ve aile kurumunun güçlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/12) (Devam)

8.- Ankara Milletvekili Aylin Nazlıka ve 20 milletvekilinin, Aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlar ile boşanma olaylarının araştırılması ve aile kurumunun güçlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/13) (Devam)

9.- İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu ve 24 milletvekilinin, Aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlar ile boşanma olaylarının araştırılması ve aile kurumunun güçlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/14) (Devam)

10.- Bursa Milletvekili Emine Yavuz Gözgeç ve 24 milletvekilinin, Aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlar ile boşanma olaylarının araştırılması ve aile kurumunun güçlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/15) (Devam)

11.- İstanbul Milletvekili Tülay Kaynarca ve 26 milletvekilinin, Aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlar ile boşanma olaylarının araştırılması ve aile kurumunun güçlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/16) (Devam)

12.- Çorum Milletvekili Lütfiye İlksen Ceritoğlu Kurt ve 21 milletvekilinin, Aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlar ile boşanma olaylarının araştırılması ve aile kurumunun güçlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/17) (Devam)

13.- Ağrı Milletvekili Dirayet Taşdemir ve 22 milletvekilinin, Aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlar ile boşanma olaylarının araştırılması ve aile kurumunun güçlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/18) (Devam)

BAŞKAN – Hükümet yerinde.

Şimdi söz sırası, Halkların Demokratik Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu'na aittir.

Buyurun Sayın Kerestecioğlu, süreniz yirmi dakikadır.

HDP GRUBU ADINA FİLİZ KERESTECİOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, değerli halkımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, öldürücü olan biber gazına hem tüm milletvekillerimizin hem de halkımızın maruz kalmaması ve daha özgür günlerde yaşama dileğimi ileterek geçmiş olsun dilekelerimle sözüme başlamak istiyorum.

AK PARTİ Grubunun komisyon teklifi şu cümlelerle başlıyor: “Toplumun en küçük birimi olan aile kurumunun temelini evlilik oluşturmaktadır. Milletlerin tarih sahnesindeki varlıklarını devam ettirebilmelerinin en sağlam ve sağlıklı yolu da bu kurumun varlığını koruyabilmesidir.” Oysa, ifade etmek isterim ki milletler, tarih sahnesindeki varlıklarını her alanda yaptıkları üretimlerle, insan haklarıyla, kadın-erkek eşitliğiyle, adaletle, istisnasız her bireyin özgürlüklerine ve yaşam hakkına verdikleri değerle ve adı ister evlilik olsun ister olmasın, sevgiyle devam eden gönüllü birlikliliklerle devam ettirebilirler. Bütün bunlar olmadan sadece bir kurum olarak adlandırılan evliliği devam ettirmeye yönelmek, yine sadece nüfusun çoğalması politikalarına bağlı olarak bir kalabalık ve ucuz iş gücü olarak tarihte yer almaktan başka bir anlam ifade etmez.

Teklif, AK PARTİ iktidarı döneminde aile kurumunu güçlendirmek için birçok düzenleme yapıldığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı kurulduğu, çeyiz, konut, doğum yardımları çıkarıldığı hâlde boşanmaların arttığından dem vurarak, boşanmaların nedenlerini araştırmak ve evlilik kurumunu güçlendirmek için bir araştırma komisyonu kurulmasını önermektedir. Öncelikle sormak isteriz: Ayrılmaya çalışıldığında defalarca öldürülmekle tehdit edilen, aldığı koruma kararlarına, devam eden ceza davalarına rağmen ve sürekli şiddet uygulayan kocasına direnen, “Ne olursa olsun bu hayatı kabul etmeyeceğim.” diyen kadınlara sözünüz bu mudur?

Pek çok kadın boşanmak istediklerinde eşleri ve ailelerinin şiddetine maruz kalıyorlar, öldürülüyorlar. Evlilikleri sonlandırmak isteyen kadınların bir çoğu evlilik dışında kendilerini ve hanede birlikte yaşadıkları kişileri idame ettirebilecek ekonomik olanaklara sahip değiller. İş bulmakta güçlük çekiyor, cinsiyetçi iş bölümü nedeniyle düşük ücretli, güvencesiz işlerde çalışmak zorunda kalıyorlar. Ülkemizde yaygın, ücretsiz, ulaşılabilir çocuk bakım hizmeti de olmadığından kazandıklarıyla çocuk bakım masraflarını karşılayamıyorlar. Ön yargılar, toplumsal roller, boşanmış kadınlara yönelik çevre baskısı zaten kadınları evlilik içerisine sıkıştırmışken Hükümetin kurmayı öngördüğü komisyon maalesef boşanmayı önleme komisyonu.

Meclisin bugün acil gündemle toplanıp böylesi taciz ve kötü muamele içeren evlilikler içindeki kadınlar için ne yapabiliriz? Ne yapabiliriz de bu kadınları tek seçeneklerinin bu şiddete maruz kalmak olmadığına, ayrılmaya cesaret ederse destek politikalarının onu gözeteceğine inandırabiliriz? Asıl bunun araştırılması gerekiyordu.

Boşanmaların neden arttığını araştırmak için hiç komisyon kurmadan ben size söyleyeyim: Siz ne kadar “Olur” dersiniz deyin, zorla güzellik olmadığını kadınlar çok iyi biliyorlar. (HDP sıralarından alkışlar) Kendilerini güçlü hissedebildiklerinde, kötü evliliklerini sonlandırma cesareti gösteriyorlar. Örneğin Hasret'i, boşanmak istediği eşi 43 yerinden tornavidayla yaralamıştı. Hâkim “Nafaka istiyor musun?” diye sorduğunda Hasret “Sadece bu soyaddan kurtulmak istiyorum.” demişti. Artık “Zorla güzellik olur.” demeyin, “Kadınların hayatı güzel olsun.” deyin. Siz bunları söyledikçe şiddetin dozu

daha çok artıyor. Herkes şikâyetçi olduğu için, boyun eğmediği için, karşı çıktığı için erkeğin kadına şiddet uyguladığını söylerken bizlere düşen “Karşı çık, yeni bir hayat kurmana yardım edeceğiz.” demektir. Boşanmalar neden olmasın istiyorsunuz? İnsanlar ne olursa olsun evli kalsınlar diye mi? Ayrıca, yine sormak isteriz: Evlilik ve aile kurumunu güçlendirme perspektifi dışında bir önermeniz var mıdır? Kadını değil, ne olursa olsun aileyi korudunuz. Şiddete karşı direnerek kendini savunan kadınlara hiçbir indirim uygulamazken şiddet uygulayan erkeğin kravatına dahi indirim uygulayan yargı politikalarıyla, kadınları güvencesiz, düşük ücretli işlere mahkûm ettiğiniz emek modelleriyle, Meclisteki temsilcilerine dahi “Hanımefendi, sus, bir kadın olarak sus!” diyebildiğiniz söylemlerle ya da “Zaten fitratında eşitlik yoktur.” dediğiniz kadın ve erkek arasında hangi gönüllü birlikteliği sağlamayı düşünüyorsunuz?

Sermayele erkek egemenliği arasındaki uzlaşmayı devam ettirmeyi amaçlayan istihdam politikalarıyla kadınları gönülsüz ama zorunlu evliliklere sıkıştırıyorsunuz. 2013 yılında Hükûmet kadın istihdamının artırılması için kadın istihdam paketini duyurmuştu. Kadın istihdamında kayıt dışılığın azaltılması için sürekli gündeme getirilen çözümlerden biri özel istihdam bürolarıydı. Daha önce yaşamlarını yitirdiklerinde dahi iş koşulları akla gelmeyen ev işçileri bu vesileyle sık sık gündeme geldi. İşçiler, özel istihdam büroları aracılığıyla -tırnak içerisinde- kiralanacaktı. Böylece işveren ihtiyaç duyduğu süre, ihtiyaç duyduğu kadar işçi çalıştırabilecekti. Hükûmetin yayınladığı son Ulusal İstihdam Stratejisi’nde, orta vadeli programda IMF’nin önerilerini kelimesi kelimesine tekrarlıyorlardı: “İş gücü piyasasındaki katılımlar böylece azaltılacak, istihdam artırılabilecek.”

Şöyle bir hikâye anlatılır: Bill Clinton seçim kampanyası esnasında kendi döneminde yarattıkları 1 milyon istihdamdan bahseder. Bir kadın çıkıp “Evet, söylediği kesinlikle doğru, bende 3 tane var o istihdamdan.” der. Yani Türkiye’de de aynen, kadınlara biçilen rol budur, 3 çocukla istihdam.

Türkiye’de bir yandan parça başı nakış işleyen, bir yandan özel istihdam büroları aracılığıyla kiralandığı iş yerinde günde dört saat temizlik yapan, altı ay boyunca istihdam edilirim umuduyla taşerondan beter toplum yararına çalışma programlarına başvuran işçiler yaratmak niyetiniz. Türkiye, ihracat hamlesi yapmak için, Avrupa’nın Çin’i olmak için hazır giyim, tekstil gibi sanayilere önem veriyor. Peki, kimler çalışıyor buralarda? Nasıl Asya’da kadınlar düşük ücretli işlerde çalıştırılarak yabancı yatırıma çektiyse ülkelere, Türkiye’de de erkeklerden belirgin biçimde daha düşük ücret alan kadınlar güvencesiz, geçici işlerde çalışarak sermayeyi büyütecekler.

Pakette, ayrıca, annelik iznini bahane ederek kısmi zamanlı ve uzaktan çalışmayı yaygın bir emek forumu hâline getirmek de amaçlanmıştı. Kadınlar doğum sonrası yarı zamanlı çalışabilecek, yerlerine bürolardan kiralanmış işçiler bakacaktı. Ne diyelim? Sermaye ileriye göremedi, Hükûmetin iyi niyetini anlayamadı!

Aile, arkadaşlar, sizlerin bahsettiği gibi tarih ötesi, ekonomik ve politik şartlardan bağımsız, mutlak ve ideal bir yapı değildir. Batı ülkelerinde başta olmak üzere yeni muhafazakâr siyasetçiler, sermaye ve erkek egemenliğinin uzlaştığı, bakım emeğinin devlete yük olmadan kadınlar tarafından karşılandığı ucuz iş gücü üreten yeni bir ideal yapı tarifliyor, bunun geleneksel bir aile yapısı olduğunu vurguluyor ve bunu da kabul ettirmeye çalışıyor. Bu siyaset anlayışı ise aile içindeki iktidar ilişkilerini, kadın-erkek eşitliğini gizliyor, ev içi şiddet, işsizlik, boşanma, yoksulluk gibi konuları ailenin çözülmesiyle açıklıyor ve ailenin ne şartta olursa olsun korunmasını amaçlıyor.

Aslında bir başka gerçeklik de, bu politikaların tamamen görmezden geldiği biçimde, bugün aile ve evliliğin artık dünyada sadece heteroseksüel ve tek tip olarak da yaşanmadığıdır.

Bu teklife karşı vurgulamak istediğimiz bir başka nokta da şu: Tüm dünyada kentleşme, kadınların iş gücüne katılımının artması, kadınların güçlenmesi ve aile içinde yaşadıkları sorunlara karşı çıkabilmeleri sonucunda boşanma oranları artsa da, Sayın Bakanın da ifade ettiği gibi, Türkiye, OECD ülkeleri arasında 27'nci sırada. Yani, aslında, birçok konuda olduğu gibi boşanmada da sonlarda yer alıyoruz. Yani ortada suni bir gündem var şu anda. Böyle bir konu yok Türkiye'de. Asıl sorun, kadınların boşanmak istediklerinde eşleri ve aileleri tarafından baskıya, şiddete maruz kalmaları ve maalesef öldürülmeleridir.

Bizler, her gün sayın milletvekilleri, birden fazla kadın cinayetiyle sarsılıyoruz. Kadınlar aile içi şiddetle, canla başla mücadele ediyorlar. Ancak boşandıkları hâlde eski kocaları tarafından da öldürülüyorlar. Boşanmanın en önemli nedenleri arasında şiddet gösteriliyor. Bütün bunlar ortadayken siz hangi aileyi ve evlilik kurumunu güçlendirmeyi amaçlıyorsunuz? Dikkatinizden kaçan bir şey yok mu? Dünyanın yarısını oluşturan kadınları, kadın cinsini, bu cinsin haklarını asıl olarak güçlendirmek gerektiğini gözden kaçırmıyor musunuz ya da bunu mu tercih ettiğinizi söylemek gerekecek?

Sayın AK PARTİ milletvekilleri, sadece on üç yıldır iktidarda değilsiniz, aynı zamanda yirmi bir yıldır belediyeçilik de yapıyorsunuz. Belediyeler Kanunu'na göre 100 bin nüfusu olan yerlerde kadın sığınakları açılması zorunluysen bunları neden yapmıyorsunuz? Ve hâlâ yirmi beş yıl önce bizim kurduğumuz Mor Çatıdan ve daha çok kısa süredir sahip olduğumuz belediyeçilik deneyimlerimizle şiddeti önlemek, kadınları güçlendirmek için Kürt illerinde yapılan uygulamalar örnek olarak parmakla gösterilebiliyor.

En tepeden kurduğunuz söylemlerin, kadın ve erkeğin eşit olmadığını ifade etmenin, Türkiye'yi yöneten siyasetçiler "Kadın mı, kız mı olduğunu bilmediğimiz..." gibi sözler sarf ederken bir kadın bakan "Zorla güzellik olur." derken evdeki erkeğin ne yapmasını bekliyorsunuz? O hakkı, kadına şiddet uygulama hakkını o erkek bu söylemlerle en fazla kendisinde buluyor ve bu kadınların canına mal oluyor.

Türkiye'de çok net olarak bir kadın katliamı var ve besleyen en önemli kurum da kadın ve erkeğin hiçbir şekilde eşit olmadığı aile ne yazık ki. O çok kutsal sayılan aile kurumu, bugün, maalesef, birçok kadın için şiddet, hasta veya yaşlı bakımı, çocuk bakımı, ücretsiz ev emeği ve binbir entrikayla her türlü mülkiyetten yoksun bırakılma anlamını taşıyor.

Biliyoruz ki kadınlar, aynı zamanda, en çok en yakınları tarafından öldürülüyorlar. Daha uzaktaki, sokaktaki insanların şiddet uygulama sayısı çok daha az ve biliyoruz ki Türkiye'de hiç ağza alınmayan ensest, aile içi çocuk tacizi ve tecavüzü de var. Evlilik kurumu denilen şey kendinden menkul, bağımsız bireylerden oluşmayan bir şey değil. Siz bir önergieyle her şeye rağmen şiddetin olduğu bir evlilikte çocukların korunması amacıyla bu evliliğin sürdürülmesini teşvik etmeye çalışırken Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne de aykırı davranmıyor musunuz? Ekonomik birçok zorlukla çocuk doğurmak istemeyen ya da "Benim bedenim, benim kararım." diyerek bu kararı kendi özgür iradesiyle almak isteyen, yine o aile içindeki kadınlar kürtaj olmak istediklerinde, yasal düzenlememiz olmasına rağmen şu anda kaç hastane buna razı ve kaç kadın ölümcül düşükler yapıyor, biliyor musunuz? Evet, biliyorsunuz ve bu verilere sizler de sahipsiz ama birçok zaman olduğu gibi bazen bunları açıklıyorsunuz, istemediğinizde de gizliyorsunuz.

Biliyoruz ki kadınlar muhafazakâr politikalarla belirlenen makbul kadın rolünü benimsemediklerinde onlara gösterilen düşmanlık katbekat fazla olabiliyor. Bazen bir kırmızı ruj bile katline neden olabiliyor kadınların. Bu algıyı değiştirmek, kadınları başörtülü-başı açık, iffetli- iffetsiz gibi tasniflere tabi tutarak aralarında bölmeye, düşmanlaştırmaya çalışan algılara karşı mücadele etmek için neler yapıyorsunuz? Aylardır savaşın fitilini ateşlemişken Kürt illerinde o korumak istediğiniz kutsal aileler neler yapıyor, çocuklar hangi şiddet sarmalı içinde güne uyanıyor? Savaşı önlemek için, bu travmaları önlemek için ne yapıyorsunuz?

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Terörle mücadele ediyoruz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU (Devamla) – Ülkenin bir yarısını Avrupa'ya vizesiz giriş hikâyeleriyle avuturken diğer yarısını çoluk çocuk demeden açlığa, ölüme, sokağa çıkma yasaklarına mahkûm edemezsiniz. İktidar fikir ya da yaşam biçimini kabul etmediği kişileri cezalandırma mevkisi ya da aracı değildir. Örneğin, neden eşi vefat eden kadınlar için sosyal yardım programı uygularken boşanmış kadınlar için aynı programı uyguluyorsunuz?

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Uygulanıyor, sizin haberiniz yok herhâlde.

FİLİZ KERESTECİOĞLU (Devamla) – Haberim her şeyden var.

Oysa sizler de çok iyi biliyorsunuz ki ön yargılar, toplumsal roller, boşanmış kadınlara yönelik çevre baskısı nedeniyle şiddete rağmen boşanma ancak kadınlar için son çare olarak başvuru olan bir durum. Bunu otuz yıllık avukatlık deneyimime dayanarak da söylüyorum. Kadınlar en son noktada boşanma için geliyorlar.

AHMET GÜNDOĞDU (Ankara) – Sokakları yaşanmaz hâle getirenlere de bir cümle...

FİLİZ KERESTECİOĞLU (Devamla) – Kürsü var, buyurun, gelebilirsiniz.

AHMET GÜNDOĞDU (Ankara) – Yo, yo, siz herhâlde sokakları yaşanmaz hâle getirenlere de bir cümle edersiniz hukukçu olarak diyorum.

FİLİZ KERESTECİOĞLU (Devamla) – Süremden yediniz sanırım on saniye.

Aileyi korumak adı altında kötü evliliklerin devamının özendirilmesi, şiddete karşı koruyucu, güçlendirici önlemler almak yerine, karakollar ve ŞÖNİM'ler, şiddet önleme ve izleme merkezleri aracılığıyla kadınların şiddet uygulayan erkeklerle bir araya getirilerek ara buluculuk yapılması, sığınaklarda kadınları güçlendirici, kadın dayanışmasını esas alan destek mekanizmaları bulunmadığından kadınların bir hapisane gibi tarif ettikleri sığınaklara yerleşmek istememeleri kadına yönelik şiddeti büyük ölçüde artırmakta. Bu yaklaşımla, kadını değil, aileyi korumayı esas alan politikalar ise kadınların kötü muameleye maruz kaldıkları evliliklerin içinde daha fazla sıkışmalarına sebep olmaktadır.

Sayın Bakan Cumhuriyet Halk Partisi milletvekillerine Türk Ceza Kanunu'ndaki 2004, 2005 yılındaki değişiklikler için teşekkür etti. Ama bence gözden kaçan ve asıl teşekkür edilmesi gereken bir grup daha var ki o da yıllardır bunun mücadelesini veren kadın örgütleridir. (HDP sıralarından alkışlar) Eğer kadın örgütleri gerek Medeni Kanun gerek şiddete karşı yaptıkları kampanyalarla mücadele etmiş olmasalardı o gündemler bu Meclise gelmez ve kabul de görmezdi. Kabul edildiği için tabii ki o dönem milletvekillerine ayrıca teşekkür ederiz.

Yıllardır feministler, Kürt kadın özgürlük hareketi ve tüm kadın hakları mücadelesinde yer alan kadınlar; şiddeti besleyen bu ailenin rolünü sorgulamak, şiddeti engellemek, aslında sadece şiddeti engellemek değil, kadınları güçlendirmek için neler yapılması gerektiğini haykırıyorlar. Lütfen artık dinleyin ve kendi kendinize suni gündemler yaratmayın.

Biz de diyoruz ki şimdi: Kadın cinayetlerini önlemenin, kadınları güçlendirmenin en önemli koşullarından biri, cinsiyetçilikle mücadele etme kararlılığına sahip bir siyasal iradedir, kadınların ekonomik olarak güçlendirilmesidir, eşitlikçi istihdam politikalarıdır, siyasal katılım eşitliği için özel önlemler alınmasıdır, eğitimde ilköğretimden başlayacak toplumsal cinsiyet eşitliği derslerinin verilmesidir. Bunları yapmadığımız zaman, aileyi koruma adı altında yaptığımız şeyler milyon liralık ödeneklerle üretilen, kâğıt üstünde kalan projecilik faaliyetlerinden öteye gitmez ne yazık ki. Bu nedenle özellikle ifade etmek isterim ki kurulması gereken komisyon, taciz ve kötü muamele içeren evlilikler içerisindeki kadınların yaşadıkları sorunların araştırılarak evlilik bağımlı sonlandırmak isteyen kadınlara yönelik sosyal destek politikalarının belirlenmesi için oluşturulacak bir araştırma komisyonu olmalıdır.

Sayın milletvekilleri, Mecliste, Halkların Demokratik Partisi olarak kurduğumuz kadın grubu sadece bize ait değildir. Bu grubu tüm kadın vekillerle birlikte, hemcinslerimize karşı her türlü ayrımcılığı önlemek için birlikte mücadele etmek üzere oluşturduk. Gelin, bu çatı altındaki başta tüm kadın vekiller olmak üzere hepimiz, gönüllü olmayan ve şiddeti yeniden üreten birliktelikler yerine kadınları güçlendirmek ve özgürleştirmek için çaba gösterelim, kadınların mücadelesine hep birlikte el verelim.

Hepinizi tekrar saygıyla selamlarım. (HDP ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Kerestecioğlu.

Gruplar adına ikinci söz, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Ruhi Ersoy, Osmaniye Milletvekili.

Buyurun Sayın Ersoy. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmama başlamadan önce yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Aile kurumunun tartışıldığı bir Mecliste araştırma grubunun olması memnuniyet vericidir. Öncelikle bunu ifade ederek sözlere başlamak istiyorum. Fakat -Hükümet adına konuşan Sayın Bakan da olsun diğer sözcüler de olsun- temel anlamda bu komisyonun vazifesinin, sadece bir kurumun, kadından veyahut da bireyden oluştuğu üzerine sınırlı kalmaması gerektiğini, aile kavramının birey, anne baba, ebeveyn ve sosyal çevreyle beraber bir bütün olarak ele alınması gerektiğini düşünüyorum. Bizlerde, bu toplumu var eden Türk kültürünün müktesebatında “Aile toplumun yapı taşıdır.” diye tanımlanır ve Türk Anayasası’nın ilgili maddesinde de güvence altına alınır ve değerler aktarımı başta olmak üzere, kişilik, şahsiyet ve topluma sağlıklı bireylerin yetiştirilmesinde de huzurlu ve sağlıklı bir ailenin... O ev, o ocak, o müessese huzurlu bir şekilde devam ediyorsa milletin bekasının da devletin bekasının da sağlıklı olacağına inanılır.

Dolayısıyla, ailenin, birlikte yaşama bilincini oluşturması, toplumun fertlerinin bir arada yaşama kültürünü benimsemesi için öncelikle değerler eğitimiyle bu işe başladığını görüyoruz. Bugünkü duruma geldiğimizde, ülkemizdeki temel sorun: Türk modernleşmesi sürecinin hızlı aşamasıyla meydana gelen kentleşme, hemen akabinde teknolojik gelişmelerle beraber sıkıştırılmış sosyal yapılarla sindirilemeyen hadiselerden kaynaklı oluşan varoşlar, gettolar, ciddi anlamda kültürel kırılmalar ve kültürel kırılmaların bir parçası olan ailelerin hayata tutunmalarıyla ilgili oluşturdukları birtakım sorunlar yumağını beraberinde getirmiştir. Bu, Türkiye’nin genel bir sorunu olmakla beraber, özelinde bu sorunu çözmekle mükellef olan iradelerin de soruna bir bütün hâlinde yaklaşmamasıyla beraber sorunlar yumağı artarak devam etmiştir.

Bu konuda, geleceğimizi hiçe sayan, komşuluk ilişkilerinin düşünülmediği, geleneksel çocuk oyunlarına imkân tanımayan, iki salıncak, bir kaydırak parkı bulunan toplu konut projelerinden tutun, dede ile torunun bir arada değerler aktarımını ifade edebileceği sosyal mekânların icra edilememesine kadar bu problem yumağını bütün hâlinde düşünebiliriz. Bu konu, sadece Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı bünyesinde çözüm üretilebilecek bir problem değildir. Bu problemi genel bir devlet politikası hâline getirmek ve alınacak tedbirlere disiplinler arası bakmak durumundayız.

Günümüz toplumsal sorunlarının başında şiddet oranlarının artışı ve suça bulaşmış veya madde bağımlısı olmuş çocuklarımız gelmektedir. Bunun sebepleri deminki bahsetmiş olduğumuz unsurlardır. Nedenlerine baktığımızda, parçalanmış aile temel çıkış noktasını oluşturuyor. Bunun yanında, televizyon karşısında saatlerini geçiren ebeveynlerin çocuklardan ayrı, aynı konut içerisinde farklı odalarda, farklı televizyon veyahut da İnternet ve telefon ekranlarıyla meşgul olduğu, ailenin kendi içerisinde bile iletişimini kuramadığı bir çağda yaşıyoruz. İnanıyorum ki bu Parlamentodaki milletin aziz

temsilcilerinin tamamı kendi evinin içerisinde bile bu sorunları yaşıyor ve kendi çocuklarının teknoloji bağımlılığından rahatsızlık duyuyor. Ama, bu çocuklarımızın geleneksel bağlamla tanışabilmelerinin bir parçası olarak okul öncesi eğitimden örgün eğitime kadar yapılan projelere sadece teknolojik destek vermeyi, modern teknolojinin nimetleriyle insanları tanıştırmayı sorunların çözümü olarak gören sınırlı bir anlayış bu sorunların daha da büyümesine neden oluyor.

“Enformatik Cehalet” kitabının yazarı Sayın Millî Eğitim Bakanımızın kitaplarını biz çok önceki yıllarda okuduk. Bunlardan hareketle, enformatik cehaletin âdeta temsilcisi mahiyetinde olan FATİH Projesi’nin uygulanmasında dijital teknolojiyle gençleri tanıştırmayı bir yönüyle desteklerken, adına “FATİH” denilen bu projenin içerisinde Fatih’in ruhunu veren geleneksel bağlamın olmaması kendi içerisinde büyük bir çelişkiydi ve eksikti.

Bugünkü istatistiklere baktığımızda, bu iletişimsizlik ve bağlamdan kopukluktan kaynaklı, Türk ailesinin en büyük sorunlarından bir tanesinin boşanma olduğunu görüyoruz. Şüphesiz boşanma tek başına olumsuzluk ifade ederken bazen kadının mutsuzluğunun ilacı da olabilir, buna da saygımız var. Ama genel anlamda kurumu muhafaza etmek adına boşanma kavramının indirgenebilmesi için kadının üzerindeki yükü artırmadan sorunlara çözüm üretilmesi gerekiyor ama TÜİK verilerine baktığımızda durumun hiç de iç açıcı olmadığını görüyoruz.

Sayın milletvekilleri, Sayın Başkan, bizi izleyen aziz vatandaşlar; TÜİK verilerine göre 2005 yılında 95.895 olan boşanma ve 641.241 olan evlenme sayısı... Boşanma sayısı 130.913’e yükselmiş maalesef, evlenen çiftlerin sayısı ise yaklaşık 599.704'lere -kendi içerisinde çok bariz oranda- iniyor. Şimdi, yalnız yaşamayı, kendi olmayı teşvik eden bir yaşam tarzı elbette bu modernitenin, şehirleşmenin doğal sonucu olabilir, insanların özel hayatı, nasibi, kısmeti onları o şekilde de yalnız yaşamaya itebilir ama yalnız yaşamayı bir yaşam tarzı olarak dayatan medya yapımlarından -havuz medyası dâhil- oluşmuş kadın kuşağı programlarına kadar devam eden bir bütün hâlindeki dijital kültürün hayatımızın her alanını etkilediğini görmek temel problemi çözmek adına çıkış noktalarımızdan bir tanesi olmalıdır.

Yine TÜİK verilerinde yaşam memnuniyeti araştırmasının sonucunda kadınlarımızın mutlu olmadığı görülmüştür. Kadın istismarı ve kadın cinayetleri artmakta, kadının toplumu oluşturmadaki değeri bir şekilde görülmez bir hâl almaktadır.

Son on yıl içerisinde, yine, 7.122 kadın çeşitli nedenlerle katledilmiş, 5 bine yakın kadın da ne acıdır ki tecavüze uğramış. 2008’den bu yana kadın cinayetleri yüzde 1.400 çoğalmıştır değerli arkadaşlar. Bu olumsuz istatistikleri çoğaltmak mümkün ama bunları ifade ederek can sıkmak istemiyoruz. Ama canımız sıkılmalı, moralimiz bozulmalı ve bu can sıkıntısı, moral bozukluğu bir kaygıyla çözüm üretme noktasında bizi bir arada hareket etmeye doğru itmeli.

İnsanların hukuk sistemine güvenleri azalmakta, toplumsal adalet duygusu zedelenmektedir. Bu, kadının âdeta kapitalist sistemin bir parçası, sömürü unsurunun bir parçası olma durumundan kurtulamama meselesidir. Neoliberal politikalar da şiddetle bunu desteklemektedir. Her sözlerinin başında, değişimi sağlıklı yönetmek, değişimi yönetmek için dinamik bir kadroyla işbaşına gelen, muhafazakar demokrat olduğunu söyleyenler, son zamanlarda yönetememe sorunlarından sadece ve sadece siyasi iktidarı ele geçirmeyle kurtulduğunu zannederlerse yanılırlar.

Türkiye’deki yönetilememe sorunu siyasi iradedeki çoğunlukçuluk değil, çoğulculukla beraber toplumdaki çeşitliliği, insani anlamdaki varoluşu yönetebilecek bir zihniyetle konuya yaklaşmaktadır. Hâlâ kadını nesneleştiren ve kadın üzerinden siyasi söylem geliştiren, kadın üzerinden ekonomik tarif yapan bir dil kapitalist bir dildir, bu dil hatalı bir dildir. Bu dili insan odaklı bir dile dönüştürmek ve kadını nesne olmaktan özne olmaya dönüştürmek “analık” kavramının da bu vesileyle hakkının iadesi için gereklidir.

Elbette ki tüm bu sorunların temelinde ne var diye baktığımızda, bu sorunların temelinde bakış açısı ve zihniyet var. Bu bakış açısı ve zihniyetin arka planında ise “muhafazakârlık” kavramını sağlıklı bir şekilde algılayamayan, algıladığını zannedenlerin de uyguladıkları neoliberal politikalarla, çelişkiler yumağıyla toplumu gerdikleri ve istismar alanından öteye gidemediklerini gören bir zihniyet var.

Şimdi, “muhafazakârlık” dediğimiz kavrama baktığımızda “Neyi muhafaza ediyoruz?” sorusuyla yola çıkıyoruz. Elbette ki değerlerimizi kadim kültürümüzden alarak, Anadolu’da Türk-İslam medeniyetinin mayaladığı değerleri muhafaza ederek, onun kökü mazide ati olabilmesi için yol almayı... Ama aynı zamanda da şu sorumluluğumuz var: Hep hazırı tüketiyoruz; hem tarihte hazırı tüketiyoruz hem cumhuriyetin kaynaklarını tüketmekte hazırdakileri tüketiyoruz. Oysa yarınlarda muhafaza edebileceğimiz değerler üretebiliyor muyuz? “Yarınlarda muhafaza edilebilecek şu değeri on dört yıla yaklaşan iktidarımızda ürettik ve bu bir klasik oldu.” diyebiliyor muyuz? Biz bunları ifade ederken çocuklarımızı acaba sunduğumuz teknolojik imkânlar ve maddi konforlarla yalnızlaşan ve bireyselleşen o mekânlarda yeniden Yahya Kemal okuyarak “kökü mazide ati”nin ne demek olduğunu bilebiliyorlar mı? Muhafazakârlığın sembolü, Türk edebiyatındaki estetik duruşun ismi Ahmet Hamdi Tanpınar’ı kaç çocuğumuza okutabiliyoruz? Öte yandan, baktığımızda, muhafazakârlığın âdeta romanını yazan Peyami Safa’nın “Matmazel Noraliya”nın Koltuğu”nun sözde kızları biz insanları, “Fatih-Harbiye”sini kaç çocuğumuza okutabiliyoruz? “Fatih-Harbiye” demişken, orada üstat, Fatih’i muhafazakârlıkla, Harbiye’yi Batı ve moderniteyle muhakeme eder ve tercihini kahramanına nihayetinde Harbiye olarak değil, Fatih olarak tercih ettirebilir. Şimdi, bizler siyaseten söylemlerimizde Fatihçi oluyoruz, eylemlerimize geldiğimizde Harbiyeciler oluyoruz. Bu Harbiyeciliğin sonu bir adım sonra Sodom ve Gomora yapmasın bizi değerli milletvekilleri.

Neden? Neden biliyor musunuz, bu uygulamaların neticesinde, siz, mahallenin namus bekçisi ve hafıza mekânı kabul edilen bakkallarımıza, “Bakkallar birleşsinler de süpermarketler açsınlar.” dersiniz ve onun sosyal fonksiyonunu idrak edemez, AVM’lerin rantıyla hayatı değiştirecek rant gözüyle meselelere bakarsanız Türk kültüründe yuva olarak bilinen ev kurumunu da konuta indirger, bir rezidans inşa edip üzerinde bireye dayalı bir hayat standardını sunarsınız. “Ne alakası var bunun kadımla, aileyle? diyeceksiniz.

Değerli milletvekilleri, aziz vatandaşlarımız; Çok alakası var çünkü “Çalışmadan, yorulmadan kolay yaşamayı itiyat hâline getiren topluluklar önce benliklerini, haysiyetlerini, daha sonra da kimliklerini, yurtlarını kaybeder.” diyor Büyük Atatürk. Bugün çocuklarımıza adanmış insan hikâyeleri sunabiliyor muyuz, kendinden geçmiş, serdengeçti modeller gösterebiliyor muyuz yoksa kısa yoldan köşe dönmece, para, inşaat, mülk edinmenin ötesinde değerleri verebiliyor muyuz? Veremiyoruz. Neden veremiyoruz? Okumayla yüzleştiremiyoruz, sadece izleme ve dijital kültüre mahkûm bırakıyoruz. Çocukları avutmak için karşlarına bıraktığımız ekranlar âdeta çocukların kültürel şizofrenik bir hâl almasına neden olan yapıtlarla karşımıza çıkıyor. Dedesiyle, ninesiyle beraber yaşama kültürünü ifade edebilecek yatay mimari konusunda neredesiniz? TOKİ’yle insanların konut edinme ihtiyaçlarını istismar alanına çevirerek o geleneksel bağlamından koparttığımız gecekondudaki insanlar oralarda mutlu bir şekilde yaşayabiliyor mu? Mutluluk istatistiklerinin, oralardan, o konutlara dönüştüğündeki hâlini görebiliyor musunuz? Elbette biz insanımızın mutlu olmasını, kaloriferli dairelerde oturmasını istiyoruz ama orayı insan odaklı dizayn edebiliyor musunuz yoksa rant odaklı mı yaklaşabiliyorsunuz? Cevap verilmesi gereken temel sorulardan bir tanesi budur.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sıklıkla bahsettiğimiz gibi, siyasi iktidarın her projesi ve programı Türk aile yapısını gözetken, geleneği koruyan, sosyokültürel değişim karşısında kültürel kodlarımızdan beslenen bir vizyonla ortaya çıkmalıdır ama maalesef bunun çıkamadığı, bunun

çıkamamasının sebeplerinde de bu yönetim anlayışının sadece meselelere nesne gözüyle, rant gözüyle, günübürlük değerlendirmelerle baktığını görüyoruz. Bu konuda 2011 yılında yayımlanan 633 sayılı Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'yle ailenin bütünlüğünün korunması, aile yapısının ve değerlerinin korunmasıyla ilgili görevler Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına verildi. Ancak, aradan geçen dört yıla rağmen bunu sağlayıcı, boşanma nedenlerini ortadan kaldıracı ciddi bir çalışma yapılmış değildir. Hükümetinizce bu hususta "Evlilik Öncesi Eğitim Programı" adı altında yapılan seminerlerse amacından çok uzak bir hâle gelmiştir.

Biz, buradan, vatandaşa yapılan sosyal yardımların gerçekten hak edenlere gitmesini ve samimiyetle ihtiyacı olanlara ulaşmasını desteklediğimizi ifade ediyoruz. Ama Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı bünyesinde kurulan diğer kurumlar gözükmezken iktidar partisi milletvekillerimiz dâhil şunu sormak istiyorum burada: Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının toplumsal algısı nedir? Sadece fonlardan yardım verenlerin seçim dönemlerinde "Bize oy vermezseniz yardımlarınız kesilir ha." tehditlerinin yapıldığı bakanlık olmanın ötesinde, çocuk esirgeme kurumlarından, terk edilmiş çocuklara kadar kurumunun devasa altyapısıyla ilgili farkındalık oluşturamamasından dolayı üzüldüğümüzü ifade etmek istiyorum.

Sözümüzü toparlayacak olursak, muhafazakârlığın sadece "muhafaza"sını çok iyi idrak etme, "kâr" kısmını ise muhafaza edilen değerlerle millete verilebilecek değer üreten kârlar olarak düşünmesini arz ediyoruz. Sadece "kâr"ı rant ve şahsi paylaşımlar olarak değerlendiren bir anlayışı burada şiddetle kınıyoruz.

Bu vesileyle, anaların, babaların, kardeşlerin, büyükbabaların, ninelerin bir arada kendi değerleriyle yaşayabilecekleri bir şehir mimarisini, gündelik yaşam içerisinde dedenin torununa değerlerini aktarabileceği kent parklarının inşa edilmesini ve bu konuda değer aktarımıyla ilgili medya yapımlarının ciddiyetle takip edilmesi gerekliliğini tekrar vurguluyorum.

Bugün, huzuru ve güvenliği sağlamak adına evinden, ocağından, yuvasından, yavrusundan ayrılarak görevini yapmak üzere Diyarbakır'da bir bomba ihbarını değerlendirmek adına, görevini yapma aşamasındayken, henüz daha görevini ifa edmeden uzaktan bir suikast silahıyla şehit edilen Haydar Çetin kardeşimizi rahmetle anıyor, tüm şehit analarımızı, şehit evlatlarımızı, şehit ailelerimizi büyük Türk milletinin bağrına bastığımızın ve basacağına inancını ifade ediyor, huzurunuzdan saygıyla ayrılıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Ersoy.

Gruplar adına üçüncü söz, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Candan Yüceer, Tekirdağ Milletvekili.

Buyurun Sayın Yüceer. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle bir şehidimiz var, galiba Diyarbakır'da. Allah'tan rahmet, yakınlarına sabır diliyorum; ülkemizin başı sağ olsun.

Parlamentoda temsil edilen siyasi gruplarca verilen, boşanma olaylarının sebeplerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırma komisyonu kurulmasına yönelik verilmiş önergeler üzerinde Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum. Değerli milletvekillerini ve ekranları başında bizleri izleyen yurttaşlarımızı sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, Meclisin ilk ayında önemli ve öncelikli bulunup verilmiş olan bu önergelerin, aileyi konuştuğumuz, boşanmaları, şiddeti konuştuğumuz bu önergelerin görüşmelerinde ilgili bakanlığın olmamasını, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanının olmamasını yadırgadığımızı ifade etmek istiyorum. Herhâlde Sayın Bakan tarafından yeterince önemli ve öncelikli bulunmamış bu konu.

Bir selam da buradan Silivri'ye göndermek istiyorum. Yaptıkları mesleğe saygıları, yaşadıkları memlekete saygıları olan, sevgileri olan, halkına karşı sorumluluk duyan, daha iyi, daha güzel, yaşanabilir bir Türkiye için bedel ödemeyi göze alan, "Bedelini ağır ödeyecek, öyle bırakmam onu." diyenlere bu bedeli şeref madalyası saydığını ifade eden, "Biz casus, hain, kahraman değiliz, sadece gazeteciyiz." diyen ve on dört gündür Silivri'de tutsak edilen onurlu, ilkeli, dürüst gazeteciler sevgili Can Dündar'a ve Erdem Gül'e selam olsun diyorum buradan. (CHP ve HDP sıralarından alkışlar)

Öncelikle, vahşice katledilen Özgecan Aslan'ın katillerine verilen –tabii ki, kadın mücadelesinin ciddi bir kazanımıydı bu- ağırlaştırılmış müebbet hapis cezalarının diğer bütün katillere, kadın cinayetlerinin katillerine verilmesini ve buna emsal olmasını diliyorum. Özgecan'a bir kez daha Allah'tan rahmet, yakınlarına sabır diliyorum. Tabii ki biz 1 tane daha kadın cinayeti olmamasını diliyoruz. Bu verilmiş karar bizim yüreğimizi soğutmadı, Özgecan'ı geri getirmede ama yüreğimizin daha çok yanmasına da engel oldu.

Özellikle kadın hareketinin takip ettiği, kamuoyunun gözünün önünde seyrettiği, kamuoyu oluşturan davalarda biliyorsunuz mahkemeler daha hassas davranıyor ve bu iyi hâl indirimlerini, tahrik indirimlerini uygulayamayabiliyor. Ama kamuoyunun oluşmadığı ve takip edilmeyen sayısız davalarda da bu tahrikler uygulanarak maalesef yeni cinayetlerin de önü açılıyor. Türkiye'de yargının inisiyatifine bırakılan bu indirimlerle maalesef cinayeti işleyen erkeklerin, işte, "Erkekliğime hakaret etti.", "Yemek tuzsuz olmuştu.", "Kadınlık görevini yapmıyordu.", "Bana küftü.", "Tayt giyiyordu." demeleri ya da duruşmalarda kravat takmaları, efendi durmaları ya da öldürülen kadınların giydikleri kıyafetlerin rengi, rujları, telefonla fazla konuşmaları, eve birkaç saat geç gelmeleri maalesef tahrik ve iyi hâl indirimi olarak sayılıyor.

Bizim amacımız, isteğimiz, talebimiz tabii ki kadın saikiyle işlenen davalarda iyi hâl indirimlerinin, aynı Özgecan davasında olduğu gibi, tahrik indirimlerinin uygulanmaması.

Değerli milletvekilleri, bu durum yani ailenin güçlendirilmesi politikaları aslında yeni değil, 2008 yılında çocuk sayısıyla başlayan, akabinde kürtaj tartışmalarıyla devam eden, 17-27 yaş arası evliliklere prim gelmesiyle... Ve böylelikle, tabii ki kadın okumayacak, erken evlenecek, mesleği olmayacak, en az 3 çocuk doğuracak ve evinde oturacak. Ve bu politikalar "kadın" kelimesinin adının Bakanlığın ve yazarının adından çıkarılması, kürtajın fiilen olumsuz, imkânsız hâle getirilmesi, gebe kadınların takibe alınması, doğum kontrol araçlarına ulaşımın güçleşmesi, "Kadın-erkek eşit değildir." çıkışı ve maalesef onun yerine, kadın-erkek eşitliği yerine adaletin ve merhametin alması, aile paketi ve şimdi de verilen önergeyle kadınların makamının analık, mekânının evi, aile olduğu yani kutsal aile vurgusu.

Hepinizin malumu, 25'inci Dönem çalışmadık, çalıştırılmadı Meclis. Aslında, 7 Haziran-1 Kasım arası Türkiye'de yaşanan, yaratılan kaos ortamının araştırılması; o patlayan bombaların, artan terörün, yitirilen canların, parçalanan ailelerin ve yitirdiğimiz canların araştırılarak başlamalıydı 26'ncı Dönem ama böyle başladık. 24'üncü Dönemin -burada değerli milletvekili arkadaşlarımız var 24'üncü Dönemden de- son günlerinde "aile paketi", "aile teşvik paketi", "annelik paketi" adı altında Ailenin ve Dinamik Nüfus Yapısının Korunması Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı Sayın Başbakan Davutoğlu tarafından Meclise gönderildi. Tasarının gerekçelerinden biri de azalan doğurganlık oranının artırılmasıydı. Türkiye'nin nüfus yapısı itibarıyla artık yaşlanan bir ülke olarak kabul edilmeye başlandığı, bu yüzden de genç nüfusu teşvik etmemiz gerektiği ve bu yönde politikalar ve düzenlemeler gerektiği söylenerek, ifade edilerek doğurganlık teşvik ediliyordu. Oysa, Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu 2014 Dünya Nüfusunun Durumu Raporu'na göre Türkiye, nüfusunun bir bölü 4'ü, yani 19 milyonu oluşturan gençlerle Avrupa'nın en genç nüfuslu ülkesi Türkiye ve yine bu rapora göre 2050'ye kadar Türkiye'nin nüfus problemi yok, 65 yaş üstü nüfusumuz da sadece yüzde 8.

Doğurganlık oranlarına baktığımızda, 2008'deki oranlar 2,16 düzeyindeyken, 2013'te bu oranların 2,26'ya çıktığı, yani doğurganlıktaki azalmanın durduğu, azalmanın aksine artık durağanlaştığını gösteriyor.

Tabii, bu önergede, dinamik, çok nüfuslu Türkiye politikası dillendirilirken, 15-29 yaş arası kızların, kadınların yüzde 52'sinin çalışmadığını ve okumadığını söylemiyor. Türkiye'de her yıl 91 bin kız çocuğunun anne olduğunu söylemiyor. Evliliklerin bir bölü 3'ünün, her 3 evlilikten 1'inin çocuk evlilik olduğunu söylemiyor. Gelişmekte olan bölgelerde bulunan gençlerin yüzde 60'ının okumadığını, çalışmadığını ya da düzensiz işlerde çalıştığını söylemiyor. Yükseköğretimdeki net okullaşma oranımızın yüzde 38,5 olduğunu söylemiyor. Türkiye'de gençlerin iş gücüne katılımı yüzde 39,6 iken, genç işsizliğinin yüzde 19 dolayında olduğunu söylemiyor. Bu oranlar, bu sorunlar görmezden geliniyor, çok nüfus derken mevcut nüfusun iyi hâle getirilmesi için hiçbir şey söylenmiyor.

Ne söylüyor bu önerge? Kısaca şunu söylüyor. Kadınlara diyor ki: "Sizin asıl işiniz annelik. Eş, çocuk, yaşlı, hasta bakımı sizin asıl işiniz, ev dışında da çalışmak istiyorsanız eğer -tabii, asıl işinizi aksatmadan yapmanız gerekiyor bunu da- esnek, güvencesiz ve yarı zamanlı işlerde çalışabilirsiniz." Yani kadınlara uygun rolü ve toplumdaki yeri hatırlatılıyor. Ekmek parası kazananın erkek olduğu aile modeli yeniden kutsanıyor. Yani kadınların esas kariyerinin, asıl görevinin annelik olduğu ve bunun için de bu yönde konumlanması gerektiği, gerisinin teferruat olduğu söyleniyor.

Bakın, kadına şiddet -biraz önce de ifade edildi- yedi yılda 14 kat arttı. Her 3 evlilikten 1'i -biraz önce de söyledim- çocuk evliliği. 181.036 çocuk gelinimiz var, çocuk evliliği var. Tabii, bu, buzdağının sadece görünen kısmı. Genç kızların yüzde 41,5'i ne okuyor ne çalışıyor. Tecavüz ve taciz, cinsel istismar olaylarında son beş yılda yüzde 30 artma var. Bunların yüzde 50'si de 18 yaşın altındaki çocuklar; yüzde 90'ı kız çocukları, yüzde 10'u erkek çocukları. Bunların ancak yüzde 27'si cinsel istismara uğradığını ifade edebilen grup.

Her 5 kadından 1'inin okuma yazma bilmediği, her 3, 4 kadından 1'inin şiddete uğradığı, her gün 1-3 kadının cinayete kurban gittiği ve kadınların yüzde 50'sinin yaşadıkları şiddeti bırakın "Yeter." demeyi kimseyle paylaşmadığı, yüzde 92'sinin hiçbir kuruma başvurmadığı ve bildiğimiz üzere kadın cinayetlerinin yüzde 47'sinin ya eski koca ya da boşanmak üzere olduğu koca tarafından işlendiği.

Biz bu eşitsizliği, ayrımcılığı, şiddeti, tacizi, tecavüzü görmeyelim, neymiş bir önceki yıla göre boşanma oranları yüzde 4,5 artmış, evlilik oranları yüzde 0,1 azalmış. Bu kadar yakıcı sorunun içinde aileyi esas aldığımız için boşanmayla ilgileniyorsunuz. Aile içindeki eşitsiz ilişkiyle ve ezilen taraf olan kadının sorunlarıyla -boşanma aşamasında olsun ya da sonrasında olsun- ne sorunlar yaşadığıyla ilgilenmiyoruz. Aslında Türkiye'deki boşanma ve evlenme oranlarında dünya ortalamasıyla karşılaştığımızda öyle dramatik artma ya da azalma yok. Yani aslında paniğe gerek yok ama panik olacağımız bir yer var, ailede kadınların yaşadıkları.

Bakın, kadınlar en çok güvendiği yerlerde, ailelerinde, evlerinde ve en çok güvendiği kişiler tarafından, eşleri, babaları, erkek kardeşleri tarafından değişik derecelerde ve şekillerde şiddete maruz kalıyor.

Kadına yönelik şiddet, aile içi şiddet, kadını baskılayan, kadının öz güvenini yok eden, kadının benlik saygısını azaltan ve maalesef gelecek nesillere olumsuz modeller oluşturan, özellikle kadınların ve çocukların ruh ve beden sağlığını bozan, özellikle sosyal ve kültürel temelleri de ağır basan aslında toplumsal bir sorun, halk sağlığı sorunu. Her 10 kadından 4'ünün birlikte yaşadığı erkekler ya da eşleri tarafından şiddete maruz kalmaları, aslında aile ortamının kadınlar için onların hayatını zaman zaman tehdiye kadar götüren, onların hayatını tehdit eden bir kurum hâline dönüştüğünü gösteriyor. İşte, biz bu noktada ailenin güçlendirilmesi politikalarını kadının güçlendirilmesi bakış açısıyla yeniden değerlendirmek zorundayız, sorunun kaynağı çünkü bu. Eğer biz çocukların, kadınların yaşadığı mağduriyete, yaşadığı eşitsiz ilişkiye gözümüzü kapatıp hâlâ "ailenin güçlendirilmesi" dersek kadınların ve çocukların haklarını, dolayısıyla aileyi de koruyamayız.

Bu öneride açıkça itiraf edilen bir şey var, diyor ki... Çeyiz, evlilik, doğum yardımları, evlilik okulları, aile sempozyumları gibi bu kadar teşvike, nasihate rağmen tablo değişmiyorsa o zaman yapılması gereken, kadını eğitimde ve çalışma hayatında güçlendirerek tüm toplumu içine alan bir zihniyet değişimi için hep beraber çabalamamız lazım. Vatandaşa 3-5 çocuk yapın diyorsunuz, nasihatler veriyorsunuz ama aile kalabilmek, aile kurabilmek gerçekten çok zor. 30 milyon yoksulun olduğu, 20 milyonun açlıkla mücadele ettiği, asgari ücretin hâlâ açlık sınırının altında kaldığı ülkede aile kurabilmek kolay değil.

Kadınlar bir yandan yoksullukla mücadele ediyor ama bir yandan da aile içindeki şiddetle, ayrımcılıkla mücadele etmeye çalışıyor. Bakın, evli kadın nüfusunun yüzde 39'u fiziksel şiddete, yüzde 15'i cinsel şiddete, yüzde 50'si duygusal şiddete maruz kalıyorken aile kalabilmek mümkün değil. Yani, her gün 1-3 kadının katledildiği, hem de en yakınları tarafından, eşi, babası, erkek kardeşi, amcası, kuzenleri tarafından katledildiği bir ortamda, kusura bakmayın, kutsal aile teziniz çökmüş oluyor. Yani, aslında bu boşanma oranları bu kadar şiddete, bu kadar baskıya, ayrımcılığa bence az bile. Tam tersi, bunu araştırmamız lazım. Kadınlar nasıl dayanıyor, kadınlar bu stresle, bu şiddetle nasıl mücadele ediyor, asıl bizim bunu araştırmamız lazım. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, aile içi şiddet kadın ile erkeğin birlikte yaşam isteğini azaltıyor. Nasıl bir ülkede terör -yaşıyoruz yıllardır- bir toplumun birlikte yaşam isteğini zayıflatıyorsa aile içi şiddet de kadın ile erkeğin birlikte yaşam isteğini azaltıyor. O yüzden de diyoruz ki -eğer aileyi korumak istiyorsak- aile içi şiddet, ayrımcılık, kadın-erkek ilişkilerinde, toplum ilişkilerimizde bir an önce aşılması gereken en önemli şey. Eğer biz mutlu aile istiyorsak, biz güçlü, büyük Türkiye istiyorsak bu şiddeti, bu ayrımcılığı bir an önce kadın erkek ilişkilerinde bitirmemiz, sonlandırmamız gerekiyor.

Bakın, kadınların şiddete, tacize, baskıya, tecavüze, ayrımcılığa uğramadığı bir yaşam en doğal hakkıdır, insanlık hakkıdır. Kadının insanlık onuru için mutlu, huzurlu, güvenli bir yaşam talep etmesi, bu talep doğrultusunda da bazı kararlar alması ve uygulamasından doğal bir şey yok. Yani boşanmak da evlenmek gibi, evlenmeye eşdeğer meşru bir hak aslında.

Ülkemizde ve dünyadaki ilerlemeyle beraber aile içindeki yaşanan sorunlara baktığımızda aslında bizim sorunumuz boşanmak değil, boşanamamak. Kadınlar şiddetten ya da mutsuz bir evlilikten kaçmak istediğinde, boşanmak istediğinde biliyorsunuz öldürülüyor. İstatistikler kadın cinayetlerinin yüzde 47'sinin -biraz önce de ifade ettiğim gibi- eski kocalar ya da boşanmak üzere olan kocalar tarafından işlendiğini söylüyor. Ama, biz ne yapıyoruz? İlgili ilgisiz kurumlarla kadına yönelik şiddette ara buluculuk yapıp hâlâ onları uzlaştırmaya, barıştırmaya çalışıyoruz.

Değerli milletvekilleri, 24'üncü Dönem boyunca 7 ayrı bölgede sayısız sığınmaevi ziyaretleri yaptım, buralarda mağdur kadınlarla ve çocuklarla görüştüm. Gördüğüm şu ki şiddet kadınlar arasında ayrım yapmıyor ve şiddetin yaşı da yok. 15'inde de kadın, 60'ında da kadın şiddete maruz kalıyor. Eğitimli eğitimsizi, çalışıp çalışmaması, işte kentlisi köylüsü ya da yaşlısı genci... Gerçekten şiddet ayırmıyor. Hikâyeler çok farklı ama kadın üzerindeki etkileri, sonuçları çok benzer hatta ortak. Burada şiddetin nasıl başladığından, neden olduğundan ziyade kadınlar yaşanmışlıktan bahsediyor yani aradan yıllar geçse de, onu artık geride bıraksa da o yaşanmışlığı, üzerinde bıraktığı izleri daha dün gibi hatırlıyor. Kadınlar şiddete ilk kez uğradığında kararlı bir tepki gösteremediğinde de maalesef şiddetin artarak ve uzun yıllar devam ettiğini görüyoruz. Kendini çaresiz hissedeni, kendine olan güvenini yitiren, artık şiddete dayanamayan kadınlar için gerçekten tüm yetersizliklerine rağmen sığınmaevleri bir çıkış kapısı, ara bir istasyon. Bu anlamda da ama maalesef biliyorsunuz ki kadınların ancak yüzde 8'i bir kuruma başvuruyor, yüzde 92'si herhangi bir kuruma başvuramıyor. Ama, bu anlamda da kadınların son çare olarak sığınmaevlerine başvurması çok önemli. Sığınmaevlerindeki yetersizlikler sayısal olsun, fiziksel ya da personel anlamında muhakkak geliştirilmeli.

Şimdi, iktidarın özellikle kadın üzerinden uyguladığı nüfus politikası bu temeller üzerine oturuyor. Kürtaj, sezaryen konuşmalarıyla maalesef kadın bedeni siyasetin bir numaralı malzemesi yapılıyor. Eğer bizler “en az üç beş çocuk” dersek, işte kadın doğasının ilk işaretine, narinliğine işaret edersek, ardından da kadının esas görevinin annelik olduğunu söylersek ve aile yaşamının sınırlarına hapseden bir adalet anlayışı içinde “Eşit değilsiniz.” dersek o zaman kadınlar öldürülmeye devam ediyor. Birileri çıkıp diyor ki: “Eşitlik politikaları aile bütünlüğümüzü, birliğimizi bozuyor.” ya da işsizlikten yakınan kadınlara “Evdeki işler yetmiyor mu?” cümlesiyle karşılık veriliyor.

Çok fazla zamanım kalmadı. Diyorum ki sorun tabii ki çok büyük, çok ayaklı, bu sorunların aşılması için samimi olmamız gerekiyor, gerçekten samimiyetle çalışmamız ve gerçekten bu sorunu aşmayı istememiz gerekiyor. Ben şunu söylüyorum: Eğer bu konuda samimiyseniz, bizim ilk işimiz kadınların şiddete uğramasına, çocukların örselenmesine ve ne yazık ki annelerin hayatını kaybetmesine, babaların cezaevine gitmesine neden olan kadın cinayetlerini gündeme almak olmalı. Kadının toplumsal yaşamda birey olması için, kadının toplumsal cinsiyet eşitsizliğini gidermek için ve en önemlisi de tabii ki çocuk evliliklerini ortadan kaldırmak için gelin adım atalım. İster şiddet gördüğü için olsun ister artık birlikte yaşamak istemediği için olsun boşanmayı seçen kadınların güçlendirilmesi ve korunması için gereken adımları atalım. Gelin hep beraber aileyi korumak, toplumumuzu güçlendirmek, ayrımcılık ile şiddetle mücadele etmek için bugüne kadar atılmış çok önemli adımlar olan CEDAW’ın, İstanbul Sözleşmesi’nin ve çıkardığımız yasaların hayata geçirilmesini sağlayalım. Bakın, elimizde ilk imzalayıcısı olduğumuz, bizim de şahitlik yaptığımız çok güçlü bir İstanbul Sözleşmesi var. Gelin 26’ncı Dönemde İstanbul Sözleşmesi’nin uygulanmasına iktidarıyla muhalefetiyle öncülük edelim. Biz Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak ayrımcılığa karşı verilen her mücadelede, yürütülecek eşitlik mücadelesinde her zaman bu konuda tam destek olduğumuzu söylemek istiyorum.

Sayın Başbakanımız Davutoğlu, bugün kadına şiddet konulu bir konferansta konuşmuş ve orada Gazze, Suriye, Somali’deki kadınların ve çocukların yaşadıkları acıları unutamadığını ve çok etkilendiğini söylemiş. Aslında çok uzağa gitmeye gerek yok Sayın Başbakan, bu ülkede bir anne, “polisler destan yazdı” güzellmeleri arasında, 18 yaşında hepimizin gözü önünde, gözlerin içinde ve maalesef ağlaya ağlaya izlediğimiz şekilde, dövüle dövüle katledildi ve bu ülkede bir anne, 15 yaşında ekmek almaya yolladığı çocuğunun başında 267 gün onun komadaki hâlini izledi ve maalesef hayatını kaybetmesine şahitlik etti. (CHP sıralarından alkışlar)

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Yasin Börü’nün annesi de anneydi, ona hiçbir şey yok, o başkasının evladı.

CANDAN YÜCEER (Devamla) – Ben şunu söylüyorum, bir Afrika atasözü bu: Gözlerin rengi, biçimi farklı olabilir ama gözyaşının rengi gerçekten her yerde aynı. O yüzden biz önce kendi acılarımıza ortaklaşacağız, kendi acılarımıza gerçekten samimiyetle gözyaşı dökeceğiz, ondan sonra tabii ki tüm dünya için ağlayacağız, tüm dünya için sevineceğiz diyorum, hepimizin sevgi ve saygılarımı sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Yüceer.

Gruplar adına son söz, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Emrullah İşler’e aittir.

Süreniz yirmi dakikadır.

Buyurun Sayın İşler. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA EMRULLAH İŞLER (Ankara) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; sözlerime başlarken 26'ncı Dönemin Meclisimize, ülkemize hayırlı uğurlu olmasını Cenab-ı Hak'tan niyaz ediyorum.

Yine, sözlerimin hemen başında, bugün Diyarbakır'da şehit olan polisimize ve tüm şehitlerimize Allah'tan rahmet diliyorum.

Sayın milletvekilleri, aile yapısının korunması ve boşanmalarla ilgili verilen çeşitli araştırma önermeleri hakkında AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum. Sözlerimin başında yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Bilindiği gibi, aile toplumun çekirdeğini oluşturan en önemli unsurlardan biridir. Sosyal bir varlık olan insan için toplumsal birliktelik ne kadar önemli ve elzem ise toplum için de temelini oluşturan aile kurumu o kadar hayati bir öneme sahiptir. Bu nedenledir ki aile insanlık tarihinin başlangıcıyla birlikte hep var olmuş ve toplumun varlığını devam ettirmesinde de en önemli görevi üstlenmiştir.

Aile, toplumların kültürel kimliklerinin bir sonraki kuşağa aktarılması, nesillerin devamı, çocukların bakım ve yetiştirilmesi, yeni nesillere ahlaki değerlerin kazandırılması, ahlaki ve toplumsal bilincin aktarılması, sevgi, saygı, hoşgörü ve benzeri tutum ve değerlerin yerleştirilmesi gibi temel ve evrensel fonksiyonları üstlenmekte ve yerine getirmektedir.

Anayasa'nın 41'inci maddesinde de ailenin Türk toplumunun temeli olduğu belirtilmiş, devlete ailenin korunması için gerekli düzenlemeleri yapması ve teşkilatları kurması konusunda büyük ödevler yüklenmiştir.

Sayın milletvekilleri, Anadolu Türk toplumu tarih boyunca ailenin kurumsal bir unsur olarak yaşamasına çok büyük önem vermiştir. Bu bizim ulusal, kültürel ve dinî değerler sistemimizden kaynaklanmaktadır. Türk aile yaşamında görülen düzen, disiplin, aileye bağlılık, onun şeref ve onursal düzeyde muhafazası, yüzyıllara dayalı oluşum ve kuşaklar boyu aktarılan geleneksel birikim tüm dünya uluslarının toplum ve aile yapımıza ilgi duymasına neden olmuştur. Büyüklere duyulan saygı, karşılıklı sorumluluk duygusu ve yardımlaşma bilinci, çalışkanlık, sıcak komşuluk ilişkileri, konukseverlik ve benzeri pek çok özellik aile kurumunun muhafazasında önemli rol oynamış ve kuşaklar arasında devamlılığın korunmasında etken olmuştur. Ancak günümüz dünyasında cereyan eden ve Türk İslam dünyasında da kendini gösteren küresel değişimler, temel kurumsal bir unsur olan ailede de dönüşümlere yol açmıştır. Küresel boyutta değişim süreçleri çok farklı kanallar aracılığıyla -televizyon, sinema, İnternet ve benzeri- giderek çağdaş ailenin yaşam alanına müdahil olmuştur. Bu değişimin sonuçları ülkemizde de ne yazık ki tüm unsurlarıyla hissedilmektedir.

Bir toplumun geleceğini tahmin etmek, değerler açısından, aile yapısına bakmakla mümkündür. Değerler, kültür ve topluma anlam veren ölçütlerdir. Toplumun geneli ortak değerler üzerinde uzlaşır çünkü değerler toplum fertleri tarafından paylaşılır, ciddiye alınır. Zira değerler, sosyal ihtiyaçların karşılanmasında fert ve topluma motivasyon işlevi kazandırır. Değerler coşkularla birlikte var olur, kişiler yüce değerler için özveride bulunur, savaşırlar ve hatta ölürlar. Burada sözü edilen değerler, kaynağı aşkın olan bir güce dayanır ki biz buna “manevi değerler” adını veriyoruz.

Sosyolojide aile, en az iki yetişkin insandan ve çocuklardan meydana gelen kurumsallaşmış, kurumlaşmış biyolojik bir topluluk olarak tanımlanır, buna “çekirdek aile” de denir. Geniş aile ise anne, baba, çocuklar, dede ve nineden müteşekkil bir grup olarak tanımlanır ki bu bizim geleneksel aile yapımızla örtüşür. Dikkat edilirse geniş ailenin bu tanımında en az iki, üç kuşak bir arada yaşayabilmektedir. Geniş aile yapımızın oluşumunda en belirleyici unsur, varlık sebebimiz olan ebeveyn karşı sorumluluklarımızın anlatıldığı şu ayettir: “Rabb'in ondan başkasına kulluk etmemenizi, anne

babaya iyilikle muamele etmenizi emretti. Şayet onlardan biri veya ikisi senin yanında yaşlılığa ulaşırsa onlara ‘öf’ bile deme, onları azarlama, onlara güzel söz söyle.” Bu ayetten anladığımız kadarıyla, anne babalarımız bizimle birlikte yaşayarak gözlerini hayata yumacaklardır. Geleneksel toplumlarda çocuk doğar doğmaz böylesi geniş bir aile içinde dünyaya gözlerini açar. Bu tip aile yapıları ferdin doya doya mensubiyet duygusunu içselleştirdiği ve sosyalleşme sürecine katıldığı bir ortamdır. Genç kuşak, birinci ve ikinci neslin hayat tecrübelerinden istifade eder. Burada sosyal, dinî, kültürel ve iktisadi alanda bir dayanışma ve değerlerin aktarımı söz konusudur.

Sayın milletvekilleri, bireyin ruhsal gelişimi bu tip aile yapılarında daha sağlıklı ve dengeli bir seyir izler. Böyle bir gelenekle beslenen milletlerin geleceği kuşkusuz aydınlıktır. Pedagoji uzmanlarında da bilinmektedir ki anne şefkat ve sevgisinden mahrum olarak yetişen çocukların karakteri üzerinde olumsuzluklar ve kişilik bozulmaları meydana gelmektedir. Aydınlanma düşüncesiyle birlikte kutsalı dışlamayı beraberinde getiren bir zihniyette aile kavramı da yara almıştır. Bunun en canlı örneği Batı toplumlarındaki durumdur. Özellikle günümüz Batı toplumlarında kiliselerin olağanüstü çabalarına rağmen, aile yapılarındaki yozlaşma gitgide artmaktadır. Öte yandan, “Aile bağları ve aile kavramı yaşadığı sürece devrim güçsüz kalacaktır.” görüşünü savunan, yaşam tarzı hâline getiren Marksist toplumlarda aile yapısından bahsetmeye bile gerek yoktur. Nitekim, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği’nin son Başkanı Mihail Gorbaçov komünizme yönelik ilk eleştirisinde komünizmin aile kurumunu bozduğunu ve çocukları anne sevgisinden mahrum ettiğini söylemesi örnek olarak yeter de artar bile.

Modern Batı toplumlarında modernleşme her türlü aidiyet noktalarını yok ettiği için bireyciliği öne çıkarmıştır. 18 yaşına basan gençlerin özgürlük adına “Kendin kazan, kendin ye.” felsefesiyle sokağa bırakılması gençlerin daha hayatlarının baharında hayatın acımasızlığı karşısında direnme ve ayakta durma güçlerini yok etmiştir. Yalnızlaşmayı beraberinde getiren materyalist yaşam tarzı gençleri korkunç yıkımların kollarına atmıştır. Bunun sonucu olarak alkolizm ve uyuşturucunun kucağına düşen genç dimağlar şiddet yanlısı, tüm geleneksel değer yargılarına karşı savaştan bir ruhla donanmıştır. Günümüzde Batı toplumu bunun acısını ve ızdırabını çekmektedir. Batı toplumlarında modernite ferte her türlü mensubiyet duygusunu yok etmekle kalmadı, aile hayatına da büyük darbe indirdi. Bugün, Batı toplumunda aile kurumunun var olup olmadığı pekâlâ sorgulanmaktadır. Her türlü aşkın değer yargılarından soyutlanmış olarak yetişen gençler evliliği, aile yuvası kurmayı düşünmüyor, evliliğe de geçici bir birliktelik olarak maalesef bakıyorlar. Yüce dinimiz İslam’da aile yapısı kutsaldır, aile yapımız bu kutsallığını en yüce değer kaynağı olan Kur’an ve sahih sünnetten almaktadır. Geçen yüzyılın başlarından itibaren mantıkçı pozitivist anlayış ve düşünce biçimlerinin kültür ve düşünce dünyamızı etkilemeye başlamasıyla birlikte aile hayatımız da etkilenmiş, bu sebeple aile yapımızda sarsılmalar baş göstermiştir. Özellikle küresel ölçekte kitle haberleşme araçlarının artmasıyla birlikte gelenek, ahlak ve öz kültürümüzü dikkate almadan yapılan yerli dizi ve filmlere ek olarak bazı yabancı yayınların -tabiri caizse- filtersiz olarak toplumumuza sunumu aile yapımız üzerinde büyük tahribatlara yol açmıştır.

Sayın milletvekilleri, manevi değer yargılarının askıya alındığı bütün toplumlarda ailenin iki temel direği olan anne ve babaya karşı saygı ve sevgi bağları yok olacaktır. Böyle bir vasatta anne ve baba çocuklarına yabancılaşır, çocuklar da anne ve babalarına yabancılaşır. Hâlbuki İslam inancında yaşam tarzı böyle midir? Elbette hayır, İslami düşünceye göre kişinin cenneti ve cehennemi anne ve babasıdır. Müslüman kültüründe anne ve baba ister Müslüman olsun isterse olmasın Müslüman bir evlada düşen görev anne ve babasıyla asla beşerî ilişkileri kesmeden maddi planda gücü nispetinde onların bütün ihtiyaçlarını karşılamasıdır çünkü Müslüman kültüründe kolektif ahlak anlayışı çocukların anne ve babalarına müteşekkir ve saygılı olmalarını zorunlu kılar. Her şeyin ötesinde bu zorunluluk sadece Kur’an’da emredilen bir emir ve tavsiye olarak kalmamış, uygulamaya hizmet edecek boyutta ayrıntılarıyla fıkıh ve hadis kitaplarında anne ve babanın hak ve yetkileri detaylı bir şekilde işlenmiştir.

Sayın milletvekilleri, günümüzde Türk ailesini kuşatan sorun alanlarına bakıldığında nedenleri ve sonuçları bakımından ilk sıralarda boşanma olgusunun yer almaya başladığı görülmektedir. Türkiye’de son yirmi yıla kadar boşanma olgusunun önemli bir toplumsal sorun olarak algılanmadığı bilinmektedir. Özellikle 20’nci yüzyılın son dönemine kadar ülkemizde güçlü aile bağlarının ve dinî inançların etkisiyle beraber toplumda boşanmış bireylere, özellikle de kadına karşı ön yargılı ve damgalayıcı tutumların olması, kadının ekonomik bağımsızlığının bulunmaması, ailede sorunların çözümlendiği bir dinamik yapının söz konusu olması ve benzeri faktörler nedeniyle boşanma olgusu toplumsal bir sorun oluşturmamaktaydı. Bugün diğer toplumlarda olduğu gibi ülkemizde de temel değerlerin zaafa uğraması, nüfusun şehirlerde toplanması, günlük hayatın karmaşıklaşması, iletişim teknolojilerinin ve kitle iletişim araçlarının yaygınlığı, tüketim kültürünün değişmesi, bireysel değerlerin ön plana çıkmasıyla birlikte toplumların temeli olan aileyi yıkıma götüren aile içi şiddet ve boşanma olgusu birey, toplum ve hukuk açısından giderek daha önemli bir olgu hâline gelmiştir. Buna paralel olarak, yaşanan yüzyılın stres çağı olarak nitelendirilmesine neden olan bireysel stres kaynaklarının artmasıyla birlikte tahammülsüz bireylerin yetişmesi, sürekli tüketimi hedef alan tüketim tutkusu, ailelerin sorumsuz bireyler yetiştirme tarzı, medyanın ürettiği değer kargaşasıyla birlikte oluşan ahlaki yozlaşma, evlilikte maddi değerler üzerine kurulmak istenen hayat tarzı ve benzeri faktörler boşanmaya giden yol üzerindeki mayınlar olarak değerlendirilebilir.

Aile, özellikle de evlilik ilişkilerinin belirgin biçimde değişmesi, ailedeki ekonomik sorunlar, kadının ekonomik özgürlüğünün artması ve onun ailedeki rolünün değişmesi beraberinde bazı toplumsal sorunların da yaşanmasına yol açmaktadır.

Bu sorunların başında ülkemizdeki boşanma vakalarında son yıllarda yaşanan artış gelmektedir. Ülkemizde 2001 yılında 544.322 evliliğe karşılık 91.944 boşanma var iken, 2014 yılında bu sayı 599.704 evliliğe çıkıyor ve boşanma sayısı ise 130.903 vakaya yükseliyor. Daha önemli bir ayrıntı ise erken boşanmaların yani evliliğin ilk yılını bile tamamlamadan gerçekleşen boşanmaların oranının 1990’lı yıllara oranla bugün itibarıyla yüzde 57,3 artmasıdır. Boşanma davalarının başlıca sebebi olarak evli çiftler arasındaki şiddetli geçimsizlik gösterilmektedir. Bu gerekçe ile boşananların oranı yüzde 93 seviyesindedir. Toplumumuzda eşlerden birinin sadakatsizliği ya da evi terk etmesi nedeniyle gerçekleşen boşanmalar da önemli ve geçerli gerekçeler arasındadır. Son yıllarda aile içinde kadına yönelik şiddet olaylarının artması da ülkemizdeki boşanma vakalarının en büyük nedenlerinden biri olarak görülmektedir. Yüce dinimiz kadına yönelik şiddeti tüm yönleriyle yasaklamasına ve büyük günahlar arasında görmesine rağmen bu konuda da büyük ihlallerin yaşanmakta olduğunu üzülenek görmekteyiz. Yüce Peygamberimiz Hazreti Muhammed (SAV) ”Hanımını döven Allah’a ve Resulü’ne asi olur, kıyamette onun hasmı ben olurum.” ve “Hanımlarımızı üzmeyin, onlar Allahuteala’nın size emanetidir, onlara yumuşak olun, iyilik edin.” diyerek kadınlarımızın yüce dinimiz açısından ne derece önemli olduğunu ortaya koymuştur.

BAŞKAN – Sayın İşler, bir dakikanızı istirham edeyim.

Sayın milletvekilleri, çalışma süremizin sona ermesine çok az bir zaman kalmıştır. Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına kürsüdeki hatibin konuşmasını tamamlayabilmesi için konuşma tamamlanıncaya kadar çalışmalarına devam edilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Buyurun Sayın İşler.

EMRULLAH İŞLER (Devamla) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın milletvekilleri, geçimsizliğe götüren nedenlerin temelinde yer alan psikososyal, ekonomik, kültürel ve toplumsal faktörlerin yapılan çalışmalarda çok boyutlu olarak ortaya konulamadığı bir gerçektir. Türkiye gibi hızlı bir değişim süreci yaşayan bir ülkede boşanmaya etki eden bu faktörlerin detaylı bir şekilde ele alındığı çalışmaların periyodik aralıklarla gerçekleştirilmesi boşanmanın nedenlerinin anlaşılabilmesi açısından hayati öneme sahiptir. Dünyanın birçok ülkesiyle karşılaştırıldığında Türkiye’deki boşanma oranları çok şükür hâlâ düşük düzeydedir. Boşanmaların yüksek düzeylere ulaştığı ülkelerde boşanmaların neden olduğu olumsuzluklar çözümü en zor sosyal problemler arasında sayılmaktadır. Ülkemizde ise boşanmalar hâlâ ciddi bir sosyal sorun olma, oluşturma aşamasına bugün itibarıyla çok şükür gelmemiştir. Ancak, 1990’lı yıllardan itibaren gözlenen artış, boşanmaların ülkemiz için de bir sosyal sorun potansiyeli taşımaya başladığı, üzerinde ısrarla durulması gereken bir husustur. Bu ve benzeri toplumsal hususlarla daha aktif olarak ilgilenilmesi ve çözüm yolları bulunması amacıyla 61’inci Hükümetimizce 29 Haziran 2011 tarihinde Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı kurulmuştur. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının sosyal ve kültürel dokudaki aşınmalara karşı aile yapısının ve değerlerinin korunarak gelecek nesillere sağlıklı biçimde aktarılmasını sağlamak üzere, ulusal bütünlüğünün korunması ve aile refahının artırılmasına yönelik sosyal hizmet ve yardım faaliyetlerini yürütmek yükümlülükleri bulunmaktadır. Bu doğrultuda, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı üzerine düşen yükümlülüklerini yerine getirmek için özveriyle bugüne kadar çalışmıştır.

“Eğitim ailede başlar.” ilkesinden hareketle Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından, bilgi çağının gereklerine uygun olarak toplumun dikkatinin ailenin önemine çekilmesi, aile bireylerinin karşılaştıkları sorunların en aza indirilebilmeleri ve sorunların aile odağında çözülmesine yönelik olarak Aile Eğitimi Programı Bakanlıkça hazırlanmıştır. Aile Eğitimi Programı aileleri bilgilendirmeye ve bilinçlendirerek yaşam kalitelerini arttırmaya dönük önemli bir adımdır.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının eğitim ve danışmanlık hizmetleri kapsamında geliştirmiş olduğu programlardan bir tanesi de “Evlilik Öncesi Eğitim Programı”dır. Evlilik Öncesi Eğitim Programı’yla evlilik çağına gelmiş ve aile kurmak için bir araya gelen çiftlerin, evlilik hayatına hazırlanmaları amaçlanmaktadır. Evlilik uyumunda, eşlerin evlilik öncesi hazırlığının ve evlilik problemleri henüz ortaya çıkmadan eğitim almalarının önemi bütün dünyada bilimsel çalışmalarla da ortaya konulmaktadır.

Bakanlığa bağlı Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüklerinde ve sosyal hizmet merkezlerinde aile ve boşanma süreci danışmanları tarafından ücretsiz olarak Aile ve Boşanma Süreci Danışmanlığı hizmeti sunulmaktadır. Evliliğin kuruluş ve işleyişinde özellikle ilk yıllarda çiftlerin muhtemel sorunlarına çözüm üretebilmeleri evlilik başarısında, dolayısıyla ailenin korunmasında çok önemlidir. Evlilik sorunlarında ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından profesyonel psikososyal danışmanlık desteği önem arz etmektedir. Aile içi problem yaşayan, boşanma düşüncesinde ya da boşanma sürecinde olan çiftlerin bu süreci sağlıklı yönetebilmeleri amacıyla sunulan danışmanlık hizmetine Aile ve Boşanma Süreci Danışmanlığı denilmektedir. Bu hizmet 81 ilde Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlükleri ve Sosyal Hizmet Merkezlerindeki uzman personel aracılığıyla, boşanma öncesi danışmanlık hizmeti, boşanma sürecinde danışmanlık hizmeti ve boşanma sonrası danışmanlık hizmeti olmak üzere üç aşamalı olarak verilmektedir.

Sayın milletvekilleri, modern hayat tarzının toplumsal değerlerimizde meydana getirdiği erozyon neticesinde son yıllarda hem geleneksel aile yapımızın değiştiği hem de boşanma olaylarının arttığı bir gerçektir. Bu alanda bugüne kadar çeşitli bireysel ve kurumsal çalışmalar yapılmakla birlikte, gelecekte sağlıklı politikalar oluşturmak için aile yapımızın ve boşanma nedenlerinin kapsamlı bir araştırmaya tabi tutulması yararlı olacaktır.

Bu çalışmaların yapılabilmesi için Mecliste bir araştırma komisyonunun kurulacak olmasını AK PARTİ Grubu olarak destekliyoruz ve bugün burada medeni bir ortamda, Meclisimizde bütün grupların gayet nezaket içerisinde böyle bir konuyu tartışmasını da memnuniyetle kabul ediyorum ve bu uzlaşının pek çok alanda da Meclisimizde yine sergilenmesini canıgönülden temenni ediyor, yüce heyetinizi AK PARTİ Grubu adına saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın İşler.

Sayın milletvekilleri, çalışma süremiz tamamlanmıştır.

Alınan karar gereğince, aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlar ile boşanma olaylarının araştırılması ve aile kurumunun güçlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla verilen Meclis araştırması önergelerinin görüşmeleri için, 10 Aralık 2015 Perşembe günü saat 15.00’te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 19.05

DÖNEM: 26

YASAMA YILI: 1

12'NCİ BİRLEŞİM
9 ARALIK 2015 ÇARŞAMBA
SAAT: 15.00

KOMİSYON TOPLANTILARI

* **Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu**

9.12.2015 Çarşamba - Saat: 10.00

* **Milli Savunma Komisyonu**

9.12.2015 Çarşamba - Saat: 11.00

* **Plan ve Bütçe Komisyonu**

10.12.2015 Perşembe - Saat: 10.00

* **İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu**

10.12.2015 Perşembe - Saat: 11.00

* **Dışışleri Komisyonu**

10.12.2015 Perşembe - Saat: 12.00

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

12'NCİ BİRLEŞİM

9 ARALIK 2015 ÇARŞAMBA

SAAT: 15.00

1 – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

2 – ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

3 – SEÇİM

4 – OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

5 – MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

6 – GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

7 - SÖZLÜ SORULAR

1. - Gaziantep Milletvekili Canan Candemir Çelik'in, koruyucu aile sistemi ile ilgili verilere ve koruma altında bulunan çocukların eğitimine ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/1)
2. - İstanbul Milletvekili Tülay Kaynarca'nın, sosyal yardım programları ile suça sürüklenen çocuklara yönelik çalışmalara ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/2)
3. - İstanbul Milletvekili Tülay Kaynarca'nın, çocuklara ve engellilere yönelik hizmetlere ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/3)
4. - Gaziantep Milletvekili Canan Candemir Çelik'in, çocuk koruma hizmetlerine ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/4)
5. - Gaziantep Milletvekili Canan Candemir Çelik'in, koruyucu aile sistemi ile ilgili verilere ve koruma altında bulunan çocukların eğitimine ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/5)
6. - İstanbul Milletvekili Tülay Kaynarca'nın, kadına yönelik şiddetle mücadele ile şehit yakınları ve gazilere yönelik hizmetlere ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/6)
7. - İstanbul Milletvekili Tülay Kaynarca'nın, uyuşturucu ile mücadele konusunda yapılan çalışmalara ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/7)
8. - İstanbul Milletvekili Ravza Kavakcı Kan'ın, sosyal yardımlara ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/8)
9. - İstanbul Milletvekili Ravza Kavakcı Kan'ın, evde bakım hizmetleri ile engellilere yönelik çalışmalara ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/9)
10. - İstanbul Milletvekili Ravza Kavakcı Kan'ın, kız çocuklarının eğitimi ile ailenin korunmasına yönelik çalışmalara ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/10)
11. - Bolu Milletvekili Ali Ercoşkun'un, kamu personeli ile ilgili bazı verilere ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/11)
12. - Bolu Milletvekili Ali Ercoşkun'un, çeşitli gerekçelerle memuriyetine veya aday memurluğuna son verilenlerin kamuda tekrar istihdamı ile ilgili çalışmalara ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/12)
13. - Bolu Milletvekili Ali Ercoşkun'un, memur maaşları ile aile yardımı ödeneğine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/13)
14. - İstanbul Milletvekili Hüseyin Bürge'nin, kayıt dışı istihdamla mücadeleye ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/14)
15. - İstanbul Milletvekili Hüseyin Bürge'nin, asgari ücret ile emekli maaşlarına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/15)
16. - Yozgat Milletvekili Ertuğrul Soysal'ın, istihdam teşviklerine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/16)
17. - Yozgat Milletvekili Ertuğrul Soysal'ın, genel sağlık sigortası ile ilgili çeşitli verilere ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/17)
18. - Yozgat Milletvekili Ertuğrul Soysal'ın, istihdam artışının sağlanmasına yönelik çalışmalara ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/18)
19. - İstanbul Milletvekili Hüseyin Bürge'nin, sosyal güvenlik prim borçları ile ilgili yapılan düzenlemelere ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/19)
20. - Aydın Milletvekili Abdurrahman Öz'ün, kamu personelinin hakları ile ilgili çalışmalara ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/20)

7 - SÖZLÜ SORULAR

21. - Aydın Milletvekili Abdurrahman Öz'ün, istihdam verilerine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/21)
22. - Aydın Milletvekili Abdurrahman Öz'ün, istihdam verilerine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/22)
23. - Bolu Milletvekili Ali Ercoşkun'un, enerji yatırımları ve kaynak çeşitlendirmesi konularında yürütülen çalışmalara ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/23)
24. - Bolu Milletvekili Ali Ercoşkun'un, yenilenebilir enerji kaynaklarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/24)
25. - Bolu Milletvekili Ali Ercoşkun'un, son yıllarda yapılan petrol ve doğal gaz sondajlarının miktarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/25)
26. - Bolu Milletvekili Ali Ercoşkun'un, Akkuyu ve Sinop nükleer santrallerinden elde edilmesi planlanan elektrik üretimine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/26)
27. - Bolu Milletvekili Ali Ercoşkun'un, son on üç yılda elektrik üretimindeki artış düzeyine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/27)
28. - Bolu Milletvekili Ali Ercoşkun'un, TANAP Projesi'ne ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/28)
29. - Karaman Milletvekili Recep Konuk'un, hayvansal üretimin artırılması amacıyla geliştirilen projelere ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/29)
30. - Karaman Milletvekili Recep Konuk'un, organik tarımın geliştirilmesine yönelik çalışmalara ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/30)
31. - Karaman Milletvekili Recep Konuk'un, son on yılda toplulaştırılan tarım arazisi miktarına ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/31)
32. - Bolu Milletvekili Ali Ercoşkun'un, 2002-2015 yılları arasında gerçekleşen tarımsal ihracata ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/32)
33. - Bolu Milletvekili Ali Ercoşkun'un, tarımsal desteklere ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/33)
34. - Bolu Milletvekili Ali Ercoşkun'un, 2002-2015 yılları arasındaki tarımsal büyüme düzeyine ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/34)
35. - Kayseri Milletvekili İsmail Tamer'in, 2002 ve 2015 yılları itibarıyla sağlık harcamalarının miktarına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/35)
36. - Kayseri Milletvekili İsmail Tamer'in, 2002 ve 2015 yılları itibarıyla sağlık personeli sayılarına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/36)
37. - Kayseri Milletvekili İsmail Tamer'in, 2002 ve 2015 yılları itibarıyla acil servis ve ambulans sayılarına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/37)
38. - Çorum Milletvekili Lütfiye İlksen Ceritoğlu Kurt'un, 2002 ve 2015 yılları itibarıyla hastane sayılarına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/38)
39. - Çorum Milletvekili Lütfiye İlksen Ceritoğlu Kurt'un, 2002 ve 2015 yılları itibarıyla sağlık merkezlerine yapılan müracaatlara ve muayene sayılarına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/39)
40. - Çorum Milletvekili Lütfiye İlksen Ceritoğlu Kurt'un, kanserle mücadele kapsamındaki çalışmalara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/40)
41. - Çorum Milletvekili Lütfiye İlksen Ceritoğlu Kurt'un, 2002 ve 2015 yılları itibarıyla kamu hastanelerindeki tıbbi cihaz sayılarına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/41)

7 - SÖZLÜ SORULAR

42. - Çorum Milletvekili Lütfiye İksen Ceritoğlu Kurt'un, evde sağlık hizmetlerine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/42)
43. - Kayseri Milletvekili İsmail Tamer'in, 2002 ve 2015 yılları itibarıyla Türkiye'deki ortalama yaşam sürelerine ve anne-bebek ölüm oranlarına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/43)
44. - Kayseri Milletvekili İsmail Tamer'in, şehir hastanelerine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/44)
45. - Kayseri Milletvekili İsmail Tamer'in, 2003 ve 2015 yılları itibarıyla vatandaşların sağlık hizmetlerinden memnuniyet düzeyine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/45)
46. - Kayseri Milletvekili İsmail Tamer'in, aile hekimi sayısına ve aile hekimliğinin geliştirilmesine yönelik çalışmalara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/46)
47. - İstanbul Milletvekili Erkan Kandemir'in, telekomünikasyon, internet ve bilişim sektöründe kaydedilen gelişmelere ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/47)
48. - İstanbul Milletvekili Erkan Kandemir'in, akaryakıt desteklerinden faydalanan balıkçı gemilerine ve yenilenen balıkçı barınakları sayısına ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/48)
49. - İstanbul Milletvekili Erkan Kandemir'in, deniz ticareti istatistiklerine ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/49)
50. - İstanbul Milletvekili Erkan Kandemir'in, havayolu sektörü ile ilgili verilere ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/50)
51. - İstanbul Milletvekili Erkan Kandemir'in, İstanbul'da yapımı devam eden 3. köprü'nün çevreye etkisine ve köprü'nün proje maliyetine ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/51)
52. - İstanbul Milletvekili Erkan Kandemir'in, 2003-2014 yılları arasında yenilenen demir yolu hatlarına ve demir yollarında yaşanan kazalara ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/52)
53. - Bolu Milletvekili Ali Ercoşkun'un, 2002-2005 yılları arasında ulaştırma, depolama, bilgi ve iletişim sektörlerinde yaşanan gelişmelere ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/53)
54. - Bolu Milletvekili Ali Ercoşkun'un, elektronik haberleşme, havacılık ve uzay teknolojileri alanında yürütülen çalışmalara ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/54)
55. - Bolu Milletvekili Ali Ercoşkun'un, kara yolu yapım çalışmalarına ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/55)
56. - Bolu Milletvekili Ali Ercoşkun'un, 2003-2015 yılları arasındaki kara yolu taşımacılığı verilerine ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/56)
57. - Bolu Milletvekili Ali Ercoşkun'un, kara yollarındaki denetim ve araç muayene istasyonu sayılarına ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/57)
58. - Bolu Milletvekili Ali Ercoşkun'un, 2003-2015 yılları arasındaki demir yolu yapım çalışmalarına ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan sözlü soru önergesi (6/58)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

26

YASAMA YILI

1

Genel Kurulda Okunmayan
Meclis Araştırması Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Boşanma olaylarının ve nedenlerinin araştırılarak, toplumun geneli üzerinde yarattığı olumsuz etkilerin azaltılması için gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98. ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104. ve 105. Maddeleri gereğince bir Meclis Araştırması açılması hususunda gereğini arz ederiz.07.12.2015

Saygılarımızla.

1. BURCU KÖKSAL - AFYONKARAHİSAR
2. CANDAN YÜCEER - TEKİRDAĞ
3. MUHARREM ERKEK - ÇANAKKALE
4. GAMZE AKKUŞ İLGEZDİ - İSTANBUL
5. TUR YILDIZ BİÇER - MANİSA
6. BÜLENT YENER BEKTAŞOĞLU - GİRESUN
7. HİLMİ YARAYICI - HATAY
8. MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT - KONYA
9. ERDİN BİRCAN - EDİRNE
10. YAKUP AKKAYA - İSTANBUL
11. UĞUR BAYRAKTUTAN - ARTVİN
12. MEVLÜT DUDU - HATAY
13. BİHLUN TAMAYLIGİL - İSTANBUL
14. DEVRİM KÖK - ANTALYA
15. İLHAN CİHANER - İSTANBUL
16. ALİ YİĞİT - İZMİR
17. SEYİT TORUN - ORDU
18. MUSTAFA ALİ BALBAY - İZMİR
19. NAMIK HAVUTÇA - BALIKESİR
20. BİROL ERTEM - HATAY
21. NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU - BURSA

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türkiye'de boşanan kadınların maruz kaldığı ve ölümlle sonuçlanan şiddet olaylarının araştırılması ile ilgili olarak; Anayasa'nın 98nci ve içtüzüğümüzün 104ncü ve 105nci maddeleri gereğince Meclis Araştırma Komisyonu açılmasını saygılarımızla arz ederiz.
07.12.2015

1. FATMA KAPLAN HÜRRIYET - KOCAELİ
2. MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU - İSTANBUL
3. HAYDAR AKAR - KOCAELİ
4. MUSTAFA ALİ BALBAY - İZMİR
5. DEVRİM KÖK - ANTALYA
6. TANJU ÖZCAN - BOLU
7. ERDİN BİRCAN - EDİRNE
8. MEVLÜT DUDU - HATAY
9. NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU - BURSA
10. SEYİT TORUN - ORDU
11. ONURSAL ADIGÜZEL - İSTANBUL
12. MEHMET TÛM - BALIKESİR
13. AYTUN ÇIRAY - İZMİR
14. BÛLENT ÖZ - ÇANAKKALE
15. GAMZE AKKUŞ İLGEZDİ - İSTANBUL
16. İRFAN BAKIR - ISPARTA
17. TAHSİN TARHAN - KOCAELİ
18. MUSTAFA AKAYDİN - ANTALYA
19. AYLİN NAZLIKA - ANKARA
20. ÖMER SÛHA ALDAN - MUĞLA
21. NURETTİN DEMİR - MUĞLA
22. MUHARREM ERKEK - ÇANAKKALE

GEREKÇE

Boşanma, yasal, ekonomik, psikolojik, kültürel, toplumsal ve psikolojik nedenleri olan karmaşık bir sosyolojik olgudur.

Türkiye'de aile bağlarının sağlamlığı, evlilik kurumuna atfedilen değer ve buna bağlı evliliklerin ömür boyu sürmesi konusundaki toplumsal beklentiler, diğer yandan da boşanma sonrası yaşanan ekonomik, toplumsal ve psikolojik sorunlar aile birliğinin bozulmasını engellemektedir. Ancak aile birliğinin korunması sağlanmaya çalışılırken, kadının aile içerisinde durumuna göz yumulmaktadır. Kadına yönelik aile içi şiddet boşanma nedenlerinden birisidir.

Boşanmak, evlenmek gibi doğal bir haktır. Evlilikler de insan gibi, doğuyor, büyüyor, gelişiyor, yaşıyor ve iyi bakılırsa uzun ömürlü oluyor. Maalesef toplumumuz da, boşanmak başarısızlık; evliliği yürütmek başarı olarak görülüyor. Evli kalmak adına mutsuz bir evliliği yürütmek, insanları ölümcül hastalıklara kadar götürebiliyor. Kadın evliliğini bitirme kararını bir günden diğerine almıyor. Bir kadın kolay kolay boşanamıyor; kendine göre haklı nedenleri yoksa kurulu düzenini kolay kolay bozmuyor, yıkmıyor. Ancak boşanmaya karar veriyse de, bu kararından kolay kolay vazgeçmiyor.

Toplumun boşanmış kadınlara yönelik bakış açısı kadının statüsü ile ilgili algıyı da bize yansıtıyor. Boşanmış, ya da ayrı yaşayan kadınlar şiddet boyutunda da dezavantajlı duruma düşüyor. Bu kadınlar aile bireyleri, boşandığı eşi, erkek arkadaşı gibi kişilerden şiddet görüyor. Bu kadınlar çok zor durumda. Boşanmış ya da eşinden ayrı yaşayan 4 kadından 3'ü şiddet görüyor.

Boşanmış kadınların kendi aileleri, ayrıldıkları eşleri ve de güvenlik güçleri de dahil olmak üzere toplumun diğer kesimleri tarafından taciz, şiddet ve istismara maruz kalmalarını her gün medya kanallarından izlemekteyiz. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Emniyet Genel Müdürlüğü'nün verilerine göre ülke genelinde 2014 yılında 294 kadın öldürüldü ve bu kadınların yüzde 28'i 25 yaş altındaydı. Kadınların çoğu 'Ya benimsin ya kara toprağın' mantıksızlığını maalesef kendisine mantık edinen; boşandığı veya boşanma aşamasında olduğu eşleri tarafından öldürüldü.

Toplumumuzda boşanan kadınların sürekli şiddete maruz kalmasının ve hatta öldürülmesinin önüne geçilebilmesi, kadınların boşanma sonrası şiddete maruz kalmasına ilişkin sebeplerin araştırılması ve alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi için 'Meclis Araştırma Komisyonu' kurulmasının birçok boşanmış kadının hayatını kurtaracağı kanaatindeyiz.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Kadına yönelik ekonomik ve fiziksel şiddetin boşanmalar üzerindeki etkisini araştırmak devletin ve sosyal kurumların yapabileceklerini ortaya koymak ve çözüm yollarını tespit etmek için Anayasanın 98. ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İç Tüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını saygılarımızla arz ederiz. 08.12.2015

1. AYDIN USLUPEHLİVAN - ADANA
2. GÜLAY YEDEKÇİ - İSTANBUL
3. MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU - İSTANBUL
4. CANDAN YÜCEER - TEKİRDAĞ
5. YAKUP AKKAYA - İSTANBUL
6. DEVRİM KÖK - ANTALYA
7. BÜLENT KUŞOĞLU - ANKARA
8. LALE KARABIYIK - BURSA
9. GAYE USLUER - ESKİŞEHİR
10. VELİ AĞBABA - MALATYA
11. BURCU KÖKSAL - AFYONKARAHİSAR
12. OKAN GAYTANCIOĞLU - EDİRNE
13. GAMZE AKKUŞ İLGEZDİ - İSTANBUL
14. FATMA KAPLAN HÜRRİYET - KOCAELİ
15. EREN ERDEM - İSTANBUL
16. İRFAN BAKIR - ISPARTA
17. HİLMİ YARAYICI - HATAY
18. MEHMET GÖKER - BURDUR
19. TAHSİN TARHAN - KOCAELİ
20. ÖZTÜRK YILMAZ - ARDAHAN
21. AHMET AKIN - BALIKESİR
22. İBRAHİM ÖZDİŞ - ADANA

GEREKÇE

Aile, dünyanın en güçlü ve en sıcak birlikteliğidir. Aile yapısı ve değerleri güçlü olmayan hiçbir toplumun gerçekten güçlü olduğu ileri sürülemez. Boşanmaların artması ile birlikte toplum temelinden sarsılmaktadır. Parçalanmış aile gerçeği kadına karşı şiddetten çocukların sokağa düşmesine, madde bağımlılığına varıncaya kadar pek çok sorunu da beraberinde getirmektedir. Ne yazık ki, parçalanmış ailelerin asıl mağdurları kadınlar ve çocuklardır. Boşanmalar, çiftlerin yaşamlarını olumsuz etkiliyor olsa da, asıl olarak kadınların ve çocukların gelecek yaşantılarına yansıyan çok ciddi travmalara yol açmaktadır.

Ne yazık ki, ülkemizde evlenmelerde önemli bir değişim gözlenmezken, boşanmalarda çok ciddi artışlar yaşanmaktadır.2014 yılında evlenmeler bir önceki yıla göre yüzde 1 azalarak 599 bin 707 olarak gerçekleşirken boşanmalar bir önceki yıla göre yüzde 4.5 artarak 130 bin 913 rakamına ulaşmıştır. Boşanmaların yüzde 39.6' sı evliliğin ilk 5 yılı içinde gerçekleşmiştir.

Ayrımcılığa yol açan geleneksel yaklaşımlar sonucu erkeklerle eşit görülmemeleri nedeniyle kız çocukları erken yaşlarda evlendirilerek, başta eğitim olmak üzere pek çok olanak ve fırsattan mahrum kalmaktadırlar. Bu nedenle ;ekonomik faaliyet alanında da birçok eşitsizliklerle karşı karşıya kalan kadınlar, aile reisliği mülkleri yönetme, iş kurma, üretmek ve yürütme gibi konularda erkeklerle eşit olamamaktadırlar.

Maalesef Türkiye’de kadına karşı şiddet dramatik bir artış göstermektedir. Kadın cinayetlerinin yüzde 47’sinin boşanmak üzere olunan koca ya da eski kocası tarafından işlenmektedir. Şiddet gören kadınların polis desteği alması ya da savcılığa başvurması fayda etmemektedir. Uzun yıllar kadın erkek eşitliği nasıl sağlanır diye düşündük ama kadınların yaşam hakkı ellerinden alınırsa eşitlik ikinci planda kalacaktır. Dolayısıyla daha önce kadınların yaşam hakkının ellerinden alınmasına engel olunması ve hükümet tarafından gerekli önlemlerin alınması gerekmektedir.

Kadınlar daha çok eşlerinin onlara sunduğu maddi imkanları tek başına sağlayamayacağı korkusu, aile ve etraflarındaki çevre bunu nasıl karşılayacak tereddütleri, evlilikle ilgili beklentilerin gerçekleşmemesinden kaynaklı yaşadıkları hayal kırıklığı ve bir daha evlenemem korkusu, boşanmış bir kadın olarak evli olduğum kadar rahat hareket edemem korkusu ve buna benzer kaygılar yaşamaktadırlar.

Hem sosyal nedenler hem de psikolojik yapısı nedeniyle boşanma kadını erkekten daha çok yıpratmaktadır. Toplumun boşanmış bir kadına ve erkeğe bakışı farklıdır. Çoğu zaman boşanmış bir kadın olmak toplum tarafından ayıplı bir etiket gibi algılanmakta ve sorgulanmaktadır. Bu durum kadın üzerinde baskı oluşturmaktadır.

Aile ile ilgili çalışmalar yapmak üzere Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı kurulması, sözde birçok çalışmalar yapılıyor olmasına rağmen boşanmaların artmasına engel olunamaması manidardır.

AKP döneminde kadına şiddet çok farklı bir boyuta ulaşmıştır. Erkekler tarafından kadına şiddet hem artmış hem de işkence ederek uygulanmaya başlanmıştır. Cinayetlerin sayısı düşük gösterilerek iktidarın bundaki sorumluluğu örtbas edilmeye çalışılmıştır.

Bu gerekçelerle toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak, boşanma aşamasında ya da boşandıktan sonra kadının can güvenliğini sağlayacak önlemler almak, kadının maddi ve manevi anlamda tüm haklarını koruyan uygulamalar getirilmesi ve son yıllarda giderek artan boşanmaların nedenlerinin araştırılması amacıyla Anayasanın 98. ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’ nün 104. Ve 105. Maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını saygılarımızla arz ederiz.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bir toplumun sağlıklı olabilmesi için o toplumu oluşturan temel birlik yapısı ailenin de sağlıklı olması gerekir. Ancak yapılan istatistik çalışmalarında boşanmaların hızla arttığı, kurulan aile birliklerinin yaşadığı sorunlar karşısında gücünü kaybederek dağıldığı görülmektedir. Güçlü bir devlet gücünü milletinden alır. Bir milletin güçlü olması, o milletin çekirdek yapısı olan ailelerin ve bu aileler tarafından yetiştirilecek fertlerin güçlü olmasına bağlıdır. Bu nedenle ailelerin yaşadığı sorunların tespit edilmesi, aile birliğinin korunmasına yönelik araştırma ve çözüme yönelik çalışmalar yapmak üzere; Anayasa'nın 98. ve TBMM İktüzüğünün 104. ve 105. Maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve talep ederiz.

1. DENİZ DEPBOYLU - AYDIN
2. OKTAY VURAL - İZMİR
3. ERKAN AKÇAY - MANİSA
4. OKTAY ÖZTÜRK - MERSİN
5. ATİLA KAYA - İSTANBUL
6. KADİR KOÇDEMİR - BURSA
7. ARZU ERDEM - İSTANBUL
8. SEYFETTİN YILMAZ - ADANA
9. EDİP SEMİH YALÇIN - İSTANBUL
10. İSMAİL OK - BALIKESİR
11. MEVLÜT KARAKAYA - ADANA
12. ERHAN USTA - SAMSUN
13. MUSTAFA KALAYCI - KONYA
14. MEHMET ERDOĞAN - MUĞLA
15. İZZET ULVİ YÖNTER - İSTANBUL
16. ÜMİT ÖZDAĞ - GAZİANTEP
17. EMİN HALUK AYHAN - DENİZLİ
18. İSMAİL FARUK AKSU - İSTANBUL
19. AHMET SELİM YURDAKUL - ANTALYA
20. RUHİ ERSOY - OSMANİYE
21. ŞEFKAT ÇETİN - ANKARA
22. NURİ OKUTAN - ISPARTA

TEMEL GEREKÇE

Toplumda son yıllarda hızla artan kadına yönelik şiddet olayları ve aile içinde yaşanan diğer şiddet örnekleri sık sık basında yer alırken aileyle ilgili olarak yine hızla artan boşanma olayları maalesef dikkatten kaçmaktadır. Zaman zaman uzmanlar tarafından istatistiklerle dile getirilen bu konu yeterince araştırılmamış, üzerinde verimli bir çalışma yapılmamış görünmektedir. Şayet bir çalışma yapıldıysa da başarı elde edilemediği ortadadır.

Ülkemizdeki boşanma verilerinin değerlendirilmesine yönelik yapılan istatistik çalışmalarına göre; mevcut evliliklerin 2001 yılında 91.994'ü sonlanmış, 2014 yılında bu sayı 130.913 olmuş, boşanmalar 2001 yılından 2012 yılına kadar geçen süreçte %42.3 artmıştır.

Değerlerin hızla esnekleştiği, küreselleşmeyle birlikte artan tüketim çılgınlığıyla birlikte yaşanan ekonomik sorunlar aile içi yaşanan sorunları da arttırarak ailelerimizi de tüketmeye başlamıştır. Aile birliğini tehdit eden risklerin hızla arttığı günümüzde maalesef konuyla yakından ilgilenmesi gereken birimler aynı hızla artan sorunlara karşı sağlıklı ve kalıcı çözümler üretememiştir. Toplumumuzda aile yapısı tehlikeli dönemlerden geçmektedir. Nitekim artan boşanma ve suç oranları tehlike çanlarının Türk aile yapısı için çaldığını göstermektedir.

Aile toplumun en küçük yapı taşıını oluşturduğu için için ailedeki sıkıntılar topluma, toplumdaki sıkıntılar aileye yansır. Sağlıklı toplumu, sağlıklı aileler oluşturur. Tarihimiz iyice incelenirse Türk ailesinin dirlik ve düzenlik içinde olduğu devrelerde devlet de dirlik ve düzenlik içindedir. Bu bakımdan Törellerimizde aile, ülke, devlet ve millet kavramları iç içe bir manzara gösterir. Aile demek, bir noktada düzen demektir. Boşanma davalarının çığ gibi büyüdüğü şu dönemde devletin en büyük görevlerinden biri aile yapısına zarar veren unsurları araştırarak, soruna yönelik bilimsel ve etkin çalışmalar yapmaktır.

Artan boşanma nedenlerinin araştırılması, hukuksal uygulamalarda ailenin birlikteliğinin sürdürülmesine yönelik yeni düzenlemeler yapılması, ailelerin yaşayabileceği mevcut ve olası sorunlar için yardım sunacak yeni birimlerin oluşturulması, aile birliğinin korunmasına yönelik daha ayrıntılı çalışmaların planlanması amacıyla Meclis Araştırma Komisyonu kurulması önem arz etmektedir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ülkemizde işsizlik yoksulluk derinleşirken, gelir dağılımı her geçen yıl biraz daha bozulmaktadır. Yaşanan bu olumsuzluk aile kurumunu da derinden etkilemekte, boşanma sayısında büyük artış görülmektedir. Aile kurumunun dağılması çocuklar üzerinde sosyal ve psikolojik açıdan olumsuzluğa neden olurken diğer bir yanda boşanmak isteyen ya da boşanan kadınların büyük bölümü ayrıldığı eşi tarafından uygulanan şiddete maruz kalmaktadır.

Kadına yönelik her türlü şiddet Türkiye’de gün geçtikçe artmaktadır. Bu durum sayılara vurulduğunda karşımıza yüzde bin 400 gibi ürkütücü bir tablo çıkmaktadır.

Kadına yönelik şiddet verileri toplum olarak sürüklendiğimiz utanç tablosunu göz önüne sermektedir. Sadece Ekim 2015’te 25 kadın öldürülmüş, 15 kadın ve kız çocuğuna tecavüz edilmiş, 5 kadın ve kız çocuğuna zorla fuhuş yaptırılmış, 29 kadın yaralanmış, 6 kadın ve kız çocuğuna cinsel tacizde bulunulmuştur. 2015’in ilk 10 ayında ise 236 kadın öldürülmüş, 112 kadına tecavüz edilmiş, 157 kadın fuhuşa zorlanmış, 319 kadın yaralanmış, 179 kadın tacize uğramıştır. Bu veriler sadece medyaya yansıyan haberlerden toparlanmaktadır. Gerçek tablonun ise daha da ürkütücü boyutlarda olduğu ifade edilmektedir. Bu cinayetlerin failleri ise kadınların en yakınları olan, eşleri, sevgilileri, babaları, kayınpederleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Failler bu suçlara kıskançlık, namus ve boşanma gibi sözde gerekçeler ileri sürmektedir.

Gördüğü baskı, şiddet, ekonomik sorunlar ve sosyal dışlanmışlık nedeniyle kadınlar mecburen boşanma yolunu seçmektedir. Kadının boşanma nedenleri erkeklerin öldürme gerekçesi olamaz.

Aile kurumunun sürdürülmesi, aile bireylerinin ve toplumun her kesiminin istediği bir durumdur. Ancak boşanma kararı fiziksel ve psikolojik şiddet gören kadınların insanca yaşama hakkı adına verdiği bir karardır. Bu kararın şiddete gerekçe gösterilmesi hiçbir şekilde kabul edilemez.

Kadın aile üzerinden değil birey olarak tanımlanmalıdır. Türkiye bu tanımla imzaladığı uluslararası sözleşmelerle de kabul etmiş, bu konuda yükümlülük altına girmiştir.

Kadınları ekonomik ve sosyal hayattan çekerek eve hapsedmek isteyen, kadınların siyasal katılımı önüne engeller koyan, kadınları erkek egemen toplumun kurallarına hapseden anlayış ülkemizde yaşanan bu olumsuz tablonun baş mimarıdır.

Demokrasi ve adalet, ekonomik ve sosyal kalkınma, kadın ve erkeğin eşit haklara sahip olması, toplumun ve siyasal iktidarın bu konuda kararlı adımlar atmasıyla mümkün olacaktır. Aksi takdirde Türkiye bu çağdışı tabloya mahkum olmaya devam edecektir.

Boşanma nedeniyle yaşanan olumsuzlukların, giderek artan kadına yönelik fiziksel ve psikolojik şiddetin önlenmesi için alınması gereken tedbirlerin saptanması, mutlu ailelerden oluşan sağlıklı bir toplum yapısının oluşturulması, kadınların sosyal ve ekonomik özgürlüğünün temin edilmesi için gerekli politikaların oluşturulması amacıyla Anayasa’mızın 98, İç Tüzüğü’nün 104 ve 105 inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

1. AYLİN NAZLIKA - ANKARA
2. ŞENAL SARIHAN - ANKARA
3. ÖMER SÜHA ALDAN - MUĞLA
4. BURCU KÖKSAL - AFYONKARAHİSAR
5. TEKİN BİNGÖL - ANKARA
6. YAŞAR TÜZÜN - BİLECİK
7. ÖZKAN YALIM - UŞAK

8. MUHARREM ERKEK - ÇANAKKALE
9. GAMZE AKKUŞ İLGEZDİ - İSTANBUL
10. SERKAN TOPAL - HATAY
11. GÜLAY YEDEKÇİ - İSTANBUL
12. ONURSAL ADIGÜZEL - İSTANBUL
13. BİHLUN TAMAYLIGİL - İSTANBUL
14. NECATİ YILMAZ - ANKARA
15. MUSTAFA AKAYDIN - ANTALYA
16. DEVRİM KÖK - ANTALYA
17. LALE KARABIYIK - BURSA
18. MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU - İSTANBUL
19. İLHAN CİHANER - İSTANBUL
20. AHMET AKIN - BALIKESİR
21. TACETTİN BAYIR - İZMİR

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ailenin korunması, huzur ve refahı için; ailelerin dağılmasına, tarafların ve çocukların mağdur olmasına neden olan boşanma olaylarının ve sebeplerinin araştırılarak, alınması gereken tedbirlerin, bu yönde oluşturulacak sosyal politikaların belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98 inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz.

1. EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ - BURSA
2. ZEKİ AYGÜN - KOCAELİ
3. İLYAS ŞEKER - KOCAELİ
4. İSMAİL TAMER - KAYSERİ
5. HAKKI KÖYLÜ - KASTAMONU
6. HÜSEYİN KOCABİYİK - İZMİR
7. YILMAZ TUNÇ - BARTIN
8. İSRAFİL KIŞLA - ARTVİN
9. FEVZİ ŞANVERDİ - HATAY
10. MEHMET AKYÜREK - ŞANLIURFA
11. ALİ İHSAN YAVUZ - SAKARYA
12. ŞİRİN ÜNAL - İSTANBUL
13. MARKAR ESEYAN - İSTANBUL
14. ÖZCAN ULUPINAR - ZONGULDAK
15. AYŞE DOĞAN - TEKİRDAĞ
16. HALİL ÖZCAN - ŞANLIURFA
17. İSMET UÇMA - İSTANBUL
18. ADEM YEŞİLDAL - HATAY
19. ZEHRA TAŞKESENLİOĞLU - ERZURUM
20. EBUBEKİR GİZLİGİDER - NEVŞEHİR
21. REŞAT PETEK - BURDUR
22. MUSTAFA BALOĞLU - KONYA
23. TULAY KAYNARCA - İSTANBUL
24. SAMİ ÇAKIR - KOCAELİ
25. TAHİR ÖZTÜRK - ELAZIĞ

GEREKÇE

Aile, toplumun temel kurumlarından, hatta en önemli kurumlarından. Güçlü ve huzurlu aile, güçlü ve huzurlu bir toplumun temel kaynağıdır. Aile, aynı zamanda hem bir kültür kaynağı, hem de toplumun değer yargılarının ve kültürünün muhafaza edildiği en temel birimdir. Devletin ve toplumun sağlıklı bir şekilde işleyebilmesi ve varlığını devam ettirebilmesi, ailenin güçlü olmasına bağlıdır. Bu nedenle; Anayasamızın 41. Maddesinde ailenin korunması özel olarak düzenlenmiştir.

“Aile, Türk toplumunun temelidir ve eşler arasında eşitliğe dayanır.

Devlet, ailenin huzur ve refahı ile özellikle ananın ve çocukların korunması ve aile planlamasının öğretimi ve uygulanmasını sağlamak için gerekli tedbirleri alır, teşkilâtı kurar....”denilmektedir.

Anayasanın ışığında; Ak Parti iktidarı ile Ailenin Korunmasına özel olarak önem verilerek bu konuda özel yasalar çıkarılmış, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı kurularak, hem ailenin hem de kadının korunmasına ilişkin Medeni Kanun ve diğer kanunlarda iyileştirici mevzuat değişiklikleri yapılmış, aile hukukundan doğan dava ve işlere bakmak üzere Aile Mahkemeleri kurulmuştur.

Ülkemizde evlenme oldukça yaygın ve devamlılık gösteren bir yapıya sahiptir. Ülkemizde evlilik kurumu önemini sürdürmekle birlikte aileye ilişkin değerlerin yıprandığı özelliklerde genç nüfusta büyük farklılaşma yaşandığı -gözlemlenmektedir. Bu birliğin çeşitli nedenlerle sürdürülebilmesi söz konusu olduğunda boşanma, aile birliğini sona erdiren önemli bir karar ve toplumsal bir olgu olarak gündeme gelmektedir. Aileyi kuşatan sorun alanlarına bakıldığında, sebepleri ve sonuçları açısından boşanma en önemli sorun olarak tespit edilmektedir.

Toplumsal değişim süreci, geleneksel geniş aileden çekirdek aileye geçiş süreci ve daha araştırılması gereken birçok süreçle beraber, boşanma oranlarının arttığı gözlemlenmektedir. Boşanma sürecinde, hem taraflar; ekonomik, sosyolojik, psikolojik sorunlar yaşamakta, hem de çocuklar bu durumdan en fazla ve olumsuz şekilde etkilenmektedir. Boşanma sürecinde; tarafların ve çocukların olumsuz etkilenmesinin en aza indirgenmesi için tedbirler alınmıyorsa da boşanmaya varıran sebeplerin irdelenmesi, bu sebeplerin tespit edilerek ortadan kaldırılmasını amaçlayan önleyici tedbirlerin alınması gerekmektedir. Ciddi sosyal sorunları ortaya çıkarma potansiyeli olan boşanma vakaları, nedenlerinin bilinmesi ve uygun önlemlerin alınmasıyla azaltılabilmek imkânı olan bir problemdir. Her türlü sağlıklı müdahale boşanmaların ciddi bir toplumsal soruna dönüşmeden kontrol edilmesini mümkün kılacaktır.

Bu yönde oluşturulacak sosyal politikaların belirlenmesi için kapsamlı bir araştırma yapılması zorunludur. Ailenin kurulması, evlilik kararının alınması aşaması, hatta öncesinden başlanarak; sağlıklı bir ailenin temellerinin atılması, bu birlikteliğin huzurlu bir şekilde devam ederek, sağlıklı nesiller yetiştirmesinin sağlanması, hükümetimizin de temel hedeflerindedir. Bu nedenle, aileyi boşanma sonucuna götüren sebepler nelerdir, ne gibi önlemler alınması gerekir, hangi aşamada hangi somut adımların atılması gerekir, ekonomik, sosyal, psikolojik her alanda yapılması gerekenlerin tespiti için bir meclis araştırma komisyonunun kurulmasının, “güçlü aile-güçlü toplum” oluşturulmasına önemli katkılar sağlayacağı kanaatindeyiz.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Sağlıklı aile sağlıklı toplum için; ülkemizde yaşanan boşanma olaylarının nedenleri ile boşanmaya yönelik değer farklılaşmaları ve algılamaların tüm boyutlarıyla araştırılması ve alınması gereken tedbirler ile sosyal politikaların belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz.

1. LÜTFİYE İLKSEN CERİTOĞLU KURT - ÇORUM
2. MUSTAFA BALOĞLU - KONYA
3. İLYAS ŞEKER - KOCAELİ
4. FEVZİ ŞANVERDİ - HATAY
5. ADEM YEŞİLDAL - HATAY
6. YILMAZ TUNÇ - BARTIN
7. HÜSEYİN KOCABİYİK - İZMİR
8. İSRAFİL KIŞLA - ARTVİN
9. MEHMET AKYÜREK - ŞANLIURFA
10. TULAY KAYNARCA - İSTANBUL
11. ŞİRİN ÜNAL - İSTANBUL
12. EBUBEKİR GİZLİGİDER - NEVŞEHİR
13. ÖZCAN ULUPINAR - ZONGULDAK
14. ALİ İHSAN YAVUZ - SAKARYA
15. AYŞE DOĞAN - TEKİRDAĞ
16. ZEHRA TAŞKESENLİOĞLU - ERZURUM
17. HALİL ÖZCAN - ŞANLIURFA
18. REŞAT PETEK - BURDUR
19. TAHİR ÖZTÜRK - ELAZIĞ
20. İSMET UÇMA - İSTANBUL
21. ZEKİ AYGÜN - KOCAELİ
22. SAMİ ÇAKIR - KOCAELİ

G E R E K Ç E

Aile toplumun çekirdeği ve temel birimi, aynı zamanda en eski ve evrensel bir kurumdur. Her toplum varlığını sürdürebilmek için aile kurumuna ihtiyaç duyar. Sağlıklı bir toplumun oluşumu ve devamı açısından ailenin kurumunun devamlılığı oldukça önemlidir. Aile her ne yaşta olursak olalım mutlu ve huzurlu olabildiğimiz, karşılıksız sevgi ve saygının olduğu, birbirini mutlu etmek için uğraşan, menfaatlerin değil iyi niyetin yarıştığı bir ortamdır. Bu ortamın ürünü olan sağlıklı nesiller sağlıklı toplumları meydana getirir. Toplumu oluşturan bu temel kurum ne kadar sağlam ve sıhhatli olursa, şüphesiz bunların oluşturduğu toplum ve devletler de o derece güvenli ve huzurlu olur. Bu yapının bozulması, sorunlu birey ve ailelerin sayısının artmasına sebep olacağı gibi toplumun huzuruna da olumsuz etki yapacaktır.

Sanayileşme, şehirleşme ve teknolojik gelişmeler aile kurumunu da etkilemiştir. Ailenin yapı, fonksiyon ve rollerindeki değişim bazı sosyal sorunları da beraberinde getirmiştir. Bugün diğer toplumlarda olduğu gibi ülkemizde de temel değerlerin zaafa uğraması, nüfusun şehirlerde toplanması, günlük hayatın karmaşıklaşması, iletişim teknolojilerinin ve kitle iletişim araçlarının yaygınlığı, tüketim kültürünün değişmesi, bireysel değerlerin ön plana çıkması ile birlikte toplumların temeli olan aileyi yıkıma götüren aile içi şiddet ve boşanma olgusu birey, toplum ve hukuk açısından toplumsal sorun haline gelmekte olan bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Günümüzde boşanmaya yönelik değer farklılaşmaları ile algılamaların ülkemiz için ciddi bir sosyal sorun olma düzeyine gelmemesi adına boşanma oranlarındaki artışı anlayabilmek, bu konuda duyarlı olabilmek, çiftleri boşanma sürecine sokan nedenleri araştırmak oldukça önemlidir. İnsanların ruh ve beden sağlığı, aidiyet duygusu bir ve beraber yaşamayı öğrendikçe artar. Boşanma sonucunda gerek boşanmış eşler, gerek bu ailenin çocukları telafi edilmesi güç, çeşitli sorunlarla karşı karşıya kalmaktadırlar. Dünya Sağlık Örgütü, çocuklara uygulanan şiddetle ilgili risk etmenleri arasında anne babalarının ayrı yaşıyor olmasını ilk sıralarda yer vermiştir. Gerek okullarda, gerekse sosyal hizmet kurumlarında problemlili çocukların boşanmış aile çocukları olduğu da bir gerçektir. Boşanma, eşleri ekonomik yönden sarsmakta, ruhsal yönden örselemekte; toplumdaki durumlarını etkilemektedir. Çocuklar üzerindeki olumsuz etkisi ise çok daha karmaşık sorunlar doğurmaktadır. Toplumumuzda bu işin en büyük mağdurları çocuklar ve kadınlar olmaktadır.

Aile yapısının güçlendirilmesi, boşanmaların engellenmesi, boşanmaların olumsuz sonuçlarının bertaraf edilmesi için yapılacak tüm çalışmalar geleceğimize yönelik yapılacak en güzel yatırımdır. Toplumda neyi düzeltmek istiyorsak önce aileden başlamak durumundayız. Dünyanın pek çok ülkesi ile karşılaştırıldığında Türkiye'deki boşanma olaylarının nispeten daha düşük düzeylerde olması ülkemiz için bir avantajdır. Aile birlikteliğini korumak adına son yıllarda boşanma olaylarında meydana gelen artışı önlemek hedefimiz olmalıdır.

2002 ila 2015 yılları arasında aile ve çocukların korunmasına özel olarak önem verilerek bu konuda pek çok yasal düzenleme yapılmış, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile aile hukukundan doğan dava ve işlere bakmak üzere aile mahkemeleri kurulmuş, pek çok sosyal destek hayata geçirilmiştir.

Tüm bu iyileştirmelere rağmen boşanma olaylarında meydana gelen artışın sebeplerinin araştırılması ve çözüm önerilerinin bir meclis araştırması komisyonu kurularak TBMM nezdinde ortaya konulması bu sosyal sorunun toplumsal yara halini almadan çözümlenmesine katkı sağlayacaktır.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ev içi şiddetin boyutlarının tespit edilmesi, ailenin demokratik bir yapıya büründürülmesi için gereken önlemlerin tespit edilmesi, kadınların aile içerisinde güçlendirilmesi için mekanizmaların kadın örgütleriyle birlikte araştırılması amacıyla Anayasanın 98'inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ederiz.

1. DİRAYET TAŞDEMİR - AĞRI
2. İDRİS BALUKEN - DİYARBAKIR
3. FİLİZ KERESTECİOĞLU - İSTANBUL
4. GARO PAYLAN - İSTANBUL
5. HÜDA KAYA - İSTANBUL
6. MÜSLÜM DOĞAN - İZMİR
7. AYHAN BİLGİN - KARS
8. ALİ ATALAN - MARDİN
9. EROL DORA - MARDİN
10. MİTHAT SANCAR - MARDİN
11. AHMET YILDIRIM - MUŞ
12. BURCU ÇELİK ÖZKAN - MUŞ
13. BESİME KONCA - SİİRT
14. KADRİ YILDIRIM - SİİRT
15. AYCAN İRMEZ - ŞIRNAK
16. FAYSAL SARIYILDIZ - ŞIRNAK
17. FERHAT ENCU - ŞIRNAK
18. LEYLA BİRLİK - ŞIRNAK
19. DİLEK ÖCALAN - ŞANLIURFA
20. İBRAHİM AYHAN - ŞANLIURFA
21. OSMAN BAYDEMİR - ŞANLIURFA
22. ALİCAN ÖNLÜ - TUNCELİ
23. NADİR YILDIRIM - VAN
24. TUĞBA HEZER ÖZTÜRK - VAN

GEREKÇE ÖZETİ

Türkiye’de kadına yönelik şiddet her boyutuyla giderek daha da artmakta, ülkenin en can alıcı sorunlarından biri olmaya devam etmektedir. Eril zihniyetin sistematik bir politikası olan kadına yönelik şiddet, toplumsal bir şiddet olarak ortaya çıkmaktadır. AKP döneminde 2002-2015 yılları arasında ulaşılabilen bilgilere göre, 7.427 kadın katledilmiştir. Cinsiyetçiliğin ve militarizmin en ağır şekilde yaşandığı 2015 yılında kadın cinayetleri de artan militarist ortama paralel bir şekilde yükselmiştir. Kadınların sistematik bir şekilde öldürüldüğü adı konulmamış bu savaşta, kadın cinayetleri 2015 yılında en yüksek seviyeye çıkarak son 10 ayda 346’a ulaşmıştır. Aynı dönemde 271 transfobik nefret cinayeti işlenmiştir.

Kadına yönelik şiddetin nedenleri incelendiğinde, erkek şiddetinin üretildiği en büyük kaynağın aile olduğu görülmektedir. Kadın cinayetlerinin failleri incelendiğinde büyük oranının kadınların eşleri, babaları, nişanlıları ya da erkek kardeşleri olduğu görülmektedir. Sadece 2015 yılı Eylül ve Ekim aylarındaki 45 kadın cinayeti incelendiğinde bile bu gerçekliği görmek mümkündür. Öldürülen 45 kadının %44’ü evli iken, 7 kadın evliliğini sonlandırmak için öldürülmüştür. 22 kadın kocası, eski kocası, babası veya erkek kardeşi tarafından öldürülürken, 20 kadın, aile bağı bulunmayan veya hiç tanımadığı biri tarafından öldürülmüştür. Yine öldürülen kadınların %48.8’inin çocuğu varken %13.3’ü hamile olduğu belirlenmiştir. Toplumumuzun bir gerçeği olan aile kurumu adeta ulus-devlet sisteminin mikro bir prototipi haline gelmiştir ve iktidarcı, baskıcı yaklaşıma sahip anti-demokratik bir kurum haline gelmiştir. Ancak kadın cinayetleri ve ev içi şiddetin bu denli yoğun olarak üretildiği aile, bu gerçekliği ile alınmadığı zaman eksik ve kadınların öldürülmesini teşvik eden bir kurum haline dönüşmektedir.

AKP’nin iktidara geldiği günden bu güne kadını sadece ailenin bir parçası olarak gören, kadını ikincilleştiren yaklaşımı aile içindeki şiddeti daha da görünmez hale getirmiştir ve kadının aile içinde giderek güçsüzleşmesine hizmet etmiştir. Oysaki yapılması gereken kadının aile içerisinde siyasal, sosyal ve ekonomik tüm açılardan güçlendirilmesi ve devletin oluşturacağı kadın politikaların bu yönde olması gerekmektedir. Aile kurumunun kadına yönelik şiddetin en çok üretildiği kurum olduğu gerçeği ile yaklaşıldığında ancak kadın-erkek eşitliğini esas alan bir politika oluşturulabilir. Bu da ailenin kadın-erkek eşitsizliğini üreten yapısının dönüştürülerek, demokratik bir aile kurumunun oluşturulmasıyla mümkündür. Ailenin demokratikleştirilmesi ve kadının aile içerisinde güçlendirilmesi erkek şiddetinin önüne geçilmesine de hizmet edecektir. Elbette ki kadınların özgürlük mücadelesi, eril sistemin ve tahakkümün ortadan kaldırıldığı, eşit, demokratik ve özgür bir toplumun inşa edilmesi yönündedir. Uzun bir yol gerektiren kadınların mücadelesinde, devletin üzerine düşen ailenin bir tahakküm kurumu olmasından çıkarılmasına hizmet eden politikalar üretmektir. Bu amaçla ev içi şiddetin boyutlarının tespit edilmesi, ailenin demokratik bir yapıya büründürülmesi için gereken önlemlerin tespit edilmesi, kadınların aile içerisinde güçlendirilmesi için mekanizmaların kadın örgütleriyle birlikte araştırılması için bir araştırma komisyonu kurulmasını önermekteyiz.

